

TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA
UNIUNII EUROPENE
(VERSIUNE CONSOLIDATĂ)

PREAMBUL

MAIESTATEA SA REGELE BELGIENILOR, PREȘEDINTELE REPUBLICII FEDERALE GERMANIA, PREȘEDINTELE REPUBLICII FRANCEZE, PREȘEDINTELE REPUBLICII ITALIENE, ALTEȚA SA REGALĂ MAREA DUCESĂ DE LUXEMBURG, MAIESTATEA SA REGINA ȚĂRILOR DE JOS ⁽¹⁾

DECIȘI să pună bazele unei uniuni tot mai strânse între națiunile europene,

DECIȘI să asigure, printr-o acțiune comună, progresul economic și social al statelor lor prin eliminarea barierelor care divizează Europa,

STABILIND drept scop esențial al eforturilor lor ameliorarea constantă a condițiilor de viață și de muncă a națiunilor lor,

RECUNOSCÂND că eliminarea obstacolelor existente presupune o acțiune concertată în vederea garantării stabilității în expansiune, a echilibrului în schimburi și a loialității în concurență,

DORNICI să consolideze unitatea economiilor lor și să asigure dezvoltarea armonioasă a acestora prin reducerea decalajelor între anumite regiuni și a întârzierii în cazul regiunilor defavorizate,

DORNICI să contribuie, printr-o politică comercială comună, la înlăturarea progresivă a restricțiilor privind schimburile internaționale,

DORIND să confirme solidaritatea care leagă Europa de țările de peste mări și să asigure dezvoltarea prosperității acestora în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite,

DECIȘI să consolideze apărarea păcii și a libertății prin constituirea acestui ansamblu de resurse și făcând apel la celelalte națiuni ale Europei care împărtășesc același ideal să-și unească eforturile,

HOTĂRĂȚI să promoveze dezvoltarea celui mai ridicat nivel de cunoștințe pentru popoarele lor prin extinderea accesului la educație și prin actualizarea permanentă a cunoștințelor,

AUDESEM NAT, în acest scop, drept plenipotențieri

(lista plenipotențiarilor nu este reprodusă)

CARE, după ce au făcut schimb de depline puteri, găsite în bună și cuvenită formă, convin cu privire la următoarele dispoziții:

(1) Republica Bulgaria, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Estonia, Irlanda, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Republica Ungară, Republica Malta, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au devenit de atunci membre ale Uniunii Europene.

PARTEA ÎNTÂI

PRINCIPIILE

Articolul 1

- (1) Prezentul tratat organizează funcționarea Uniunii și stabilește domeniile, limitele și condițiile exercitării competențelor sale.
- (2) Prezentul tratat și Tratatul privind Uniunea Europeană reprezintă tratatele pe care se întemeiază Uniunea. Aceste două tratate, care au aceeași valoare juridică, sunt desemnate prin cuvântul „tratatele”.

TITLUL I

CATEGORII ȘI DOMENII DE COMPETENȚE ALE UNIUNII

Articolul 2

- (1) În cazul în care tratatele atribuie Uniunii competență exclusivă într-un domeniu determinat, numai Uniunea poate legifera și adopta acte cu forță juridică obligatorie, statele membre putând să facă acest lucru numai în cazul în care sunt abilitate de Uniune sau pentru punerea în aplicare a actelor Uniunii.
- (2) În cazul în care tratatele atribuie Uniunii o competență partajată cu statele membre într-un domeniu determinat, Uniunea și statele membre pot legifera și adopta acte obligatorii din punct de vedere juridic în acest domeniu. Statele membre își exercită competența în măsura în care Uniunea nu și-a exercitat competența. Statele membre își exercită din nou competența în măsura în care Uniunea a hotărât să înceteze să și-o mai exercite.
- (3) Statele membre își coordonează politicile economice și de ocupare a forței de muncă în conformitate cu condițiile prevăzute în prezentul tratat, pentru definirea cărora Uniunea dispune de competență.
- (4) Uniunea este competentă, în conformitate cu dispozițiile Tratatului privind Uniunea Europeană, să definească și să pună în aplicare o politică externă și de securitate comună, inclusiv să definească treptat o politică de apărare comună.
- (5) În anumite domenii și în condițiile prevăzute în tratate, Uniunea este competentă să întreprindă acțiuni de sprijinire, coordonare sau completare a acțiunii statelor membre, fără a înlocui însă prin aceasta competența lor în aceste domenii.

Actele Uniunii obligatorii din punct de vedere juridic, adoptate pe baza dispozițiilor tratatelor referitoare la aceste domenii, nu pot implica armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

- (6) Întinderea și condițiile exercitării competențelor Uniunii sunt stabilite prin dispozițiile tratatelor referitoare la fiecare domeniu.

Articolul 3

(1) Competența Uniunii este exclusivă în următoarele domenii:

- (a) uniunea vamală;
- (b) stabilirea normelor privind concurența necesare funcționării pieței interne;
- (c) politica monetară pentru statele membre a căror monedă este euro;
- (d) conservarea resurselor biologice ale mării în cadrul politicii comune privind pescuitul;
- (e) politica comercială comună.

(2) De asemenea, competența Uniunii este exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere este prevăzută de un act legislativ al Uniunii, ori este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă, sau în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare a acestora.

Articolul 4

(1) Competența Uniunii este partajată cu statele membre în cazul în care tratatele îi atribuie o competență care nu se referă la domeniile menționate la articolele 3 și 6.

(2) Competențele partajate între Uniune și statele membre se aplică în următoarele domenii principale:

- (a) piața internă;
- (b) politica socială, pentru aspectele definite în prezentul tratat;
- (c) coeziunea economică, socială și teritorială;
- (d) agricultura și pescuitul, cu excepția conservării resurselor biologice ale mării;
- (e) mediul;
- (f) protecția consumatorului;
- (g) transporturile;
- (h) rețelele transeuropene;
- (i) energia;

(j) spațiul de libertate, securitate și justiție;

(k) obiectivele comune de securitate în materie de sănătate publică, pentru aspectele definite în prezentul tratat.

(3) În domeniile cercetării, dezvoltării tehnologice și spațiului, Uniunea dispune de competență pentru a desfășura acțiuni și, în special, pentru definirea și punerea în aplicare a programelor, fără ca exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect împiedicarea statelor membre de a-și exercita propria competență.

(4) În domeniile cooperării pentru dezvoltare și ajutorului umanitar, Uniunea dispune de competență pentru a întreprinde acțiuni și pentru a duce o politică comună, fără ca exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect lipsirea statelor membre de posibilitatea de a-și exercita propria competență.

Articolul 5

(1) Statele membre își coordonează politicile economice în cadrul Uniunii. În acest scop, Consiliul adoptă măsuri și, în special, orientările generale ale acestor politici.

Statelor membre a căror monedă este euro li se aplică dispoziții speciale.

(2) Uniunea ia măsuri pentru a asigura coordonarea politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre și, în special, prin definirea orientărilor acestor politici.

(3) Uniunea poate adopta inițiative pentru a asigura coordonarea politicilor sociale ale statelor membre.

Articolul 6

Uniunea este competentă să desfășoare acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii statelor membre. Prin finalitatea lor europeană, aceste acțiuni au următoarele domenii:

(a) protecția și îmbunătățirea sănătății umane;

(b) industria;

(c) cultura;

(d) turismul;

(e) educația, formarea profesională, tineretul și sportul;

(f) protecția civilă;

(g) cooperarea administrativă.

TITLUL II

DISPOZIȚII DE APLICARE GENERALĂ

Articolul 7

Uniunea asigură coerența între diferitele sale politici și acțiuni, ținând seama de ansamblul obiectivelor Uniunii și respectând principiul de atribuire a competențelor.

Articolul 8

(ex-articolul 3 alineatul (2) TCE) ⁽¹⁾

În toate acțiunile sale, Uniunea urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei.

Articolul 9

În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea ține seama de cerințele privind promovarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă, garantarea unei protecții sociale corespunzătoare, combaterea excluziunii sociale, precum și de cerințele privind un nivel ridicat de educație, de formare profesională și de protecție a sănătății umane.

Articolul 10

În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Articolul 11

(ex-articolul 6 TCE)

Cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, în special pentru promovarea dezvoltării durabile.

⁽¹⁾ Această trimitere are caracter indicativ. Pentru informații detaliate, a se vedea tabelele de corespondență între vechea și noua numerotare a tratatelor.

Articolul 12

(ex-articolul 153 alineatul (2) TCE)

Cerințele din domeniul protecției consumatorilor se iau în considerare în definirea și punerea în aplicare a celorlalte politici și acțiuni ale Uniunii.

Articolul 13

La elaborarea și punerea în aplicare a politicii Uniunii în domeniul agriculturii, pescuitului, transporturilor, pieței interne cercetării și dezvoltării tehnologice și al spațiului, Uniunea și statele membre țin seama de toate cerințele bunăstării animalelor ca ființe sensibile și respectă actele cu putere de lege și normele administrative, precum și obiceiurile statelor membre în privința riturilor religioase, a tradițiilor culturale și a patrimoniilor regionale.

Articolul 14

(ex-articolul 16 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 4 din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolelor 93, 106 și 107 din prezentul tratat și având în vedere locul ocupat de serviciile de interes economic general în cadrul valorilor comune ale Uniunii, precum și rolul pe care îl au acestea în promovarea coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii, Uniunea și statele membre, fiecare în limita competențelor care le revin și în limita domeniului de aplicare a tratatelor, asigură funcționarea serviciilor respective pe baza principiilor și în condiții, în special economice și financiare, care să le permită îndeplinirea misiunilor lor. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc aceste principii și prevăd aceste condiții, fără a aduce atingere competenței statelor membre de a furniza aceste servicii, de a încredința prestarea lor și de a le finanța, cu respectarea tratatelor.

Articolul 15

(ex-articolul 255 TCE)

- (1) În scopul promovării unei bune guvernări și asigurării participării societății civile, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii acționează respectând în cel mai înalt grad principiul transparenței.
- (2) Parlamentul European se întrunește în ședințe publice, de asemenea și Consiliul în cazul în care dezbate și votează un proiect de act legislativ.
- (3) Orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică, care are reședința sau sediul statutar într-un stat membru, are drept de acces la documentele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, indiferent de suportul pe care se află aceste documente, sub rezerva principiilor și condițiilor care vor fi stabilite în conformitate cu prezentul alineat.

Principiile generale și limitele care, din motive de interes public sau privat, reglementează exercitarea dreptului de acces la documente, se stabilesc prin regulamente de către Parlamentul European și Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară.

Fiecare instituție, organ, oficiu sau agenție asigură transparența lucrărilor lor și elaborează, în regulamentul său de procedură, dispoziții speciale privind accesul la propriile documente, în conformitate cu regulamentele menționate la al doilea paragraf.

Dispozițiile prezentului alineat se aplică Curții de Justiție a Uniunii Europene, Băncii Centrale Europene și Băncii Europene de Investiții numai în cazul în care exercită funcții administrative.

Parlamentul European și Consiliul asigură publicarea documentelor privind procedurile legislative în condițiile prevăzute de regulamentele menționate la al doilea paragraf.

Articolul 16

(ex-articolul 286 TCE)

- (1) Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.
- (2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc normele privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și de către statele membre în exercitarea activităților care fac parte din domeniul de aplicare a dreptului Uniunii, precum și normele privind libera circulație a acestor date. Respectarea acestor norme face obiectul controlului unor autorități independente.

Normele adoptate în temeiul prezentului articol nu aduc atingere normelor specifice prevăzute la articolul 39 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 17

- (1) Uniunea respectă și nu aduce atingere statutului de care beneficiază, în temeiul dreptului național, bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase din statele membre.
- (2) Uniunea respectă, de asemenea, statutul de care beneficiază, în temeiul dreptului național, organizațiile filosofice și neconfesionale.
- (3) Recunoscându-le identitatea și contribuția specifică, Uniunea menține un dialog deschis, transparent și constant cu aceste biserici și organizații.

PARTEA A DOUA

NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII

Articolul 18 (ex-articolul 12 TCE)

În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevede, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta orice norme în vederea interzicerii acestor discriminări.

Articolul 19 (ex-articolul 13 TCE)

(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acesta le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta principiile de bază ale unor măsuri de încurajare ale Uniunii, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, menite să susțină acțiunile întreprinse de statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1).

Articolul 20 (ex-articolul 17 TCE)

(1) Se instituie cetățenia Uniunii. Este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Cetățenia Uniunii nu înlocuiește cetățenia națională, ci se adaugă acesteia.

(2) Cetățenii Uniunii au drepturile și obligațiile prevăzute în tratate. Aceștia se bucură, printre altele, de:

(a) dreptul de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre;

(b) dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European, precum și la alegerile locale în statul membru unde își au reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat;

- (c) dreptul de a se bucura, pe teritoriul unei țări terțe în care statul membru al cărui resortisanți sunt nu este reprezentat, de protecție din partea autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat;
- (d) dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, de a se adresa Ombudsmanului European, precum și dreptul de a se adresa instituțiilor și organelor consultative ale Uniunii în oricare dintre limbile tratatelor și de a primi răspuns în aceeași limbă.

Aceste drepturi se exercită în condițiile și limitele definite prin tratate și prin măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a acestora.

Articolul 21

(ex-articolul 18 TCE)

- (1) Orice cetățean al Uniunii are dreptul de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratate și de dispozițiile adoptate în vederea aplicării acestora.
- (2) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară pentru atingerea acestui obiectiv și în care tratatele nu au prevăzut puteri de acțiune în acest sens, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta dispoziții menite să faciliteze exercitarea drepturilor menționate la alineatul (1).
- (3) În aceleași scopuri ca cele menționate la alineatul (1) și în cazul în care tratatele nu au prevăzut puteri de acțiune în acest sens, Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate adopta măsuri în domeniul securității sociale sau al protecției sociale. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Articolul 22

(ex-articolul 19 TCE)

- (1) Orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile locale din statul membru în care își are reședința în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat. Acest drept se va exercita în condițiile adoptate de Consiliu, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European; aceste norme de aplicare pot prevedea dispoziții derogatorii în cazul în care probleme specifice ale unui stat membru justifică acest lucru.
- (2) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 223 alineatul (1) și dispozițiilor adoptate pentru aplicarea acestuia, orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia, are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile pentru Parlamentul European în statul membru în care își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat. Acest drept se va exercita în condițiile adoptate de Consiliu, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European; aceste norme de aplicare pot prevedea dispoziții derogatorii în cazul în care probleme specifice ale unui stat membru justifică acest lucru.

Articolul 23

(ex-articolul 20 TCE)

Orice cetățean al Uniunii beneficiază, pe teritoriul unei țări terțe în care nu este reprezentat statul membru al cărui resortisant este, de protecție din partea autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și cetățenii acelui stat. Statele membre adoptă dispozițiile necesare și angajează negocierile internaționale necesare în vederea asigurării acestei protecții.

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, poate adopta directive care să stabilească măsurile de coordonare și de cooperare necesare pentru a facilita această protecție.

Articolul 24

(ex-articolul 21 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă dispozițiile referitoare la procedurile și condițiile necesare pentru prezentarea unei inițiative cetățenești în înțelesul articolului 11 din Tratatul privind Uniunea Europeană, inclusiv numărul minim de state membre din care trebuie să provină cetățenii care prezintă o astfel de inițiativă.

Orice cetățean al Uniunii are dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, în conformitate cu dispozițiile articolului 227.

Orice cetățean al Uniunii se poate adresa Ombudsmanului instituit în conformitate cu dispozițiile articolului 228.

Orice cetățean al Uniunii poate să se adreseze în scris oricărei instituții sau oricărui organ prevăzut de prezentul articol sau la articolul 13 din Tratatul privind Uniunea Europeană într-una din limbile prevăzute la articolul 55 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană și să primească un răspuns redactat în aceeași limbă.

Articolul 25

(ex-articolul 22 TCE)

La fiecare trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social un raport privind aplicarea dispozițiilor prezentei părți. Acest raport ține seama de dezvoltarea Uniunii.

Pe această bază și fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, Consiliul poate adopta dispoziții care urmăresc să completeze drepturile enumerate la articolul 20 alineatul (2). Respectivile dispoziții intră în vigoare numai după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

PARTEA A TREIA

POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII

TITLUL I

PIAȚA INTERNĂ

Articolul 26 (ex-articolul 14 TCE)

- (1) Uniunea adoptă măsurile pentru instituirea sau asigurarea funcționării pieței interne, în conformitate cu dispozițiile incidente ale tratatelor.
- (2) Piața internă cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată în conformitate cu dispozițiile tratatelor.
- (3) Consiliul, la propunerea Comisiei, definește orientările și condițiile necesare asigurării unui progres echilibrat în toate sectoarele vizate.

Articolul 27 (ex-articolul 15 TCE)

În redactarea propunerilor sale în vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 26, Comisia ține seama de amploarea efortului pe care anumite economii care prezintă decalaje ale nivelului de dezvoltare vor trebui să îl susțină pentru instituirea pieței interne și poate propune dispoziții corespunzătoare.

În cazul în care aceste dispoziții iau forma unor derogări, acestea trebuie să aibă caracter temporar și să perturbe cât mai puțin funcționarea pieței interne.

TITLUL II

LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR

Articolul 28 (ex-articolul 23 TCE)

- (1) Uniunea este alcătuită dintr-o uniune vamală care reglementează ansamblul schimburilor de mărfuri și care implică interzicerea, între statele membre, a taxelor vamale la import și la export și a oricăror taxe cu efect echivalent, precum și adoptarea unui tarif vamal comun în relațiile cu țări terțe.

(2) Dispozițiile articolului 30 și cele ale capitolului 3 din prezentul titlu se aplică produselor originare din statele membre, precum și produselor care provin din țări terțe care se află în liberă circulație în statele membre.

Articolul 29

(ex-articolul 24 TCE)

Se consideră că se află în liberă circulație într-un stat membru produsele care provin din țări terțe, pentru care au fost îndeplinite formalitățile de import și pentru care au fost percepute în statul membru respectiv taxele vamale și taxele cu efect echivalent exigibile și care nu au beneficiat de o restituire totală sau parțială a acestor taxe și impuneri.

CAPITOLUL 1

UNIUNEA VAMALĂ

Articolul 30

(ex-articolul 25 TCE)

Între statele membre sunt interzise taxele vamale la import și la export sau taxele cu efect echivalent. Această interdicție se aplică de asemenea taxelor vamale cu caracter fiscal.

Articolul 31

(ex-articolul 26 TCE)

Taxele prevăzute de Tariful Vamal Comun se stabilesc de către Consiliu, la propunerea Comisiei.

Articolul 32

(ex-articolul 27 TCE)

În executarea misiunilor care îi sunt încredințate în temeiul prezentului capitol, Comisia are în vedere:

- (a) necesitatea de a promova schimburile comerciale între statele membre și țările terțe;
- (b) evoluția condițiilor de concurență în cadrul Uniunii, în măsura în care această evoluție are ca efect creșterea competitivității întreprinderilor;
- (c) necesitățile Uniunii de aprovizionare cu materii prime și produse semifinite, veghind în același timp ca între statele membre să nu fie denaturate condițiile de concurență în ceea ce privește produsele finite;
- (d) necesitatea de a evita perturbări grave în viața economică a statelor membre și de a asigura o dezvoltare rațională a producției și o creștere a consumului în cadrul Uniunii.

CAPITOLUL 2 COOPERAREA VAMALĂ

Articolul 33 (ex-articolul 135 TCE)

În cadrul domeniului de aplicare a tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în vederea consolidării cooperării vamale între statele membre și între acestea și Comisie.

CAPITOLUL 3 INTERZICEREA RESTRICȚIILOR CANTITATIVE ÎNTRE STATELE MEMBRE

Articolul 34 (ex-articolul 28 TCE)

Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 35 (ex-articolul 29 TCE)

Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la export, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 36 (ex-articolul 30 TCE)

Dispozițiile articolelor 34 și 35 nu se opun interdicțiilor sau restricțiilor la import, la export sau de tranzit, justificate pe motive de morală publică, de ordine publică, de siguranță publică, de protecție a sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor sau de conservare a plantelor, de protejare a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică sau de protecție a proprietății industriale și comerciale. Cu toate acestea, interdicțiile sau restricțiile respective nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre.

Articolul 37 (ex-articolul 31 TCE)

(1) Statele membre adaptează monopolurile naționale cu caracter comercial, astfel încât să se asigure excluderea oricărei discriminări între resortisanții statelor membre cu privire la condițiile de aprovizionare și comercializare.

Dispozițiile prezentului articol se aplică oricărui organism prin intermediul căruia un stat membru, de jure sau de facto, direct sau indirect, controlează, conduce sau influențează în mod semnificativ importurile sau exporturile dintre statele membre. Aceste dispoziții se aplică, de asemenea, monopolurilor de stat concesionate.

(2) Statele membre se abțin să introducă orice nouă măsură care contravine principiilor enunțate la alineatul (1) sau care restrânge domeniul de aplicare a articolelor care se referă la interzicerea taxelor vamale și a restricțiilor cantitative între statele membre.

(3) În cazul unui monopol cu caracter comercial care presupune o reglementare menită să faciliteze desfacerea sau valorificarea produselor agricole, trebuie asigurate, în aplicarea normelor prezentului articol, garanții echivalente pentru ocuparea forței de muncă și pentru nivelul de trai al producătorilor în cauză.

TITLUL III

AGRICULTURA ȘI PESCUITUL

Articolul 38

(ex-articolul 32 TCE)

(1) Uniunea definește și pune în aplicare o politică comună în domeniul agriculturii și pescuitului.

Piața internă cuprinde agricultura, pescuitul și comerțul cu produse agricole. Prin produse agricole se înțeleg produsele solului, cele animaliere și pescărești, precum și produsele care au suferit o primă transformare și se află în raport direct cu aceste produse. Referirile la politica agricolă comună sau la agricultură și utilizarea termenului „agricol” se înțeleg ca făcând referire și la pescuit, având în vedere caracteristicile speciale ale acestui sector.

(2) Cu excepția unor dispoziții contrare prevăzute la articolele 39-44, normele prevăzute în vederea instituirii sau funcționării pieței interne se aplică produselor agricole.

(3) Produsele care intră sub incidența articolelor 39-44, sunt enumerate în lista care face obiectul anexei I.

(4) Funcționarea și dezvoltarea pieței interne pentru produsele agricole trebuie să fie însoțite de instituirea unei politici agricole comune.

Articolul 39

(ex-articolul 33 TCE)

(1) Politica agricolă comună are ca obiective:

(a) creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole, precum și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și, în special, a forței de muncă;

(b) asigurarea în acest fel a unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură;

(c) stabilizarea piețelor;

(d) garantarea siguranței aprovizionărilor;

(e) asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.

(2) În elaborarea politicii agricole comune și a metodelor speciale pe care aceasta le poate implica, vor fi avute în vedere următoarele:

(a) caracterul special al activității agricole care rezultă din structura socială a agriculturii și din discrepanțele structurale și naturale existente între diferitele regiuni agricole;

(b) necesitatea de a opera treptat modificările adecvate;

(c) faptul că, în statele membre, agricultura este un sector strâns legat de ansamblul economiei.

Articolul 40

(ex-articolul 34 TCE)

(1) În vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la articolul 39, se instituie o organizare comună a piețelor agricole.

În funcție de produse, această organizare îmbracă una dintre următoarele forme:

(a) reguli comune de concurență;

(b) coordonarea obligatorie a diferitelor organizări naționale ale pieței;

(c) organizarea europeană a pieței.

(2) Organizarea comună în una dintre formele prevăzute la alineatul (1) poate include toate măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor definite la articolul 39 și, în special, reglementarea prețurilor, a subvențiilor pentru producerea și comercializarea diferitelor produse, a sistemelor de depozitare și de report și a mecanismelor comune de stabilizare a importurilor sau a exporturilor.

Organizarea comună trebuie să se limiteze la urmărirea obiectivelor enunțate la articolul 39 și trebuie să excludă orice discriminare între producătorii sau consumatorii din Uniune.

O eventuală politică de prețuri comună trebuie să se bazeze pe criterii comune și pe metode de calcul uniforme.

(3) Pentru ca organizarea comună menționată la alineatul (1) să își poată atinge obiectivele, se pot înființa unul sau mai multe fonduri de orientare și garantare agricole.

Articolul 41

(ex-articolul 35 TCE)

Pentru a permite realizarea obiectivelor definite la articolul 39, în cadrul politicii agricole comune pot fi prevăzute în special următoarele măsuri:

- (a) o coordonare eficientă a eforturilor întreprinse în domeniile formării profesionale, cercetării și popularizării cunoștințelor agronomice, care poate include proiecte sau instituții finanțate în comun;
- (b) acțiuni comune pentru promovarea consumului anumitor produse.

Articolul 42

(ex-articolul 36 TCE)

Dispozițiile capitolului referitor la normele privind concurența se aplică producției și comercializării produselor agricole numai în măsura stabilită de Parlamentul European și de Consiliu în cadrul dispozițiilor și în conformitate cu procedura prevăzute la articolul 43 alineatul (2), având în vedere obiectivele enunțate la articolul 39.

Consiliul poate autoriza, la propunerea Comisiei, acordarea de ajutoare:

- (a) în vederea protejării exploatațiilor agricole defavorizate de condiții structurale sau naturale;
- (b) în cadrul programelor de dezvoltare economică.

Articolul 43

(ex-articolul 37 TCE)

(1) Comisia prezintă propuneri referitoare la elaborarea și punerea în aplicare a politicii agricole comune, inclusiv înlocuirea organizărilor naționale cu una dintre formele de organizare comună prevăzute la articolul 40 alineatul (1), precum și la punerea în aplicare a măsurilor special prevăzute de prezentul titlu.

Aceste propuneri trebuie să țină seama de interdependența dintre chestiunile agricole prevăzute de prezentul titlu.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, stabilesc organizarea comună a piețelor agricole prevăzută la articolul 40 alineatul (1), precum și celelalte dispoziții necesare pentru îndeplinirea obiectivelor politicii comune în domeniul agriculturii și pescuitului.

- (3) Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă măsurile privind stabilirea prețurilor, a taxelor, a ajutoarelor și a contingentelor, precum și privind stabilirea și repartizarea posibilităților de pescuit.
- (4) Organizarea comună prevăzută la articolul 40 alineatul (1) poate înlocui, în condițiile prevăzute la alineatul (2), organizările naționale ale pieței în cazul în care:
- (a) organizarea comună oferă statelor membre care se opun acestei măsuri și care dispun de o organizare națională a producției în cauză garanții echivalente pentru ocuparea forței de muncă și nivelul de trai al producătorilor în cauză, luându-se în considerare calendarul adaptărilor posibile și al specializărilor necesare, și
 - (b) această organizare asigură, pentru schimburile comerciale din cadrul Uniunii, condiții similare celor existente pe piața națională.
- (5) În cazul în care o organizare comună pentru anumite materii prime se instituie înainte să existe o organizare comună pentru produsele transformate corespunzătoare, materiile prime în cauză folosite pentru produsele transformate destinate exportului în țări terțe pot fi importate din afara Uniunii.

Articolul 44

(ex-articolul 38 TCE)

În cazul în care, într-un stat membru, un produs face obiectul unei organizări naționale a pieței sau al oricărei reglementări interne cu efect echivalent care afectează din punct de vedere concurențial o producție similară dintr-un alt stat membru, statele membre aplică la import o taxă compensatorie acestui produs provenit din statul membru în care există respectiva organizare sau reglementare, cu excepția cazului în care acest stat membru aplică o taxă compensatorie la export.

Comisia stabilește quantumul acestor taxe la nivelul necesar pentru a restabili echilibrul; de asemenea, Comisia poate autoriza recurgerea la alte măsuri, pentru care stabilește condițiile și normele de aplicare.

TITLUL IV

LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, A SERVICIILOR ȘI A CAPITALURILOR

CAPITOLUL 1

LUCRĂTORII

Articolul 45

(ex-articolul 39 TCE)

- (1) Libera circulație a lucrătorilor este garantată în cadrul Uniunii.

(2) Libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă.

(3) Sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică, libera circulație a lucrătorilor implică dreptul:

- (a) de a accepta ofertele reale de încadrare în muncă;
- (b) de a circula liber în acest scop pe teritoriul statelor membre;
- (c) de a se afla într-un stat membru pentru a desfășura o activitate salarizată în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative care reglementează încadrarea în muncă a lucrătorilor statului respectiv;
- (d) de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după ce a fost încadrat în muncă în acest stat, în condițiile care vor face obiectul unor regulamente adoptate de Comisie.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică încadrării în administrația publică.

Articolul 46

(ex-articolul 40 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă, prin directive sau regulamente, măsurile necesare în vederea realizării liberei circulații a lucrătorilor, astfel cum este aceasta definită la articolul 45, în special:

- (a) asigurarea cooperării strânse între serviciile naționale pentru ocuparea forței de muncă;
- (b) eliminarea acelor proceduri și practici administrative, precum și a acelor perioade de acces la locurile de muncă disponibile care decurg din dreptul intern sau din acordurile încheiate anterior între statele membre și a căror menținere ar constitui un obstacol în calea liberalizării circulației lucrătorilor;
- (c) eliminarea tuturor perioadelor și restricțiilor prevăzute de dreptul intern sau de acordurile încheiate anterior între statele membre, care impun lucrătorilor din celelalte state membre condiții diferite în ceea ce privește libera alegere a unui loc de muncă în raport cu lucrătorii statului respectiv;
- (d) stabilirea unor mecanisme proprii în vederea corelării cererii și ofertei de locuri de muncă și facilitarea realizării echilibrului între cererea și oferta de locuri de muncă în condiții care să evite amenințarea gravă a nivelului de trai și de ocupare a forței de muncă în diferitele regiuni și ramuri industriale.

Articolul 47

(ex-articolul 41 TCE)

Statele membre încurajează schimburile de lucrători tineri în cadrul unui program comun.

Articolul 48

(ex-articolul 42 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor, în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți salariați sau care desfășoară o activitate independentă și persoanelor aflate în întreținerea acestora:

- (a) cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de către diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru calcularea acestora;
- (b) plata prestațiilor pentru persoanele rezidente pe teritoriile statelor membre.

În cazul în care un membru al Consiliului declară că un proiect de act legislativ menționat la primul paragraf ar aduce atingere unor aspecte importante ale sistemului său de securitate socială, inclusiv în ceea ce privește domeniul său de aplicare, costul sau structura financiară, ori ar aduce atingere echilibrului financiar al respectivului sistem, poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri și în termen de patru luni de la această suspendare, Consiliul European:

- (a) retrimite proiectul Consiliului, caz în care încetează suspendarea procedurii legislative ordinare, sau
- (b) nu acționează în niciun fel sau solicită Comisiei să prezinte o nouă propunere; în acest caz se consideră că actul propus inițial nu a fost adoptat.

CAPITOLUL 2

DREPTUL DE STABILIRE

Articolul 49

(ex-articolul 43 TCE)

În conformitate cu dispozițiile care urmează, sunt interzise restricțiile privind libertatea de stabilire a resortisanților unui stat membru pe teritoriul altui stat membru. Această interdicție vizează și restricțiile privind înființarea de agenții, sucursale sau filiale de către resortisanții unui stat membru stabiliți pe teritoriul altui stat membru.

Libertatea de stabilire presupune accesul la activități independente și exercitarea acestora, precum și constituirea și administrarea întreprinderilor și, în special, a societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf, în condițiile definite pentru resortisanții proprii de legislația țării de stabilire, sub rezerva dispozițiilor capitolului privind capitalurile.

Articolul 50

(ex-articolul 44 TCE)

- (1) În vederea realizării libertății de stabilire cu privire la o activitate determinată, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, decid prin intermediul directivelor.
- (2) Parlamentul European, Consiliul și Comisia exercită funcțiile care le revin în temeiul dispozițiilor menționate anterior și, în special:
- (a) acordând prioritate, de regulă, activităților în cazul cărora libertatea de stabilire constituie o contribuție deosebit de utilă la dezvoltarea producției și a schimburilor comerciale;
 - (b) asigurând o strânsă cooperare între autoritățile naționale competente pentru a cunoaște aspectele speciale ale diferitelor activități din cadrul Uniunii;
 - (c) eliminând acele proceduri și practici administrative care decurg fie din dreptul intern, fie din acordurile încheiate anterior între statele membre, a căror menținere ar constitui un obstacol în calea libertății de stabilire;
 - (d) asigurând lucrătorilor dintr-un stat membru, angajați în muncă pe teritoriul unui alt stat membru, posibilitatea de a rămâne pe teritoriul acestuia pentru a desfășura activități independente, în cazul în care îndeplinesc condițiile pe care ar trebui să le îndeplinească în cazul în care ar intra pe teritoriul acestui stat la data la care intenționează să inițieze această activitate;
 - (e) asigurând resortisantului unui stat membru posibilitatea de a dobândi și folosi terenuri și construcții situate pe teritoriul altui stat membru, în măsura în care aceasta nu aduce atingere principiilor stabilite la articolul 39 alineatul (2);
 - (f) eliminând treptat restricțiile privind libertatea de stabilire în fiecare ramură de activitate avută în vedere, în ceea ce privește, pe de o parte, condițiile de înființare de agenții, sucursale sau filiale pe teritoriul unui stat membru și, pe de altă parte, condițiile de acces al personalului angajat în cadrul sediului principal în funcțiile de conducere sau de supraveghere ale acestor agenții, sucursale sau filiale;
 - (g) coordonând, în măsura în care este necesar și în vederea echivalării lor, garanțiile solicitate de statele membre societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf, pentru a proteja deopotrivă interesele asociaților și ale terților;
 - (h) asigurându-se că ajutoarele acordate de statele membre nu denaturează condițiile de stabilire.

Articolul 51

(ex-articolul 45 TCE)

Sunt exceptate de la aplicarea dispozițiilor prezentului capitol, în ceea ce privește statul membru interesat, activitățile care sunt asociate în acest stat, chiar și cu titlu ocazional, exercitării autorității publice.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot excepta anumite activități de la aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

Articolul 52

(ex-articolul 46 TCE)

(1) Prevederile prezentului capitol și măsurile adoptate în temeiul acesteia nu aduc atingere aplicării actelor cu putere de lege și actelor administrative care prevăd un regim special pentru resortisanții străini din motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directive privind coordonarea dispozițiilor menționate anterior.

Articolul 53

(ex-articolul 47 TCE)

(1) În vederea facilitării accesului la activitățile independente și a exercitării acestora, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directivele privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor titluri oficiale de calificare, precum și privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la accesul la activitățile independente și la exercitarea acestora.

(2) În ceea ce privește profesiile medicale, paramedicale și farmaceutice, eliminarea treptată a restricțiilor este subordonată coordonării condițiilor de exercitare a acestora în diferitele state membre.

Articolul 54

(ex-articolul 48 TCE)

Societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității în cadrul Uniunii sunt asimilate, în aplicarea prezentului capitol, persoanelor fizice resortisante ale statelor membre.

Prin societăți se înțeleg societățile constituite în conformitate cu dispozițiile legislației civile sau comerciale, inclusiv societățile cooperative și alte persoane juridice de drept public sau privat, cu excepția celor fără scop lucrativ.

Articolul 55

(ex-articolul 294 TCE)

Statele membre acordă resortisanților celorlalte state membre același tratament ca și propriilor resortisanți în ceea ce privește participarea la constituirea capitalului societăților în înțelesul articolului 54, fără a aduce atingere aplicării celorlalte dispoziții din prezentul tratat.

CAPITOLUL 3 SERVICIILE

Articolul 56 (ex-articolul 49 TCE)

În conformitate cu dispozițiile ce urmează, sunt interzise restricțiile privind libera prestare a serviciilor în cadrul Uniunii cu privire la resortisanții statelor membre stabiliți într-un alt stat membru decât cel al beneficiarului serviciilor.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot extinde beneficiul dispozițiilor prezentului capitol la prestatorii de servicii care sunt resortisanți ai unui stat terț și sunt stabiliți în cadrul Uniunii.

Articolul 57 (ex-articolul 50 TCE)

În înțelesul tratatelor, sunt considerate servicii prestațiile furnizate în mod obișnuit în schimbul unei remunerații, în măsura în care nu sunt reglementate de dispozițiile privind libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a persoanelor.

Serviciile cuprind în special:

- (a) activități cu caracter industrial;
- (b) activități cu caracter comercial;
- (c) activități artisanale;
- (d) activitățile prestate în cadrul profesiunilor liberale.

Fără a aduce atingere dispozițiilor capitolului privind dreptul de stabilire, prestatorul poate, în vederea executării prestației, să își desfășoare temporar activitatea în statul membru în care prestează serviciul, în aceleași condiții care sunt impuse de acest stat propriilor resortisanți.

Articolul 58 (ex-articolul 51 TCE)

- (1) Libera circulație a serviciilor în domeniul transporturilor este reglementată de dispozițiile din titlul privind transporturile.
- (2) Liberalizarea serviciilor bancare și de asigurări asociate mișcărilor capitalurilor trebuie să se realizeze concomitent cu liberalizarea circulației capitalurilor.

Articolul 59

(ex-articolul 52 TCE)

(1) Pentru realizarea liberalizării unui anumit serviciu, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, după consultarea Comitetului Economic și Social, hotărăsc prin directive.

(2) Directivele menționate la alineatul (1) vizează în general, cu prioritate, serviciile care intervin direct asupra costurilor de producție sau a căror liberalizare contribuie la facilitarea schimburilor de mărfuri.

Articolul 60

(ex-articolul 53 TCE)

Statele membre depun eforturi pentru a proceda la liberalizarea serviciilor într-o măsură mai mare decât cea la care obligă directivele adoptate în vederea aplicării articolului 59 alineatul (1), în cazul în care situația lor economică generală și situația din sectorul în cauză permite acest lucru.

În acest scop, Comisia adresează recomandări statelor membre în cauză.

Articolul 61

(ex-articolul 54 TCE)

Atât timp cât restricțiile impuse liberei prestări a serviciilor nu sunt eliminate, fiecare dintre statele membre le aplică, fără a face distincție în funcție de cetățenie ori naționalitate sau reședință ori sediu tuturor prestatorilor de servicii menționați la articolul 56 primul paragraf.

Articolul 62

(ex-articolul 55 TCE)

Dispozițiile articolelor 51-54 se aplică domeniului reglementat de prezentul capitol.

CAPITOLUL 4

CAPITALURILE ȘI PLĂȚILE

Articolul 63

(ex-articolul 56 TCE)

(1) În temeiul dispozițiilor prezentului capitol, sunt interzise orice restricții privind circulația capitalurilor între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe.

(2) În temeiul dispozițiilor prezentului capitol, sunt interzise orice restricții privind plățile între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe.

Articolul 64

(ex-articolul 57 TCE)

(1) Articolul 63 nu aduce atingere aplicării, în raport cu țările terțe, a restricțiilor în vigoare la 31 decembrie 1993 în temeiul dreptului intern sau al dreptului Uniunii, adoptate cu privire la circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, în cazul în care acestea implică investiții directe, inclusiv investițiile imobiliare, stabilirea, prestarea de servicii financiare sau admiterea de valori mobiliare pe piețele de capital. În ceea ce privește restricțiile în vigoare în temeiul legislațiilor naționale în Bulgaria, în Estonia și în Ungaria, respectiva dată este 31 decembrie 1999.

(2) Depunând eforturi pentru a realiza obiectivul liberei circulații a capitalurilor între statele membre și țări terțe, în cea mai mare măsură posibilă și fără a aduce atingere celorlalte capitole ale tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, în cazul în care acestea implică investiții directe, inclusiv investițiile imobiliare, stabilirea, prestarea de servicii financiare sau admiterea de valori mobiliare pe piețele de capital.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), numai Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, în unanimitate și după consultarea Parlamentului European, poate adopta măsuri care reprezintă un regres în dreptul Uniunii în ceea ce privește liberalizarea circulației capitalurilor având ca destinație sau provenind din țări terțe.

Articolul 65

(ex-articolul 58 TCE)

(1) Articolul 63 nu aduce atingere dreptului statelor membre:

(a) de a aplica dispozițiile incidente ale legislațiilor fiscale care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite;

(b) de a adopta toate măsurile necesare pentru a combate încălcarea actelor lor cu putere de lege și a normelor lor administrative, în special în domeniul fiscal sau al supravegherii prudențiale a instituțiilor financiare, de a stabili proceduri de declarare a circulației capitalurilor în scopul informării administrative sau statistice ori de a adopta măsuri justificate de motive de ordine publică sau siguranță publică.

(2) Prezentul capitol nu aduce atingere posibilității de a aplica restricții privind dreptul de stabilire care sunt compatibile cu prezentul tratat.

(3) Măsurile și procedurile menționate la alineatele (1) și (2) nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și plăților, astfel cum este aceasta definită la articolul 63.

(4) În absența unor măsuri de aplicare a articolului 64 alineatul (3), Comisia sau, în absența unei decizii a Comisiei în termen de trei luni de la data solicitării statului membru în cauză, Consiliul poate adopta o decizie care să dispună ca măsurile fiscale restrictive adoptate de un stat membru față de una sau mai multe țări terțe să fie considerate conforme tratatelor, cu condiția ca acestea să fie justificate în raport cu unul dintre obiectivele uniunii și compatibile cu buna funcționare a pieței interne. Consiliul hotărăște în unanimitate, la solicitarea unui stat membru.

Articolul 66

(ex-articolul 59 TCE)

În cazul în care, în împrejurări excepționale, circulația capitalurilor provenind din țările terțe sau destinate acestora provoacă sau amenință să provoace dificultăți grave în funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, poate adopta, în raport cu țările terțe, măsurile de salvagardare pentru o perioadă de până la șase luni, în cazul în care aceste măsuri sunt strict necesare.

TITLUL V

SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 67

(ex-articolul 61 TCE și ex-articolul 29 TUE)

(1) Uniunea constituie un spațiu de libertate, securitate și justiție, cu respectarea drepturilor fundamentale și a diferitelor sisteme de drept și tradiții juridice ale statelor membre.

(2) Uniunea asigură absența controalelor asupra persoanelor la frontierele interne și dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, al imigrării și al controlului la frontierele externe care este întemeiată pe solidaritatea între statele membre și care este echitabilă față de resortisanții țărilor terțe. În înțelesul prezentului titlu, apatrizii sunt asimilați resortisanților țărilor terțe.

(3) Uniunea acționează pentru a asigura un înalt nivel de securitate prin măsuri de prevenire a criminalității, a rasismului și a xenofobiei, precum și de combatere a acestora, prin măsuri de coordonare și de cooperare între autoritățile polițienești și judiciare și alte autorități competente, precum și prin recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare în materie penală și, după caz, prin apropierea legislațiilor penale.

(4) Uniunea facilitează accesul la justiție, în special pe baza principiului recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare în materie civilă.

Articolul 68

Consiliul European definește orientările strategice ale planificării legislative și operaționale în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție.

Articolul 69

Parlamentele naționale asigură, cu privire la propunerile și inițiativele legislative prezentate în cadrul capitolelor 4 și 5, respectarea principiului subsidiarității, în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

Articolul 70

Fără a aduce atingere articolelor 258, 259 și 260, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsurile de stabilire a condițiilor în care statele membre, în colaborare cu Comisia, realizează o evaluare obiectivă și imparțială a punerii în aplicare, de către autoritățile statelor membre, a politicilor Uniunii prevăzute în prezentul titlu, în special în scopul de a favoriza aplicarea deplină a principiului recunoașterii reciproce. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la conținutul și rezultatele evaluării.

Articolul 71

(ex-articolul 36 TUE)

În cadrul Consiliului se instituie un comitet permanent care să asigure în cadrul Uniunii promovarea și consolidarea cooperării operaționale în materie de securitate internă. Fără a aduce atingere articolului 240, comitetul promovează coordonarea acțiunii autorităților competente ale statelor membre. La lucrările comitetului pot fi implicați reprezentanții organelor, ai oficiilor și ai agențiilor în cauză ale Uniunii. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la derularea acestor lucrări.

Articolul 72

(ex-articolul 64 alineatul (1) TCE și ex-articolul 33 TUE)

Prezentul titlu nu aduce atingere exercitării responsabilităților care revin statelor membre pentru menținerea ordinii publice și pentru apărarea securității interne.

Articolul 73

Statele membre au libertatea de a organiza între ele și sub autoritatea lor forme de cooperare și de coordonare pe care le consideră oportune, între serviciile competente ale administrațiilor acestora care răspund de asigurarea securității naționale.

Articolul 74

(ex-articolul 66 TCE)

Consiliul adoptă măsuri în vederea asigurării cooperării administrative între serviciile competente ale statelor membre în domeniile menționate în prezentul titlu, precum și între serviciile respective și Comisie. Acesta hotărăște la propunerea Comisiei, sub rezerva articolului 76 și după consultarea Parlamentului European.

Articolul 75

(ex-articolul 60 TCE)

În cazul în care este necesar, pentru realizarea obiectivelor enunțate la articolul 67, în ceea ce privește prevenirea și combaterea terorismului și a activităților conexe, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, definesc cadrul măsurilor administrative privind circulația capitalurilor și plățile, cum ar fi înghețarea fondurilor, a activelor financiare sau a beneficiilor economice care aparțin unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal, sunt în proprietatea acestora sau sunt deținute de acestea.

Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă măsurile pentru punerea în aplicare a cadrului prevăzut la primul paragraf.

Actele menționate la prezentul articol cuprind dispozițiile necesare în materie de garanții juridice.

Articolul 76

Actele menționate în capitolele 4 și 5, precum și măsurile menționate la articolul 74 care asigură o cooperare administrativă în domeniile menționate în aceste capitole, se adoptă:

(a) la propunerea Comisiei; sau

(b) la inițiativa unei părți din statele membre.

CAPITOLUL 2

POLITICI PRIVIND CONTROLUL LA FRONTIERE, DREPTUL DE AZIL ȘI IMIGRAREA

Articolul 77

(ex-articolul 62 TCE)

(1) Uniunea dezvoltă o politică care urmărește:

(a) să asigure absența oricărui control asupra persoanelor la trecerea frontierelor interne, indiferent de cetățenie;

(b) să asigure controlul persoanelor și supravegherea eficace la trecerea frontierelor externe;

(c) să introducă treptat un sistem integrat de administrare a frontierelor externe.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile privind:

(a) politica comună a vizelor și a altor permise de ședere de scurtă durată;

(b) controalele la care sunt supuse persoanele la trecerea frontierelor externe;

(c) condițiile în care resortisanții țărilor terțe pot circula liber, pentru o durată scurtă, în interiorul Uniunii;

(d) orice măsură necesară pentru instituirea treptată a unui sistem integrat de administrare a frontierelor externe;

(e) absența oricărui control asupra persoanelor, indiferent de cetățenie, la trecerea frontierelor interne.

(3) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară pentru a facilita exercitarea dreptului menționat la articolul 20 alineatul (2) litera (a), iar tratatele nu au prevăzut atribuții în acest sens, Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate adopta dispoziții referitoare la pașapoarte, cărți de identitate, permise de ședere sau oricare alt document asimilat. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere competenței statelor membre privind delimitarea geografică a frontierelor acestora, în conformitate cu dreptul internațional.

Articolul 78

(ex-articolul 63 punctele 1 și 2 și ex-articolul 64 alineatul (2) TCE)

(1) Uniunea dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare, cu scopul de a oferi un statut corespunzător oricărui resortisant dintr-o țară terță care are nevoie de protecție internațională și de a asigura respectarea principiului nereturnării. Această politică trebuie să fie în conformitate cu Convenția de la Geneva la 28 iulie 1951 și cu Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților, precum și cu alte tratate din domeniu.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la un sistem european comun de azil, care cuprinde:

(a) un regim unitar de azil în favoarea resortisanților țărilor terțe, valabil în toată Uniunea;

(b) un regim unitar de protecție subsidiară pentru resortisanții țărilor terțe care, fără să obțină azil european, au nevoie de protecție internațională;

- (c) un sistem comun de protecție temporară a persoanelor strămutate în cazul unui aflux masiv;
 - (d) proceduri comune de acordare și de retragere a regimului unitar de azil sau de protecție subsidiară;
 - (e) criterii și mecanisme de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil sau de protecție subsidiară;
 - (f) norme referitoare la condițiile de primire a solicitanților dreptului de azil sau de protecție subsidiară;
 - (g) parteneriatul și cooperarea cu țările terțe pentru gestionarea fluxurilor de persoane care solicită drept de azil, protecție subsidiară sau temporară.
- (3) În cazul în care unul sau mai multe state membre se află într-o situație de urgență caracterizată de un aflux brusc de resortisanți din țări terțe, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsuri provizorii, în beneficiul statului sau al statelor membre în cauză. Acesta hotărăște după consultarea Parlamentului European.

Articolul 79

(ex-articolul 63 punctele 3 și 4 TCE)

- (1) Uniunea dezvoltă o politică comună de imigrare, al cărei scop este de a asigura, în toate etapele, gestionarea eficientă a fluxurilor de migrare, tratamentul echitabil al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în statele membre, precum și prevenirea imigrării ilegale și a traficului de persoane și combaterea susținută a acestora.
- (2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în următoarele domenii:
- (a) condițiile de intrare și de ședere, precum și normele privind acordarea de către statele membre a vizelor și a permiselor de ședere pe termen lung, inclusiv în vederea reîntregirii familiei;
 - (b) definirea drepturilor resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală pe teritoriul unui stat membru, inclusiv condițiile care reglementează libertatea de circulație și de ședere în celelalte state membre;
 - (c) imigrarea clandestină și șederea ilegală, inclusiv expulzarea și repatrierea persoanelor aflate în situație de ședere ilegală;
 - (d) combaterea traficului de persoane, în special de femei și copii.
- (3) Uniunea poate încheia cu țări terțe acorduri privind readmisia, în țările lor de origine sau de proveniență, a resortisanților țărilor terțe care nu îndeplinesc sau nu mai îndeplinesc condițiile de intrare, de prezență sau de ședere pe teritoriul unuia dintre statele membre.

(4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri pentru încurajarea și sprijinirea acțiunii statelor membre, cu scopul de a favoriza integrarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală pe teritoriul lor, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(5) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului statelor membre de a stabili volumul admiterii pe teritoriul acestora a resortisanților unor țări terțe, provenind din țări terțe, în căutarea unui loc de muncă în calitate de lucrători salariați sau pentru a desfășura o activitate independentă.

Articolul 80

Politicile Uniunii menționate la prezentul capitol și punerea în aplicare a acestora sunt reglementate de principiul solidarității și al distribuirii echitabile a răspunderii între statele membre, inclusiv pe plan financiar. Ori de câte ori este necesar, actele Uniunii adoptate în temeiul prezentului capitol cuprind măsuri adecvate pentru aplicarea acestui principiu.

CAPITOLUL 3

COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN MATERIE CIVILĂ

Articolul 81

(ex-articolul 65 TCE)

(1) Uniunea dezvoltă o cooperare judiciară în materie civilă cu incidență transfrontalieră, întemeiată pe principiul recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare. Această cooperare poate include adoptarea unor măsuri de apropiere a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri, în special atunci când acestea sunt necesare pentru buna funcționare a pieței interne, care urmăresc să asigure:

- (a) recunoașterea reciprocă între statele membre a deciziilor judiciare și extrajudiciare și executarea acestora;
- (b) comunicarea și notificarea transfrontalieră a actelor judiciare și extrajudiciare;
- (c) compatibilitatea normelor aplicabile în statele membre în materie de conflict de legi și de competență;
- (d) cooperarea în materie de obținere a probelor;
- (e) accesul efectiv la justiție;
- (f) eliminarea obstacolelor din calea bunei desfășurări a procedurilor civile, la nevoie prin favorizarea compatibilității normelor de procedură civilă aplicabile în statele membre;

(g) dezvoltarea unor metode alternative de soluționare a litigiilor;

(h) sprijinirea formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), măsurile privind dreptul familiei care au implicații transfrontaliere sunt stabilite de către Consiliu, care hotărăște în conformitate cu o procedură legislativă specială. Acesta hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie care să determine aspectele din dreptul familiei care au implicații transfrontaliere, care ar putea face obiectul unor acte adoptate prin procedura legislativă ordinară. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Propunerea menționată la al doilea paragraf se transmite parlamentelor naționale. În cazul opoziției unui parlament național, notificate în termen de șase luni de la această transmitere, decizia nu se adoptă. În cazul în care nu există nicio opoziție, Consiliul poate adopta respectiva decizie.

CAPITOLUL 4

COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

Articolul 82

(ex-articolul 31 TUE)

(1) Cooperarea judiciară în materie penală în cadrul Uniunii se întemeiază pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare și include apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în domeniile prevăzute la alineatul (2) și la articolul 83.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile privind:

(a) instituirea unor norme și proceduri care să asigure recunoașterea, în întreaga Uniune, a tuturor categoriilor de hotărâri judecătorești și decizii judiciare;

(b) prevenirea și soluționarea conflictelor de competență între statele membre;

(c) sprijinirea formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție;

(d) facilitarea cooperării dintre autoritățile judiciare sau echivalente ale statelor membre în materie de urmărire penală și executare a deciziilor.

(2) În măsura în care este necesar pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime. Aceste norme minime iau în considerare diferențele existente între tradițiile juridice și sistemele de drept ale statelor membre.

Acestea se referă la:

- (a) admisibilitatea reciprocă a probelor între statele membre;
- (b) drepturile persoanelor în procedura penală;
- (c) drepturile victimelor criminalității;
- (d) alte elemente speciale ale procedurii penale pe care Consiliul le-a identificat în prealabil printr-o decizie; pentru adoptarea acestei decizii, Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

Adoptarea normelor minime prevăzute la prezentul alineat nu împiedică statele membre să mențină sau să adopte un nivel mai ridicat de protecție a persoanelor.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului consideră că un proiect de directivă prevăzut la alineatul (2) ar aduce atingere aspectelor fundamentale ale sistemului său de justiție penală, acesta poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, prin aceasta încetând suspendarea procedurii legislative ordinare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc instituirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de directivă respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a institui o formă de cooperare consolidată, prevăzută la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Articolul 83
(ex-articolul 31 TUE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime cu privire la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domenii ale criminalității de o gravitate deosebită de dimensiune transfrontalieră ce rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună.

Aceste domenii ale criminalității sunt următoarele: terorismul, traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, traficul ilicit de droguri, traficul ilicit de arme, spălarea banilor, corupția, contrafacerea mijloacelor de plată, criminalitatea informatică și criminalitatea organizată.

În funcție de evoluția criminalității, Consiliul poate adopta o decizie care să identifice alte domenii ale criminalității care îndeplinesc criteriile prevăzute la prezentul alineat. Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

(2) În cazul în care apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în materie penală se dovedește indispensabilă pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a unei politici a Uniunii într-un domeniu care a făcut obiectul unor măsuri de armonizare, prin directive se pot stabili norme minime referitoare la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domeniul în cauză. Directivele se adoptă printr-o procedură legislativă ordinară sau specială identică cu cea utilizată pentru adoptarea măsurilor de armonizare în cauză, fără a aduce atingere articolului 76.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului consideră că un proiect de directivă prevăzută la alineatul (1) sau (2) ar aduce atingere aspectelor fundamentale ale sistemului său de justiție penală, acesta poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, prin aceasta încetând suspendarea procedurii legislative ordinare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei cooperări consolidate pe baza proiectului de directivă respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, prevăzută la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Articolul 84

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri pentru a încuraja și sprijini acțiunea statelor membre în domeniul prevenirii criminalității, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Articolul 85

(ex-articolul 31 TUE)

(1) Eurojust are misiunea de a susține și consolida coordonarea și cooperarea dintre autoritățile naționale de cercetare și urmărire penală în legătură cu formele grave de criminalitate care afectează două sau mai multe state membre sau care impun urmărirea penală pe baze comune, prin operațiuni întreprinse de autoritățile statelor membre și de Europol și prin informații furnizate de acestea.

În acest context, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, determină structura, funcționarea, domeniul de acțiune și atribuțiile Eurojust. Aceste atribuții pot include:

- (a) începerea de cercetări penale, precum și propunerea de începere a urmăririi penale efectuate de autoritățile naționale competente, în special cele referitoare la infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii;
- (b) coordonarea cercetărilor și a urmăririlor penale prevăzute la litera (a);
- (c) consolidarea cooperării judiciare, inclusiv prin soluționarea conflictelor de competență și prin strânsa cooperare cu Rețeaua Judiciară Europeană.

Aceste regulamente stabilesc, de asemenea, condițiile de implicare a Parlamentului European și a parlamentelor naționale la evaluarea activităților Eurojust.

- (2) În cadrul urmăririlor penale prevăzute la alineatul (1) și fără a aduce atingere articolului 86, actele oficiale de procedură judiciară sunt îndeplinite de autoritățile naționale competente.

Articolul 86

- (1) Pentru combaterea infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate institui un Parchet European, pornind de la Eurojust. Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

În cazul în care nu există unanimitate, un grup compus din cel puțin nouă state membre poate solicita ca proiectul de regulament să fie trimis spre examinare Consiliului European. În acest caz, procedura în cadrul Consiliului se suspendă. După dezbateri, în cazul realizării unui consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, spre adoptare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de regulament respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, menționată la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

- (2) Parchetul European are competența de a cerceta, de a urmări și de a trimite în judecată, după caz în colaborare cu Europol, autorii și coautorii infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, în conformitate cu normele stabilite în regulamentul prevăzut la alineatul (1). Parchetul European exercită în fața instanțelor competente ale statelor membre acțiunea publică în legătură cu aceste infracțiuni.

(3) Regulamentele prevăzute la alineatul (1) stabilesc statutul Parchetului European, condițiile de exercitare a atribuțiilor acestuia, regulamentul de procedură aplicabil activităților sale, precum și normele care reglementează admisibilitatea probelor și normele aplicabile controlului jurisdicțional al actelor de procedură adoptate în exercitarea atribuțiilor sale.

(4) Consiliul European poate adopta, în același timp sau ulterior, o decizie de modificare a alineatului (1) în scopul extinderii atribuțiilor Parchetului European pentru a include combaterea criminalității grave de dimensiune transfrontalieră și în scopul modificării corespunzătoare a alineatului (2) în ceea ce privește autorii și coautorii infracțiunilor grave care afectează mai multe state membre. Consiliul European hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European și după consultarea Comisiei.

CAPITOLUL 5

COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ

Articolul 87

(ex-articolul 30 TUE)

(1) Uniunea instituie o cooperare polițienească care implică toate autoritățile competente din statele membre, inclusiv serviciile de poliție, serviciile vamale și alte servicii specializate de aplicare a legii, în domeniul prevenirii sau al depistării și al cercetării infracțiunilor.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri referitoare la:

(a) colectarea, stocarea, prelucrarea și analizarea informațiilor în domeniu, precum și schimbul de informații;

(b) sprijinirea formării profesionale a personalului, precum și cooperarea privind schimbul de personal, echipamentele și cercetarea criminalistică;

(c) tehnicile comune de investigare privind depistarea unor forme grave de criminalitate organizată.

(3) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate stabili măsurile privind cooperarea operativă între autoritățile prevăzute la prezentul articol. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

În cazul în care nu există unanimitate, un grup compus din cel puțin nouă state membre poate solicita ca proiectul de măsuri să fie trimis spre examinare Consiliului European. În acest caz, procedura în cadrul Consiliului se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, spre adoptare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de măsuri respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, menționată la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Procedura specifică prevăzută la al doilea și al treilea paragraf nu se aplică actelor care constituie o dezvoltare a *acquis-ului* Schengen.

Articolul 88

(ex-articolul 30 TUE)

- (1) Europol are misiunea de a susține și consolida acțiunea autorităților polițienești și a altor servicii de aplicare a legii din statele membre, precum și cooperarea acestora pentru prevenirea și combaterea criminalității grave care afectează două sau mai multe state membre, a terorismului și a formelor de criminalitate ce aduc atingere unui interes comun care face obiectul unei politici a Uniunii.
- (2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc structura, funcționarea, domeniul de acțiune și atribuțiile Europol. Aceste atribuții pot include:
 - (a) colectarea, stocarea, prelucrarea și analizarea informațiilor, precum și schimbul de informații transmise în special de autoritățile statelor membre sau de țări ori autorități terțe;
 - (b) coordonarea, organizarea și realizarea de acțiuni de cercetare și operative, desfășurate împreună cu autoritățile competente ale statelor membre sau în cadrul unor echipe comune de cercetare și, după caz, în colaborare cu Eurojust.

Aceste regulamente stabilesc, de asemenea, procedura de control al activităților Europol de către Parlamentul European, la care parlamentele naționale sunt asociate.

- (3) Orice acțiune cu caracter operativ a Europol trebuie desfășurată în cooperare cu autoritățile statului sau ale statelor membre al căror teritoriu este implicat și cu acordul acestora. Aplicarea măsurilor coercitive este în sarcina exclusivă a autorităților naționale competente.

Articolul 89

(ex-articolul 32 TUE)

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește condițiile și limitele în care autoritățile competente ale statelor membre prevăzute la articolele 82 și 87 pot interveni pe teritoriul unui alt stat membru, în cooperare și cu acordul autorităților statului respectiv. Consiliul hotărăște în unanimitate și după consultarea Parlamentului European.

TITLUL VI

TRANSPORTURILE

Articolul 90 (ex-articolul 70 TCE)

În ceea ce privește domeniul reglementat de prezentul titlu, se urmăresc obiectivele tratatelor în cadrul unei politici comune în domeniul transporturilor.

Articolul 91 (ex-articolul 71 TCE)

(1) În vederea punerii în aplicare a articolului 90 și ținând seama de aspectele speciale privind transporturile, Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, stabilesc:

- (a) norme comune aplicabile transporturilor internaționale, efectuate dinspre sau către teritoriul unui stat membru ori prin traversarea teritoriului unuia sau mai multor state membre;
- (b) condițiile de admitere a transportatorilor nerezidenți pentru a efectua transporturi naționale într-un stat membru;
- (c) măsurile care permit îmbunătățirea siguranței transporturilor;
- (d) orice altă dispoziție utilă.

(2) În cazul în care se adoptă măsurile prevăzute la alineatul (1), trebuie avute în vedere cazurile în care aplicarea lor ar putea afecta grav nivelul de trai și de ocupare a forței de muncă în anumite regiuni, precum și exploatarea echipamentelor de transport.

Articolul 92 (ex-articolul 72 TCE)

Până la adoptarea dispozițiilor prevăzute la articolul 91 alineatul (1), exceptând cazul adoptării în unanimitate de către Consiliu a unei măsuri prin care se acordă o derogare, nici unul dintre statele membre nu poate adopta dispoziții mai puțin favorabile, prin efectul lor direct sau indirect asupra transportatorilor celorlalte state membre în raport cu transportatorii naționali, decât diferitele dispoziții din domeniu în vigoare la 1 ianuarie 1958 sau, în cazul statelor aderente, la data aderării acestora.

Articolul 93

(ex-articolul 73 TCE)

Sunt compatibile cu tratatele ajutoarele care răspund necesităților de coordonare a transporturilor sau care constituie compensarea anumitor obligații inerente noțiunii de serviciu public.

Articolul 94

(ex-articolul 74 TCE)

Orice măsură adoptată în temeiul tratatelor în domeniul tarifelor și condițiilor de transport trebuie să țină seama de situația economică a transportatorilor.

Articolul 95

(ex-articolul 75 TCE)

(1) În transporturile în interiorul Uniunii, sunt interzise discriminările care constă în aplicarea de către un transportator, pentru aceleași mărfuri și pe aceleași rute de transport, a unor tarife și condiții de transport diferite în funcție de țara de origine sau de destinație a produselor transportate.

(2) Alineatul (1) nu împiedică adoptarea de către Parlamentul European și Consiliu a altor măsuri, în conformitate cu articolul 91 alineatul (1).

(3) Consiliul adoptă, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, o reglementare prin care asigură punerea în aplicare a dispozițiilor alineatului (1).

Consiliul poate adopta, în special, dispozițiile necesare pentru a permite instituțiilor Uniunii să asigure respectarea normei enunțate la alineatul (1) și să asigure că utilizatorii beneficiază pe deplin de aceasta.

(4) Comisia, din proprie inițiativă sau la solicitarea unui stat membru, examinează cazurile de discriminare menționate la alineatul (1) și, după consultarea oricărui stat membru în cauză, adoptă deciziile necesare în temeiul reglementării adoptate în conformitate cu dispozițiile alineatului (3).

Articolul 96

(ex-articolul 76 TCE)

(1) Exceptând cazul în care există autorizare din partea Comisiei, se interzice aplicarea, de către un stat membru, a unor tarife și condiții care includ orice element de sprijin sau de protecție în beneficiul uneia sau mai multor întreprinderi sau industrii anume, pentru transporturi efectuate în cadrul Uniunii.

(2) Comisia, din proprie inițiativă sau la cererea unui stat membru, examinează tarifele și condițiile menționate la alineatul (1), ținând seama, în special, de cerințele unei politici economice regionale corespunzătoare, de necesitățile regiunilor subdezvoltate, precum și de problemele regiunilor grav afectate de conjuncturi politice, pe de o parte, și de efectele acestor tarife și condiții asupra concurenței între diferitele moduri de transport, pe de altă parte.

După consultarea oricărui stat membru în cauză, Comisia adoptă deciziile necesare.

(3) Interdicția menționată la alineatul (1) nu se aplică tarifelor care urmăresc asigurarea concurenței.

Articolul 97

(ex-articolul 77 TCE)

Taxele sau redevențele percepute de către un transportator la trecerea frontierelor, independent de tarifele de transport, nu trebuie să depășească un quantum rezonabil, ținând seama de cheltuielile reale pe care le implică efectiv această trecere.

Statele membre depun eforturi pentru reducerea treptată a acestor cheltuieli.

Comisia poate adresa recomandări statelor membre în vederea aplicării prezentului articol.

Articolul 98

(ex-articolul 78 TCE)

Dispozițiile prezentului titlu nu contravin măsurilor adoptate în Republica Federală Germania, în măsura în care acestea sunt necesare pentru compensarea dezavantajelor economice pe care divizarea Germaniei le-a produs economiei anumitor regiuni din Republica Federală, afectate de această divizare. La cinci ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie de abrogare a prezentului articol.

Articolul 99

(ex-articolul 79 TCE)

Se constituie pe lângă Comisie un comitet consultativ, format din experți desemnați de guvernele statelor membre. Ori de câte ori consideră util, Comisia consultă acest comitet în chestiunile de domeniul transporturilor.

Articolul 100

(ex-articolul 80 TCE)

(1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică transporturilor feroviare, rutiere și pe căi navigabile interioare.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili dispozițiile corespunzătoare în domeniul transporturilor maritime și aeriene. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

TITLUL VII

NORME COMUNE PRIVIND CONCURENȚA, IMPOZITAREA ȘI ARMONIZAREA LEGISLATIVĂ

CAPITOLUL 1

REGULILE DE CONCURENȚĂ

SECȚIUNEA 1

REGULI APLICABILE ÎNTREPRINDERILOR

Articolul 101

(ex-articolul 81 TCE)

(1) Sunt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne și, în special, cele care:

- (a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;
- (b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;
- (c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;
- (d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
- (e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

(2) Acordurile sau deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept.

(3) Cu toate acestea, prevederile alineatului (1) pot fi declarate inaplicabile în cazul:

— oricăror acorduri sau categorii de acorduri între întreprinderi;

— oricăror decizii sau categorii de decizii ale asocierilor de întreprinderi;

— oricăror practici concertate sau categorii de practici concertate

care contribuie la îmbunătățirea producției sau distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnic sau economic, asigurând totodată consumatorilor o parte echitabilă din beneficiul obținut și care:

- (a) nu impun întreprinderilor în cauză restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective;
- (b) nu oferă întreprinderilor posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte semnificativă a produselor în cauză.

Articolul 102

(ex-articolul 82 TCE)

Este incompatibilă cu piața internă și interzisă, în măsura în care poate afecta comerțul dintre statele membre, folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante deținute pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia.

Aceste practici abuzive pot consta în special în:

- (a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;
- (b) limitează producția, comercializarea sau dezvoltarea tehnică în dezavantajul consumatorilor;
- (c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
- (d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

Articolul 103

(ex-articolul 83 TCE)

- (1) Regulamentele sau directivele utile în vederea aplicării principiilor prevăzute la articolele 101 și 102 se adoptă de către Consiliu, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.
- (2) Dispozițiile prevăzute la alineatul (1) urmăresc în special:
 - (a) să asigure respectarea interdicțiilor prevăzute la articolul 101 alineatul (1) și la articolul 102 prin instituirea de amenzi și penalități cu titlu cominatoriu;

- (b) să determine normele de aplicare a articolului 101 alineatul (3), luând în considerare necesitatea, pe de o parte, de a asigura o supraveghere eficientă și, pe de altă parte, de a simplifica pe cât posibil controlul administrativ;
- (c) să precizeze, dacă este cazul, domeniul de aplicare a articolelor 101 și 102 în diferitele ramuri economice;
- (d) să definească rolul Comisiei și al Curții de Justiție a Uniunii Europene în aplicarea dispozițiilor prevăzute de prezentul alineat;
- (e) să definească raporturile între legislațiile interne, pe de o parte, și dispozițiile prezentei secțiuni, precum și cele adoptate în temeiul prezentului articol, pe de altă parte.

Articolul 104

(ex-articolul 84 TCE)

Până la intrarea în vigoare a dispozițiilor adoptate în temeiul articolului 103, autoritățile statelor membre hotărăsc cu privire la admisibilitatea acordurilor, deciziilor și a practicilor concertate și cu privire la folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante pe piața internă, în conformitate cu legislația națională și cu dispozițiile articolului 101 și, în special, ale alineatului (3), precum și ale articolului 102.

Articolul 105

(ex-articolul 85 TCE)

(1) Fără a aduce atingere articolului 104, Comisia asigură aplicarea principiilor stabilite la articolele 101 și 102. La cererea unui stat membru sau din oficiu și în cooperare cu autoritățile competente ale statelor membre, care îi acordă sprijin, Comisia investighează presupusele cazuri de încălcare a principiilor menționate mai sus. În cazul în care constată existența unei încălcări, Comisia propune măsuri adecvate pentru ca aceasta să înceteze.

(2) În cazul în care încălcarea nu încetează, Comisia constată încălcarea principiilor printr-o decizie motivată. Comisia poate publica decizia și poate autoriza statele membre să ia măsurile necesare pentru remedierea situației, măsuri ale căror condiții și norme de aplicare le stabilește.

(3) Comisia poate adopta regulamente privind categoriile de acorduri cu privire la care Consiliul a adoptat un regulament sau o directivă în temeiul articolului 103 alineatul (2) litera (b).

Articolul 106

(ex-articolul 86 TCE)

(1) În ceea ce privește întreprinderile publice și întreprinderile cărora le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu adoptă și nu mențin nici o măsură care contravine normelor tratatelor și, în special, celor prevăzute la articolul 18 și la articolele 101-109.

(2) Întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor tratatelor și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii.

(3) Comisia asigură aplicarea dispozițiilor prezentului articol și adresează statelor membre, în cazul în care este necesar, directivele sau deciziile corespunzătoare.

SECȚIUNEA 2

AJUTOARELE DE STAT

Articolul 107

(ex-articolul 87 TCE)

(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

(2) Sunt compatibile cu piața internă:

- (a) ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor;
- (b) ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare;
- (c) ajutoarele acordate economiei anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania afectate de divizarea Germaniei, în măsura în care acestea sunt necesare pentru compensarea dezavantajelor economice cauzate de această divizare. În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie de abrogare a prezentei litere.

(3) Pot fi considerate compatibile cu piața internă:

- (a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, precum și a regiunilor prevăzute la articolul 349, avându-se în vedere situația lor structurală, economică și socială;
- (b) ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru;

- (c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;
- (d) ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale și de concurență în Uniune într-o măsură care contravine interesului comun;
- (e) alte categorii de ajutoare stabilite prin decizie a Consiliului, care hotărăște la propunerea Comisiei.

Articolul 108

(ex-articolul 88 TCE)

- (1) Comisia, împreună cu statele membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței interne.
- (2) În cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața internă în conformitate cu articolul 107 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.

În cazul în care statul în cauză nu se conformează deciziei în termenul stabilit, Comisia sau orice alt stat interesat poate sesiza direct Curtea de Justiție a Uniunii Europene, prin derogare de la articolele 258 și 259.

La cererea unui stat membru, Consiliul, hotărând în unanimitate, poate decide că un ajutor acordat sau care urmează să fie acordat de acest stat trebuie să fie considerat compatibil cu piața internă, prin derogare de la dispozițiile articolului 107 sau de la regulamentele prevăzute la articolul 109, în cazul în care o astfel de decizie este justificată de împrejurări excepționale. În cazul în care, în legătură cu acest ajutor, Comisia a inițiat procedura prevăzută la primul paragraf din prezentul alineat, cererea adresată Consiliului de statul în cauză va avea ca efect suspendarea procedurii menționate până când Consiliul se pronunță asupra acesteia.

Cu toate acestea, în cazul în care Consiliul nu se pronunță în termen de trei luni de la formularea cererii, Comisia hotărăște.

- (3) Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața internă în conformitate cu dispozițiile articolului 107, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.

(4) Comisia poate adopta regulamente privind categoriile de ajutoare de stat cu privire la care Consiliul, în temeiul articolului 109, a considerat că pot fi exceptate de la procedura prevăzută la alineatul (3) din prezentul articol.

Articolul 109

(ex-articolul 89 TCE)

Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate adopta toate regulamentele utile pentru aplicarea articolelor 107 și 108, și poate stabili, în special, condițiile de aplicare a articolului 108 alineatul (3) și categoriile de ajutoare care sunt exceptate de la această procedură.

CAPITOLUL 2

DISPOZIȚII FISCALE

Articolul 110

(ex-articolul 90 TCE)

Nici un stat membru nu aplică, direct sau indirect, produselor altor state membre impozite interne de orice natură mai mari decât cele care se aplică, direct sau indirect, produselor naționale similare.

De asemenea, nici un stat membru nu aplică produselor altor state membre impozite interne de natură să protejeze indirect alte sectoare de producție.

Articolul 111

(ex-articolul 91 TCE)

Produsele exportate pe teritoriul unuia dintre statele membru nu pot beneficia de nici o rambursare a impozitelor interne mai mare decât impozitele aplicate direct sau indirect.

Articolul 112

(ex-articolul 92 TCE)

În ceea ce privește impozitele, altele decât cele pe cifra de afaceri, accizele și alte impozite indirecte, pot fi acordate scutiri sau rambursări la exportul către celelalte state membre și pot fi introduse taxe compensatorii la importurile care provin din statele membre numai în cazul în care măsurile preconizate au fost aprobate în prealabil pentru o perioadă limitată de către Consiliu, care hotărăște la propunerea Comisiei.

Articolul 113

(ex-articolul 93 TCE)

Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile referitoare la armonizarea legislațiilor privind impozitul pe cifra de afaceri, accizele și alte impozite indirecte, în măsura în care această armonizare este necesară pentru a asigura instituirea și funcționarea pieței interne și pentru a evita denaturarea concurenței.

CAPITOLUL 3

APROPIEREA LEGISLAȚIILOR

Articolul 114

(ex-articolul 95 TCE)

(1) Cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel, dispozițiile următoare se aplică în vederea realizării obiectivelor enunțate la articolul 26. Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsurile privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre care au ca obiect instituirea și funcționarea pieței interne.

(2) Alineatul (1) nu se aplică dispozițiilor fiscale, celor privind libera circulație a persoanelor și celor privind drepturile și interesele lucrătorilor salariați.

(3) În formularea propunerilor prevăzute la alineatul (1) în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor, Comisia pornește de la premisa asigurării unui nivel ridicat de protecție ridicat, ținând seama în special de orice evoluție nouă, întemeiată pe fapte științifice. În cadrul atribuțiilor ce le revin, Parlamentul European și Consiliul depun eforturi, de asemenea, pentru realizarea acestui obiectiv.

(4) În cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare de către Parlamentul European și Consiliu, de către Consiliu sau Comisie, un stat membru consideră necesară menținerea dispozițiilor de drept intern justificate de cerințele importante prevăzute la articolul 36 sau referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, acesta adresează Comisiei o notificare, indicând motivele menținerii acestor dispoziții.

(5) De asemenea, fără a aduce atingere alineatului (4), în cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare de către Parlamentul European și Consiliu, de către Consiliu sau Comisie, un stat membru consideră necesară introducerea unor dispoziții de drept intern întemeiate pe dovezi științifice noi referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, din cauza unei probleme specifice statului membru respectiv, apărute după adoptarea măsurii de armonizare, acesta adresează Comisiei o notificare privind măsurile avute în vedere și motivele adoptării acestora.

(6) În termen de șase luni de la notificările prevăzute la alineatele (4) și (5), Comisia aprobă sau respinge dispozițiile respective de drept intern, după ce a verificat dacă acestea constituie sau nu un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre și dacă acestea constituie sau nu un obstacol în funcționarea pieței interne.

În absența unei decizii a Comisiei adoptate în acest termen, dispozițiile de drept intern prevăzute la alineatele (4) și (5) se consideră aprobate.

În cazul în care complexitatea problemei justifică acest lucru și dacă nu există nici un pericol pentru sănătatea umană, Comisia poate notifica statului membru în cauză că termenul prevăzut de prezentul alineat poate fi prorogată cu un nou termen de până la șase luni.

(7) În cazul în care, în temeiul alineatului (6), un stat membru este autorizat să mențină sau să introducă dispoziții de drept intern care derogă de la o măsură de armonizare, Comisia examinează de îndată dacă este oportun să propună o adaptare a acestei măsuri.

(8) În cazul în care un stat membru invocă o problemă deosebită de sănătate publică într-un domeniu care a făcut în prealabil obiectul măsurilor de armonizare, acesta informează Comisia, care analizează de îndată dacă este necesar să propună Consiliului măsuri adecvate.

(9) Prin derogare de la procedura prevăzută la articolele 258 și 259, Comisia și orice stat membru pot sesiza direct Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul în care consideră că un alt stat membru exercită abuziv competențele prevăzute de prezentul articol.

(10) Măsurile de armonizare prevăzute anterior includ, atunci când este cazul, o clauză de salvagardare care autorizează statele membre să adopte, din unul sau mai multe dintre motivele fără caracter economic prevăzute la articolul 36, măsuri provizorii care fac obiectul unei proceduri de control a Uniunii.

Articolul 115

(ex-articolul 94 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 114, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă directive pentru apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, care au incidență directă asupra instituirii sau funcționării pieței interne.

Articolul 116

(ex-articolul 96 TCE)

În cazul în care Comisia constată că o neconcordanță între actele cu putere de lege și actele administrative ale diferitelor state membre denaturează condițiile de concurență pe piața internă și provoacă din acest motiv o denaturare care trebuie eliminată, Comisia se consultă cu statele membre în cauză.

În cazul în care prin această consultare nu se ajunge la eliminarea denaturării în cauză, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directivele utile. Pot fi adoptate orice alte măsuri utile prevăzute în tratate.

Articolul 117

(ex-articolul 97 TCE)

(1) În cazul în care există temerea că introducerea sau modificarea unui act cu putere de lege sau a unui act administrativ poate provoca o denaturare în înțelesul articolului precedent, statul membru care intenționează să procedeze astfel consultă Comisia. După consultarea statelor membre, Comisia recomandă statelor în cauză măsurile corespunzătoare pentru a evita denaturarea în cauză.

(2) În cazul în care statul membru care dorește să adopte sau să modifice dispoziții de drept intern nu se conformează recomandării adresate de Comisie, celorlalte state membre nu li se poate cere, în temeiul articolului 116, să își modifice dispozițiile de drept intern în vederea eliminării acestei denaturări. În cazul în care statul membru care a nesocotit recomandarea Comisiei provoacă o denaturare numai în detrimentul său, dispozițiile articolului 116 nu se aplică.

Articolul 118

În cadrul instituirii sau al funcționării pieței interne, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile referitoare la crearea de titluri europene de proprietate intelectuală pentru a asigura o protecție uniformă a drepturilor de proprietate intelectuală în Uniune, precum și la înființarea unor sisteme centralizate de autorizare, coordonare și control la nivelul Uniunii.

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește prin regulamente regimul lingvistic al titlurilor europene. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

TITLUL VIII

POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ

Articolul 119

(ex-articolul 4 TCE)

(1) În vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, acțiunea statelor membre și a Uniunii presupune, în condițiile prevăzute de tratate, instituirea unei politici economice întemeiate pe strânsa coordonare a politicilor economice ale statelor membre, pe piața internă și pe definirea obiectivelor comune și conduse în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă.

(2) În paralel, în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în tratate, această acțiune presupune o monedă unică, euro, precum și definirea și aplicarea unei politici monetare unice și a unei politici unice a cursurilor de schimb, al căror obiectiv principal îl constituie menținerea stabilității prețurilor și, fără a aduce atingere acestui obiectiv, susținerea politicilor economice generale în Uniune, în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă.

(3) Această acțiune a statelor membre și a Uniunii implică respectarea următoarelor principii directoare: prețuri stabile, finanțe publice și condiții monetare sănătoase, precum și o balanță de plăți stabilă.

CAPITOLUL 1 POLITICA ECONOMICĂ

Articolul 120 (ex-articolul 98 TCE)

Statele membre își conduc politicile economice pentru a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană și în contextul orientărilor generale menționate la articolul 121 alineatul (2). Statele membre și Uniunea acționează în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă, favorizând alocarea eficientă a resurselor, în conformitate cu principiile stabilite la articolul 119.

Articolul 121 (ex-articolul 99 TCE)

(1) Statele membre își consideră politicile economice ca fiind o chestiune de interes comun și le coordonează în cadrul Consiliului, în conformitate cu articolul 120.

(2) Consiliul, la recomandarea Comisiei, elaborează un proiect privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii și prezintă Consiliului European un raport în acest sens.

Consiliul European, pe baza raportului Consiliului, dezbate concluziile privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii.

În temeiul acestor concluzii, Consiliul adoptă o recomandare care stabilește aceste orientări generale. Consiliul informează Parlamentul European cu privire la recomandarea sa.

(3) În scopul asigurării unei coordonări mai strânse a politicilor economice și a unei convergențe durabile a performanțelor economice ale statelor membre, Consiliul, în temeiul rapoartelor prezentate de Comisie, supraveghează evoluția economică în fiecare dintre statele membre și în Uniune, precum și conformitatea politicilor economice cu orientările generale menționate la alineatul (2) și efectuează periodic o evaluare de ansamblu.

Pentru a realiza această supraveghere multilaterală, statele membre transmit Comisiei informații privind măsurile importante pe care le-au adoptat în domeniul politicii lor economice, precum și orice altă informație pe care o consideră necesară.

(4) În cazul în care se constată, în cadrul procedurii prevăzute la alineatul (3), că politicile economice ale unui stat membru nu sunt conforme cu orientările generale prevăzute la alineatul (2) sau că acestea riscă să compromită buna funcționare a uniunii economice și monetare, Comisia poate adresa un avertisment respectivului stat membru. Consiliul, la recomandarea Comisiei, poate adresa recomandările necesare statului membru în cauză. Consiliul, la propunerea Comisiei, poate decide să facă publice recomandările sale.

În domeniul de aplicare a prezentului alineat, Consiliul hotărăște fără a ține seama de votul membrului Consiliului care reprezintă statul membru în cauză.

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(5) Președintele Consiliului și Comisia raportează Parlamentului European cu privire la rezultatele supravegherii multilaterale. Președintele Consiliului poate fi invitat să se prezinte în fața comisiei competente a Parlamentului European în cazul în care Consiliul a făcut publice recomandările.

(6) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot hotărî metodele procedurii de supraveghere multilaterală menționată la alineatele (3) și (4).

Articolul 122

(ex-articolul 100 TCE)

(1) Fără a aduce atingere celorlalte proceduri prevăzute în tratate, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate decide, în spiritul solidarității dintre statele membre, să adopte măsuri corespunzătoare situației economice, în special în cazul în care apar dificultăți grave în aprovizionarea cu anumite produse, în special în domeniul energiei.

(2) În cazul în care un stat membru se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave, datorită unor catastrofe naturale sau unor evenimente excepționale situate în afara controlului său, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate acorda statului membru în cauză asistență financiară din partea Uniunii, în anumite condiții. Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la decizia adoptată.

Articolul 123

(ex-articolul 101 TCE)

(1) Se interzice Băncii Centrale Europene și băncilor centrale ale statelor membre, denumite în continuare „bănci centrale naționale”, să acorde credite pe descoperit de cont sau orice alt tip de facilitare de credit instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, administrațiilor publice centrale, autorităților regionale sau locale, celorlalte autorități publice, celorlalte organisme sau întreprinderi publice din statele membre; de asemenea, se interzice cumpărarea de titluri de creanță direct de la acestea de către Banca Centrală Europeană sau de către băncile centrale naționale.

(2) Alineatul (1) nu se aplică instituțiilor publice de credit care, în contextul furnizării de lichidități de către băncile centrale, beneficiază din partea băncilor centrale naționale și a Băncii Centrale Europene de același tratament ca și instituțiile private de credit.

Articolul 124

(ex-articolul 102 TCE)

Se interzice orice măsură care nu se întemeiază pe considerente de ordin prudential și care stabilește accesul preferențial la instituțiile financiare al instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, al autorităților administrațiilor publice centrale, al autorităților regionale sau locale, al celorlalte autorități publice sau al altor organisme ori întreprinderi publice din statele membre.

Articolul 125

(ex-articolul 103 TCE)

(1) Uniunea nu răspunde și nu își asumă angajamentele autorităților administrațiilor publice centrale, ale autorităților regionale sau locale, ale celorlalte autorități publice sau ale altor organisme ori întreprinderi publice dintr-un stat membru, fără a aduce atingere garanțiilor financiare reciproce pentru realizarea în comun a unui proiect specific. Un stat membru nu răspunde și nu își asumă angajamentele autorităților administrațiilor publice centrale, ale autorităților regionale sau locale, ale celorlalte autorități publice sau ale altor organisme ori întreprinderi publice din alt stat membru, fără a aduce atingere garanțiilor financiare reciproce pentru realizarea în comun a unui proiect specific.

(2) Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate, dacă este necesar, să precizeze definițiile privind aplicarea interdicțiilor prevăzute la articolele 123 și 124, precum și în prezentul articol.

Articolul 126

(ex-articolul 104 TCE)

(1) Statele membre evită deficitul public excesiv.

(2) Pentru a identifica erorile evidente, Comisia supraveghează evoluția situației bugetare și a nivelului datoriei publice în statele membre. Comisia examinează în special dacă disciplina bugetară a fost respectată, pe baza următoarelor două criterii:

(a) dacă raportul dintre deficitul public planificat sau real și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care:

— raportul s-a diminuat în mod semnificativ și constant și atinge un nivel apropiat de valoarea de referință, sau

— depășirea valorii de referință este excepțională și temporară și respectivul raport se menține aproape de valoarea de referință;

(b) dacă raportul dintre datoria publică și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care acest raport se diminuează suficient și se apropie de valoarea de referință într-un ritm satisfăcător.

Valorile de referință sunt precizate în Protocolul privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, care este anexat la tratate.

(3) În cazul în care un stat membru nu îndeplinește cerințele acestor criterii sau ale unuia dintre ele, Comisia elaborează un raport. Raportul Comisiei examinează de asemenea dacă deficitul public depășește cheltuielile publice de investiții și ține seama de toți ceilalți factori relevanți, inclusiv de poziția economică și bugetară pe termen mediu a statului membru.

De asemenea, Comisia poate întocmi un raport în cazul în care, deși au fost respectate cerințele care decurg din criterii, consideră că există un risc de producere a unui deficit excesiv într-un stat membru.

(4) Comitetul Economic și Financiar emite un aviz cu privire la raportul Comisiei.

(5) În cazul în care Comisia consideră că există un deficit excesiv într-un stat membru sau că un astfel de deficit se poate produce, aceasta adresează un aviz statului membru în cauză și informează Consiliul în acest sens.

(6) Consiliul, la propunerea Comisiei, ținând seama de eventualele observații ale statului membru în cauză și după o evaluare globală, decide dacă există sau nu un deficit excesiv.

(7) În cazul în care Consiliul constată că există un deficit excesiv, în conformitate cu alineatul (6), acesta adoptă, la recomandarea Comisiei, fără întârzieri nejustificate, recomandările pe care le adresează statului membru în cauză pentru ca acesta să pună capăt situației într-un termen dat. Sub rezerva dispozițiilor alineatului (8), aceste recomandări nu sunt făcute publice.

(8) În cazul în care Consiliul constată că în termenul indicat nu s-a întreprins nici o acțiune eficientă ca răspuns la recomandările sale, acesta poate face publice recomandările sale.

(9) În cazul în care un stat membru continuă să nu dea curs recomandărilor Consiliului, acesta poate hotărî să someze statul membru în cauză ca, într-un termen dat, să adopte măsurile de reducere a deficitului, reducere pe care Consiliul o consideră necesară pentru remediarea situației.

Într-un asemenea caz, Consiliul poate cere statului membru în cauză să prezinte rapoarte potrivit unui calendar precis, pentru a putea examina eforturile de ajustare acceptate de acest stat membru.

(10) Dreptul la acțiune prevăzut la articolele 258 și 259 nu poate fi exercitat în cadrul alineatelor (1) - (9) din prezentul articol.

(11) Atât timp cât un stat membru nu se conformează unei decizii luate în temeiul alineatului (9), Consiliul poate decide să aplice sau, dacă este cazul, să consolideze una sau mai multe dintre măsurile următoare:

- să solicite statului membru în cauză să publice informații suplimentare, care urmează să fie precizate de Consiliu, înainte de a emite obligațiuni și titluri;
- să invite Banca Europeană de Investiții să-și revizuiască politica de împrumuturi față de statul membru în cauză;
- să solicite statului membru în cauză să constituie, pe lângă Uniune, până la data la care Consiliul consideră că deficitul excesiv a fost corectat, un depozit fără dobândă într-un quantum corespunzător;
- să aplice amenzi într-un quantum corespunzător.

Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la deciziile luate.

(12) Consiliul abrogă, în tot sau în parte, deciziile sau recomandările sale menționate la alineatele (6) - (9) și (11) în măsura în care, din punctul său de vedere, consideră că deficitul excesiv din statul membru în cauză a fost corectat. În cazul în care, anterior, Consiliul a făcut publice recomandările sale, acesta declară public, de îndată ce a fost abrogată decizia menționată la alineatul (8), că în statul membru respectiv nu mai există deficit excesiv.

(13) În cazul în care adoptă deciziile sau recomandările menționate la alineatele (8), (9), (11) și (12), Consiliul hotărăște la recomandarea Comisiei.

În cazul în care adoptă măsurile menționate la alineatele (6)-(9), (11) și (12), Consiliul hotărăște fără a ține seama de votul membrului Consiliului care reprezintă statul membru în cauză.

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(14) Dispozițiile suplimentare referitoare la punerea în aplicare a procedurii prevăzute de prezentul articol sunt cuprinse în Protocolul privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, anexat tratatelor.

Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, adoptă dispozițiile corespunzătoare care vor înlocui protocolul respectiv.

Sub rezerva celorlalte dispoziții din prezentul alineat, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, stabilește normele și definițiile pentru aplicarea dispozițiilor protocolului menționat.

CAPITOLUL 2

POLITICA MONETARĂ

Articolul 127

(ex-articolul 105 TCE)

(1) Obiectivul principal al Sistemului European al Băncilor Centrale, denumit în continuare „SEBC”, este menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere obiectivului privind stabilitatea prețurilor, SEBC susține politicile economice generale din Uniune cu scopul de a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii, definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană. SEBC acționează în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise în care concurența este liberă, favorizând alocarea eficientă a resurselor și respectând principiile stabilite la articolul 119.

(2) Misiunile fundamentale care urmează să fie îndeplinite prin intermediul SEBC sunt:

— definirea și punerea în aplicare a politicii monetare a Uniunii;

— efectuarea operațiunilor de schimb valutar în conformitate cu articolul 219;

— deținerea și administrarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre;

— promovarea bunei funcționări a sistemelor de plăți.

(3) Alineatul (2) a treia liniuță se aplică fără a aduce atingere deținerii și administrării, de către guvernele statelor membre, a unor fonduri de rulment în valută.

(4) Banca Centrală Europeană este consultată:

— cu privire la orice act al Uniunii propus în domeniile care țin de competențele sale;

— de autoritățile naționale, cu privire la orice proiect de reglementare în domeniile care sunt de competența sa, dar în limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 129 alineatul (4).

În domeniile care țin de competențele sale, Banca Centrală Europeană poate prezenta avize respectivelor instituții, organe, oficii sau agenții ale Uniunii sau autorităților naționale.

(5) SEBC contribuie la buna desfășurare a politicilor promovate de autoritățile competente în ceea ce privește supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și stabilitatea sistemului financiar.

(6) Consiliul, hotărând în unanimitate prin regulamente, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, poate încredința Băncii Centrale Europene misiuni specifice privind politicile în domeniul supravegherii prudențiale a instituțiilor de credit și a altor instituții financiare, cu excepția întreprinderilor de asigurări.

Articolul 128

(ex-articolul 106 TCE)

(1) Banca Centrală Europeană este singura abilitată să autorizeze emisiunea de bancnote euro în Uniune. Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale pot emite astfel de bancnote. Bancnotele emise de Banca Centrală Europeană și de băncile centrale naționale sunt singurele care au statutul de mijloc legal de plată în cadrul Uniunii.

(2) Statele membre pot emite monedă metalică euro, sub rezerva aprobării de către Banca Centrală Europeană a volumului emisiunii. Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, poate adopta măsuri de armonizare a valorilor unitare și a specificațiilor tehnice ale tuturor monedelor metalice destinate punerii în circulație, în măsura în care acest lucru este necesar pentru asigurarea bunei lor circulații în Uniune.

Articolul 129

(ex-articolul 107 TCE)

(1) SEBC este condus de organele de decizie ale Băncii Centrale Europene, care sunt: Consiliul guvernatorilor și Comitetul executiv.

(2) Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, denumit în continuare „Statutul SEBC și al BCE” este definit într-un protocol anexat la tratate.

(3) Articolele 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, articolul 33.1 litera (a) și articolul 36 din Statutul SEBC și al BCE pot fi modificate de Parlamentul European și de Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară. Aceste instituții hotărăsc fie la recomandarea Băncii Centrale Europene și după consultarea Comisiei, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene.

(4) Consiliul, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, adoptă dispozițiile prevăzute la articolele 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 și 34.3 din Statutul SEBC și al BCE.

Articolul 130

(ex-articolul 108 TCE)

În exercitarea competențelor și în îndeplinirea misiunilor și îndatoririlor care le-au fost conferite prin tratate și prin Statutul SEBC și al BCE, Banca Centrală Europeană, băncile centrale naționale sau membrii organelor lor de decizie nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni din partea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, a guvernelor statelor membre sau a oricărui alt organism. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre se angajează să respecte acest principiu și să nu încerce să influențeze membrii organelor de decizie ale Băncii Centrale Europene sau ale băncilor centrale naționale în îndeplinirea misiunii lor.

Articolul 131

(ex-articolul 109 TCE)

Fiecare stat membru asigură compatibilitatea legislației sale interne, inclusiv a statutului băncii sale centrale naționale, cu tratatele și cu Statutul SEBC și al BCE.

Articolul 132

(ex-articolul 110 TCE)

(1) Pentru îndeplinirea misiunilor încredințate SEBC, în conformitate cu tratatele și în condițiile stabilite de Statutul SEBC și al BCE, Banca Centrală Europeană adoptă:

— regulamente, în măsura necesară îndeplinirii misiunilor definite la articolul 3.1 prima liniuță, la articolele 19.1, 22 sau 25.2 din Statutul SEBC și al BCE, precum și în cazurile prevăzute de actele Consiliului menționate la articolul 129 alineatul (4);

— deciziile necesare îndeplinirii misiunilor încredințate SEBC în conformitate cu tratatele și cu Statutul SEBC și al BCE;

— recomandări și avize.

(2) Banca Centrală Europeană poate decide publicarea deciziilor, recomandărilor și avizelor sale.

(3) În limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 129 alineatul (4), Banca Centrală Europeană este abilitată să impună întreprinderilor amenzi și penalități cu titlu cominatoriu în cazul neîndeplinirii obligațiilor care rezultă din regulamentele și deciziile sale.

Articolul 133

Fără a aduce atingere atribuțiilor Băncii Centrale Europene, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru utilizarea monedei euro ca monedă unică. Aceste măsuri sunt adoptate după consultarea Băncii Centrale Europene.

CAPITOLUL 3

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

Articolul 134

(ex-articolul 114 TCE)

(1) În vederea promovării coordonării politicilor statelor membre în măsura necesară funcționării pieței interne, se înființează un Comitet Economic și Financiar.

(2) Comitetul Economic și Financiar are următoarele misiuni:

- să formuleze avize, la cererea Consiliului sau a Comisiei ori din proprie inițiativă, destinate acestor instituții;
- să urmărească situația economică și financiară a statelor membre și a Uniunii și să prezinte periodic un raport Consiliului și Comisiei în această privință, în special cu privire la relațiile financiare cu țările terțe și cu instituțiile internaționale;
- fără a aduce atingere articolului 240, să contribuie la pregătirea lucrărilor Consiliului menționate la articolele 66 și 75, la articolul 121 alineatele (2), (3), (4) și (6), la articolele 122, 124, 125 și 126, la articolul 127 alineatul (6), la articolul 128 alineatul (2), la articolul 129 alineatele (3) și (4), la articolul 138, la articolul 140 alineatele (2) și (3), la articolul 143, la articolul 144 alineatele (2) și (3) și la articolul 219 și să aducă la îndeplinire celelalte misiuni consultative și pregătitoare care îi sunt încredințate de Consiliu;
- să examineze cel puțin o dată pe an situația privind circulația capitalurilor și libertatea plăților, astfel cum rezultă din aplicarea tratatelor și a măsurilor luate de Consiliu; această examinare are în vedere toate măsurile referitoare la circulația capitalurilor și la plăți; Comitetul prezintă Comisiei și Consiliului un raport privind rezultatele acestei examinări.

Statele membre, Comisia și Banca Centrală Europeană numesc fiecare cel mult doi membri ai Comitetului.

(3) Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene și a comitetului menționat de prezentul articol, adoptă normele referitoare la compunerea Comitetului Economic și Financiar. Președintele Consiliului informează Parlamentul European în legătură cu această decizie.

(4) Pe lângă misiunile stabilite la alineatul (2), dacă și în măsura în care există state membre care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 139, Comitetul urmărește situația monetară și financiară, precum și regimul general al plăților acestor state membre și prezintă periodic un raport Consiliului și Comisiei cu privire la aceasta.

Articolul 135

(ex-articolul 115 TCE)

Pentru chestiunile aflate sub incidența articolului 121 alineatul (4), a articolului 126, cu excepția alineatului (14), a articolului 138, a articolului 140 alineatul (1), alineatul (2) primul paragraf și alineatul (3) și a articolului 219, Consiliul sau un stat membru poate cere Comisiei să formuleze, după caz, o recomandare sau o propunere. Comisia examinează această cerere și prezintă fără întârziere concluziile sale Consiliului.

CAPITOLUL 4

DISPOZIȚII PRIVIND STATELE MEMBRE A CĂROR MONEDĂ ESTE EURO

Articolul 136

(1) În scopul de a contribui la buna funcționare a uniunii economice și monetare și în conformitate cu dispozițiile relevante ale tratatelor, Consiliul adoptă, în conformitate cu procedura relevantă dintre cele prevăzute la articolele 121 și 126, cu excepția procedurii prevăzute la articolul 126 alineatul (14), măsuri privind statele membre a căror monedă este euro pentru:

(a) a consolida coordonarea și supravegherea disciplinei lor bugetare;

(b) a elabora, în ceea ce le privește, orientările de politică economică, veghind ca acestea să fie compatibile cu cele adoptate pentru întreaga Uniune și asigurând supravegherea acestora.

(2) La votul privind măsurile prevăzute la alineatul (1) iau parte numai membrii Consiliului reprezentând statele membre a căror monedă este euro.

Majoritatea calificată a membrilor menționați anterior se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

Articolul 137

Condițiile de organizare a reuniunilor miniștrilor statelor membre a căror monedă este euro se stabilesc prin Protocolul privind Eurogrupul.

Articolul 138

(ex-articolul 111 alineatul (4) TCE)

(1) Pentru a asigura locul monedei euro în sistemul monetar internațional, Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie de stabilire a pozițiilor comune cu privire la problemele de interes special pentru uniunea economică și monetară în cadrul instituțiilor și conferințelor financiare internaționale competente. Consiliul hotărăște după consultarea Băncii Centrale Europene.

(2) Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsurile corespunzătoare pentru a asigura o reprezentare unificată în cadrul instituțiilor și al conferințelor financiare internaționale. Consiliul hotărăște după consultarea Băncii Centrale Europene.

(3) La votul privind măsurile prevăzute la alineatele (1) și (2) iau parte numai membrii Consiliului reprezentând statele membre a căror monedă este euro.

Majoritatea calificată a membrilor menționați anterior se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

CAPITOLUL 5

DISPOZIȚII TRANZITORII

Articolul 139

(1) Statele membre cu privire la care Consiliul nu a decis că îndeplinesc condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro sunt denumite în continuare „state membre care fac obiectul unei derogări”.

(2) Dispozițiile tratatelor, prevăzute în continuare, nu se aplică statelor membre care fac obiectul unei derogări:

(a) adoptarea părților din orientările generale ale politicilor economice care privesc zona euro în general [articolul 121 alineatul (2)];

(b) mijloacele coercitive pentru remedierea deficitelor excesive [articolul 126 alineatele (9) și (11)];

(c) obiectivele și misiunile SEBC [articolul 127 alineatele (1), (2), (3) și (5)];

(d) emisiunea de monedă euro (articolul 128);

(e) actele Băncii Centrale Europene (articolul 132);

- (f) măsurile care reglementează utilizarea monedei euro (articolul 133);
- (g) acorduri monetare și alte măsuri referitoare la politica cursului de schimb (articolul 219);
- (h) desemnarea membrilor Comitetului executiv al Băncii Centrale Europene [articolul 283 alineatul (2)];
- (i) deciziile de stabilire a pozițiilor comune cu privire la problemele de interes special pentru uniunea economică și monetară în cadrul instituțiilor competente și al conferințelor financiare internaționale [articolul 138 alineatul (1)];
- (j) măsurile necesare asigurării unei reprezentări unificate în cadrul instituțiilor și conferințelor financiare internaționale [articolul 138 alineatul (2)].

În consecință, la articolele menționate la literele (a)-(j), prin „state membre” se înțelege statele membre a căror monedă este euro.

(3) În conformitate cu capitolul IX din Statutul SEBC și al BCE, statele membre care fac obiectul unei derogări și băncile lor centrale naționale sunt excluse de la drepturile și obligațiile din cadrul SEBC.

(4) Drepturile de vot ale membrilor Consiliului reprezentând statele membre care fac obiectul unei derogări se suspendă la data adoptării de către Consiliu a măsurilor prevăzute la articolele enumerate la alineatul (2), precum și în următoarele cazuri:

- (a) recomandările adresate statelor membre a căror monedă este euro în cadrul supravegherii multilaterale, inclusiv cu privire la programele de stabilitate și avertismente [articolul 121 alineatul (4)];
- (b) măsurile referitoare la deficitele excesive ale statelor membre a căror monedă este euro [articolul 126 alineatele (6), (7), (8), (12) și (13)].

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

Articolul 140

(ex-articolul 121 alineatul (1), ex-articolul 122 alineatul (2) teza a doua și ex-articolul 123 alineatul (5) TCE)

(1) Cel puțin la fiecare doi ani sau la solicitarea unui stat membru care face obiectul unei derogări, Comisia și Banca Centrală Europeană prezintă Consiliului un raport privind progresele efectuate de statele membre care fac obiectul unei derogări în îndeplinirea obligațiilor care le revin pentru

realizarea uniunii economice și monetare. Aceste rapoarte examinează în special dacă legislația națională a fiecăruia dintre aceste state membre, inclusiv statutul băncii centrale naționale, este compatibilă cu articolele 130 și 131 și cu Statutul SEBC și al BCE. Rapoartele examinează, de asemenea, dacă a fost realizat un grad înalt de convergență durabilă, analizând în ce măsură fiecare stat membru a îndeplinit următoarele criterii:

- realizarea unui grad înalt de stabilitate a prețurilor; acesta rezultă dintr-o rată a inflației apropiată de rata a cel mult trei state membre care au cele mai bune rezultate în materie de stabilitate a prețurilor;
- caracterul solid al finanțelor publice; acesta rezultă dintr-o situație bugetară care nu cunoaște deficit public excesiv în înțelesul articolului 126 alineatul (6);
- respectarea limitelor normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb din Sistemul Monetar European, timp de cel puțin doi ani, fără devalorizarea monedei în raport cu moneda euro;
- caracterul durabil al convergenței atinse de statul membru care face obiectul unei derogări și al participării sale la mecanismul cursului de schimb, care se reflectă în nivelul ratelor dobânzilor pe termen lung.

Cele patru criterii prevăzute de prezentul alineat și perioadele relevante pe durata cărora fiecare dintre acestea trebuie să fie respectat sunt precizate într-un protocol anexat la tratate. Rapoartele Comisiei și ale Băncii Centrale Europene iau de asemenea în considerare rezultatele integrării piețelor, situația și evoluția balanțelor de plăți curente, precum și o examinare a evoluției costurilor salariale unitare și a altor indici de prețuri.

(2) După consultarea Parlamentului European și după discutarea în cadrul Consiliului European, Consiliul, la propunerea Comisiei, decide care state membre ce fac obiectul unei derogări îndeplinesc condițiile necesare pe baza criteriilor stabilite la alineatul (1) și pune capăt derogărilor privind aceste state membre.

Consiliul hotărăște după ce a primit o recomandare din partea majorității calificate a membrilor săi care reprezintă statele membre a căror monedă este euro. Acești membri hotărăsc în termen de șase luni de la data primirii de către Consiliu a propunerii Comisiei.

Majoritatea calificată a membrilor, menționată la al doilea paragraf, se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(3) În cazul în care, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (2), se decide să se revoce o derogare, Consiliul, hotărând cu unanimitatea statelor membre a căror monedă este euro și a statului membru respectiv, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene,

stabilește în mod irevocabil cursul la care euro înlocuiește moneda statului respectiv și decide celelalte măsuri necesare introducerii euro în calitate de monedă unică în statul membru respectiv.

Articolul 141

(ex-articolul 123 alineatul (3) și ex-articolul 117 alineatul (2) primele cinci liniuțe TCE)

(1) În cazul în care și atât timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări și fără a aduce atingere articolului 129 alineatul (1), Consiliul general al Băncii Centrale Europene, menționat la articolul 44 din Statutul SEBC și al BCE, se constituie ca al treilea organ de decizie al Băncii Centrale Europene.

(2) În cazul în care și atâta timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări, Banca Centrală Europeană, cu privire la aceste state membre:

- consolidează cooperarea dintre băncile centrale naționale;
- consolidează coordonarea politicilor monetare ale statelor membre pentru a asigura stabilitatea prețurilor;
- supervizează funcționarea mecanismului cursului de schimb;
- desfășoară consultări privind problemele care sunt de competența băncilor centrale naționale și care afectează stabilitatea instituțiilor și piețelor financiare;
- exercită funcțiile pe care le îndeplinea Fondul European de Cooperare Monetară, preluate ulterior de Institutul Monetar European.

Articolul 142

(ex-articolul 124 alineatul (1) TCE)

Fiecare stat membru care face obiectul unei derogări consideră politica sa de schimb ca pe o problemă de interes comun. Statele membre țin seama astfel de experiența acumulată datorită cooperării în cadrul mecanismului cursului de schimb.

Articolul 143

(ex-articolul 119 TCE)

(1) În caz de dificultăți sau în cazul riscului apariției unor dificultăți grave pentru balanța de plăți a unui stat membru care face obiectul unei derogări, provenind fie dintr-un dezechilibru global al balanței, fie din natura devizelor de care acesta dispune, și care pot compromite în special funcționarea pieței interne sau realizarea politicii comerciale comune, Comisia examinează fără întârziere situația acestui stat, precum și acțiunea pe care a întreprins-o sau pe care poate să o întreprindă în conformitate cu dispozițiile tratatelor, utilizând toate mijloacele de care aceasta dispune. Comisia indică măsurile pe care le recomandă spre adoptare statului în cauză.

În cazul în care acțiunea întreprinsă de un stat membru care face obiectul unei derogări și măsurile sugerate de Comisie nu par suficiente pentru a depăși dificultățile sau riscurile apariției unor dificultăți, Comisia recomandă Consiliului, după consultarea Comitetului Economic și Financiar, acordarea asistenței reciproce și normele corespunzătoare.

Comisia informează periodic Consiliul în legătură cu situația respectivă și cu evoluția acesteia.

(2) Consiliul acordă asistența reciprocă; acesta adoptă directivele sau deciziile de stabilire a condițiilor și normelor asistenței. Asistența reciprocă poate lua, în special, forma:

- (a) unei acțiuni concertate pe lângă alte organizații internaționale cărora li se pot adresa statele membre care fac obiectul unei derogări;
- (b) unor măsuri necesare pentru a evita devierile schimburilor comerciale în cazul în care statul membru care face obiectul unei derogări, aflat în dificultate, menține sau restabilește restricții cantitative față de țările terțe;
- (c) acordării de credite limitate din partea altor state membre, sub rezerva acordului acestora.

(3) În cazul în care Consiliul nu a acordat asistența reciprocă recomandată de Comisie sau în care asistența reciprocă acordată și măsurile luate sunt insuficiente, Comisia autorizează statul membru care face obiectul unei derogări, aflat în dificultate, să ia măsurile de salvagardare ale căror condiții și norme le definește.

Consiliul poate revoca această autorizare și modifica aceste condiții și norme.

Articolul 144

(ex-articolul 120 TCE)

(1) În cazul apariției unei crize neprevăzute în balanța de plăți și dacă nu se adoptă de îndată o decizie în înțelesul articolului 143 alineatul (2), un stat membru care face obiectul unei derogări poate adopta, cu titlu provizoriu, măsurile de salvagardare necesare. Aceste măsuri trebuie să provoace perturbări minime în funcționarea pieței interne și să nu depășească limita absolut necesară pentru remedierea dificultăților neprevăzute care au apărut.

(2) Comisia și celelalte state membre trebuie să fie informate cu privire la aceste măsuri de salvagardare până la data la care acestea intră în vigoare. Comisia poate recomanda Consiliului acordarea asistenței reciproce în conformitate cu articolul 143.

(3) La recomandarea Comisiei și după consultarea Comitetului Economic și Financiar, Consiliul poate decide că statul membru respectiv este obligat să modifice, să suspende sau să elimine măsurile de salvagardare menționate mai sus.

TITLUL IX

OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Articolul 145 (ex-articolul 125 TCE)

Statele membre și Uniunea se angajează să elaboreze, în conformitate cu prezentul titlu, o strategie coordonată de ocupare a forței de muncă și, în special, să promoveze o forță de muncă formată, calificată și adaptabilă, precum și piețe ale muncii capabile să reacționeze rapid la evoluția economiei, în vederea realizării obiectivelor enunțate la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 146 (ex-articolul 126 TCE)

(1) Statele membre, prin intermediul politicilor lor naționale de ocupare a forței de muncă, contribuie la realizarea obiectivelor menționate la articolul 145 într-un mod compatibil cu orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii, adoptate în temeiul articolului 121 alineatul (2).

(2) Statele membre, ținând seama de practicile naționale legate de responsabilitățile partenerilor sociali, consideră promovarea ocupării forței de muncă o problemă de interes comun și își coordonează acțiunea în acest sens în cadrul Consiliului, în conformitate cu articolul 148.

Articolul 147 (ex-articolul 127 TCE)

(1) Uniunea contribuie la realizarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă prin încurajarea cooperării dintre statele membre, precum și prin susținerea și, în cazul în care este necesar, prin completarea acțiunii lor. Procedând astfel, Uniunea respectă pe deplin competențele statelor membre în această materie.

(2) Obiectivul atingerii unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă se ia în considerare în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii.

Articolul 148 (ex-articolul 128)

(1) Consiliul European analizează anual situația ocupării forței de muncă din Uniune și adoptă concluzii în această privință, pe baza unui raport anual comun al Consiliului și Comisiei.

(2) Pe baza concluziilor Consiliului European, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social, a Comitetului Regiunilor și a Comitetului pentru Ocuparea Forței de Muncă prevăzut la articolul 150, elaborează anual linii directoare de care statele membre țin seama în politicile naționale de ocupare a forței de muncă. Aceste linii directoare sunt compatibile cu orientările generale adoptate în temeiul articolului 121 alineatul (2).

(3) Fiecare stat membru transmite Consiliului și Comisiei un raport anual privind principalele măsuri pe care le-a luat pentru a pune în aplicare propria politică de ocupare a forței de muncă, ținând seama de liniile directoare privind ocuparea forței de muncă menționate la alineatul (2).

(4) Pe baza rapoartelor menționate la alineatul (3) și după obținerea avizului din partea Comitetului pentru Ocuparea Forței de Muncă, Consiliul analizează anual, ținând seama de liniile directoare privind ocuparea forței de muncă, o analiză a punerii în aplicare a politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre. Consiliul, la recomandarea Comisiei, poate face recomandări statelor membre, în cazul în care în urma analizei efectuate consideră necesar acest lucru.

(5) Pe baza rezultatelor analizei respective, Consiliul și Comisia întocmesc un raport anual comun privind situația ocupării forței de muncă în Uniune și punerea în aplicare a liniilor directoare privind ocuparea forței de muncă, pe care îl adresează Consiliului European.

Articolul 149

(ex-articolul 129 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, pot adopta măsuri de încurajare destinate să favorizeze cooperarea dintre statele membre și să susțină acțiunea acestora în domeniul ocupării forței de muncă prin inițiative care urmăresc dezvoltarea schimburilor de informații și de bune practici, punând la dispoziție analize comparative și îndrumări, precum și prin promovarea abordărilor novatoare și prin evaluarea experiențelor, în special prin recurgerea la proiectele pilot.

Aceste măsuri nu presupun armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Articolul 150

(ex-articolul 130 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă, după consultarea Parlamentului European, instituie un Comitet pentru Ocuparea Forței de Muncă, având un caracter consultativ, pentru a promova coordonarea între statele membre a politicilor în materie de ocupare a forței de muncă și de piață a muncii. Comitetul are ca misiuni:

- să urmărească evoluția situației ocupării forței de muncă și a politicilor de ocupare a forței de muncă în statele membre și în Uniune;
- fără a aduce atingere articolului 240, să formuleze avize la cererea Consiliului sau a Comisiei ori din proprie inițiativă și să contribuie la pregătirea hotărârilor Consiliului prevăzute la articolul 148.

Pentru a-și îndeplini mandatul, Comitetul se consultă cu partenerii sociali.

Fiecare stat membru și Comisia numesc câte doi membri ai Comitetului.

TITLUL X

POLITICA SOCIALĂ

Articolul 151 (ex-articolul 136 TCE)

Uniunea și statele membre, conștiente de drepturile sociale fundamentale precum cele enunțate în Carta socială europeană semnată la Torino la 18 octombrie 1961 și în Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor adoptată în 1989, au ca obiective promovarea ocupării forței de muncă, îmbunătățirea condițiilor de trai și de muncă, permițând armonizarea acestora în condiții de progres, o protecție socială adecvată, dialogul social, dezvoltarea resurselor umane care să permită un nivel ridicat și durabil al ocupării forței de muncă și combaterea excluziunii.

În acest scop, Uniunea și statele membre pun în aplicare măsuri care țin seama de diversitatea practicilor naționale, în special în domeniul relațiilor convenționale, precum și de necesitatea de a menține competitivitatea economiei Uniunii.

Acestea apreciază că o asemenea de evoluție va rezulta atât din funcționarea pieței interne, care va favoriza armonizarea sistemelor sociale, cât și din procedurile prevăzute de tratate și din apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative.

Articolul 152

Uniunea recunoaște și promovează rolul partenerilor sociali la nivelul său, ținând seama de diversitatea sistemelor naționale. Aceasta facilitează dialogul dintre aceștia, respectându-le autonomia.

Reuniunea socială tripartită la nivel înalt pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă contribuie la dialogul social.

Articolul 153 (ex-articolul 137 TCE)

(1) În vederea realizării obiectivelor menționate la articolul 151, Uniunea susține și completează acțiunea statelor membre în domeniile următoare:

- (a) îmbunătățirea, în special, a mediului de muncă, pentru a proteja sănătatea și securitatea lucrătorilor;
- (b) condițiile de muncă;
- (c) securitatea socială și protecția socială a lucrătorilor;
- (d) protecția lucrătorilor în caz de reziliere a contractului de muncă;
- (e) informarea și consultarea lucrătorilor;

- (f) reprezentarea și apărarea colectivă a intereselor lucrătorilor și angajatorilor, inclusiv administrarea comună, sub rezerva alineatului (5);
- (g) condițiile de muncă pentru resortisanții din țările terțe care sunt rezidenți legali pe teritoriul Uniunii;
- (h) integrarea persoanelor excluse de pe piața forței de muncă, fără a aduce atingere articolului 166;
- (i) egalitatea dintre bărbați și femei în ceea ce privește șansele pe piața forței de muncă și tratamentul la locul de muncă;
- (j) lupta împotriva marginalizării sociale;
- (k) modernizarea sistemelor de protecție socială, fără a aduce atingere literei (c).

(2) În acest scop, Parlamentul European și Consiliul:

- (a) pot adopta măsuri menite să încurajeze cooperarea între statele membre prin inițiative destinate să sporească cunoștințele, să dezvolte schimburile de informații și a celor mai bune practici, să promoveze abordările novatoare și să evalueze experiențele dobândite, cu excluderea oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative;
- (b) pot adopta în domeniile menționate la alineatul (1) literele (a)-(i), prin intermediul directivelor, recomandări minime aplicabile treptat, ținând seama de condițiile și de reglementările tehnice existente în fiecare dintre statele membre. Aceste directive evită impunerea constrângerilor administrative, financiare și juridice susceptibile să frâneze crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii.

Parlamentul European și Consiliul hotărăsc în conformitate cu procedura legislativă ordinară după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

În domeniile menționate la alineatul (1) literele (c), (d), (f) și (g), Consiliul hotărăște în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European și a comitetelor menționate anterior.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate decide ca procedura legislativă ordinară să se aplice alineatului (1) literele (d), (f) și (g).

(3) Un stat membru poate încredința partenerilor sociali, la cererea lor comună, punerea în aplicare a directivelor adoptate în conformitate cu alineatul (2) sau, după caz, punerea în aplicare a unei decizii a Consiliului, adoptată în conformitate cu articolul 155.

În acest caz, statul membru respectiv se asigură că, până la data la care o directivă sau o decizie trebuie transpusă sau pusă în aplicare, partenerii sociali au luat măsurile necesare, pe bază de acord, iar statul membru în cauză ia toate măsurile necesare care să-i permită, în orice moment, să garanteze rezultatele impuse de directiva sau decizia menționată.

(4) Dispozițiile adoptate în temeiul prezentului articol:

- nu aduc atingere dreptului recunoscut al statelor membre de a-și defini principiile fundamentale ale sistemului lor de securitate socială și nu trebuie să aducă atingere în mod semnificativ echilibrul financiar;
- nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să adopte măsuri de protecție mai stricte, compatibile cu tratatele.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică remunerațiilor, dreptului de asociere, dreptului la grevă și nici dreptului la lock-out.

Articolul 154

(ex-articolul 138 TCE)

- (1) Comisia are misiunea de a promova consultarea partenerilor sociali la nivelul Uniunii și adoptă orice măsură utilă pentru a facilita dialogul acestora, asigurând o susținere echilibrată a părților.
- (2) În acest scop, înainte de a prezenta propuneri în domeniul politicii sociale, Comisia se consultă cu partenerii sociali privind posibila orientare a unei acțiuni a Uniunii.
- (3) În cazul în care, după această consultare, Comisia apreciază că o acțiune a Uniunii este de dorit, aceasta se consultă cu partenerii sociali privind conținutul propunerii preconizate. Partenerii sociali prezintă Comisiei un aviz sau, după caz, o recomandare.
- (4) Cu ocazia consultărilor menționate la alineatele (2) și (3), partenerii sociali pot informa Comisia despre voința lor de a iniția procedura prevăzută la articolul 155. Durata acestei proceduri nu poate depăși nouă luni, cu excepția unei prelungiri hotărâte de comun acord de partenerii sociali în cauză și de Comisie.

Articolul 155

(ex-articolul 139 TCE)

- (1) Dialogul între partenerii sociali la nivelul Uniunii poate conduce, în cazul în care aceștia doresc, la raporturi contractuale, inclusiv acorduri.
- (2) Acordurile încheiate la nivelul Uniunii sunt puse în aplicare în conformitate cu procedurile și practicile proprii partenerilor sociali și statelor membre sau, în domeniile aflate sub incidența articolului 153, la cererea comună a părților semnatare, printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei. Parlamentul European este informat.

Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acordul în cauză conține una sau mai multe dispoziții referitoare la unul din domeniile pentru care este necesară unanimitatea în temeiul articolului 153 alineatul (2).

Articolul 156

(ex-articolul 140 TCE)

În vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 151 și fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, Comisia încurajează cooperarea dintre statele membre și facilitează coordonarea acțiunii acestora în toate domeniile politicii sociale aflate sub incidența prezentului capitol și, în special, în domeniile privind:

- ocuparea forței de muncă;
- dreptul muncii și condițiile de muncă;
- formarea și perfecționarea profesională;
- securitatea socială;
- protecția împotriva accidentelor și a bolilor profesionale;
- igiena muncii;
- dreptul de asociere și negocierile colective dintre angajatori și lucrători.

În acest scop, Comisia acționează în strânsă legătură cu statele membre, prin studii, avize și prin organizarea de consultări, atât în ceea ce privește problemele care apar pe plan intern, cât și cele care privesc organizațiile internaționale, în special prin inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

Înainte de formularea avizelor prevăzute de prezentul articol, Comisia consultă Comitetul Economic și Social.

Articolul 157

(ex-articolul 141 TCE)

- (1) Fiecare stat membru asigură aplicarea principiului egalității de remunerare între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin, pentru aceeași muncă sau pentru o muncă de aceeași valoare.
- (2) În sensul prezentului articol, prin remunerație se înțelege salariul sau suma obișnuite de bază sau minime, precum și toate celelalte drepturi plătite, direct sau indirect, în numerar sau în natură, de către angajator lucrătorului pentru munca prestată de acesta.

Egalitatea de remunerare, fără discriminare pe motiv de sex, presupune ca:

- (a) remunerația acordată pentru aceeași muncă plătită la normă să fie stabilită pe baza aceleiași unități de măsură;

(b) remunerația acordată pentru aceeași muncă plătită cu ora să fie aceeași pentru locuri de muncă echivalente.

(3) Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsuri necesare pentru a asigura punerea în aplicare a principiului egalității șanselor și al egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește munca și locul de muncă, inclusiv a principiului egalității de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă echivalentă.

(4) Pentru a asigura în mod concret o deplină egalitate între bărbați și femei în viața profesională, principiul egalității de tratament nu împiedică un stat membru să mențină sau să adopte măsuri care să prevadă avantaje specifice menite să faciliteze exercitarea unei activități profesionale de către sexul mai slab reprezentat, să prevină sau să compenseze dezavantaje în cariera profesională.

Articolul 158

(ex-articolul 142 TCE)

Statele membre se obligă să mențină echivalența care există în privința regimurilor concediilor plătite.

Articolul 159

(ex-articolul 143 TCE)

Comisia elaborează anual un raport cu privire la evoluția realizării obiectivelor menționate la articolul 151, inclusiv cu privire la situația demografică în Uniune. Aceasta transmite raportul Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social.

Articolul 160

(ex-articolul 144 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă, după consultarea Parlamentului European, instituie un comitet de protecție socială cu caracter consultativ, în scopul de a promova cooperarea în materie de protecție socială între statele membre și cu Comisia. Comitetul are ca misiune:

- să urmărească situația socială și evoluția politicilor de protecție socială în statele membre și în Uniune;
- să faciliteze schimbul de informații, de experiență și de bune practici între statele membre și cu Comisia;
- fără a aduce atingere articolului 240, să pregătească rapoarte, să formuleze avize sau să întreprindă alte activități în domeniile care țin de competența sa, atât la cererea Consiliului sau a Comisiei, cât și din proprie inițiativă.

Pentru îndeplinirea mandatului său, comitetul stabilește contacte adecvate cu partenerii sociali.

Fiecare stat membru și Comisia numesc doi membri ai comitetului.

Articolul 161

(ex-articolul 145 TCE)

În raportul său anual către Parlamentul European, Comisia consacră un capitol special evoluției situației sociale în Uniune.

Parlamentul European poate invita Comisia să elaboreze rapoarte pe probleme specifice ale situației sociale.

TITLUL XI

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Articolul 162

(ex-articolul 146 TCE)

În scopul îmbunătățirii posibilităților de încadrare în muncă a lucrătorilor pe piața internă și pentru a contribui astfel la ridicarea nivelului de trai, se instituie, în conformitate cu dispozițiile de mai jos, un Fond Social European care urmărește promovarea în cadrul Uniunii a facilităților de ocupare a forței de muncă și a mobilității geografice și profesionale a lucrătorilor, precum și facilitarea adaptării la transformările industriale și la evoluția sistemelor de producție, în special prin formare și reconversie profesională.

Articolul 163

(ex-articolul 147 TCE)

Administrarea Fondului revine Comisiei.

În îndeplinirea acestei sarcini, Comisia este sprijinită de un comitet prezidat de un membru al Comisiei și format din reprezentanți ai guvernelor și ai organizațiilor sindicale și patronale.

Articolul 164

(ex-articolul 148 TCE)

Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă regulamentele de aplicare privind Fondul Social European.

TITLUL XII

EDUCAȚIA, FORMAREA PROFESIONALĂ, TINERETUL ȘI SPORTUL

Articolul 165 (ex-articolul 149 TCE)

(1) Uniunea contribuie la dezvoltarea unei educații de calitate, prin încurajarea cooperării dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, prin sprijinirea și completarea acțiunii acestora, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul învățământului și de organizarea sistemului educațional, precum și diversitatea lor culturală și lingvistică.

Uniunea contribuie la promovarea obiectivelor europene ale sportului, având în vedere totodată caracterul specific, structurile bazate pe voluntariat, precum și funcția socială și educativă a sportului.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește:

- să dezvolte dimensiunea europeană a educației și, în special, prin învățarea și răspândirea limbilor statelor membre;
- să favorizeze mobilitatea studenților și a profesorilor, inclusiv prin încurajarea recunoașterii universitare a diplomelor și a perioadelor de studiu;
- să promoveze cooperarea dintre instituțiile de învățământ;
- să dezvolte schimbul de informații și de experiență privind problemele comune sistemelor educaționale din statele membre;
- să favorizeze dezvoltarea schimburilor de tineri și de formatori socio-educativi și să sprijine participarea tinerilor la viața democratică a Europei;
- să încurajeze dezvoltarea educației la distanță,
- să dezvolte dimensiunea europeană a sportului, prin promovarea spiritului de echitate și de deschidere în competițiile sportive și a cooperării între organizațiile cu responsabilități în domeniul sportului, precum și prin protejarea integrității fizice și morale a sportivilor, îndeosebi a celor mai tineri dintre aceștia.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul educației și sportului și, în special, cu Consiliul Europei.

(4) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol:

- Parlamentul European și Consiliul adoptă acțiuni de încurajare, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor;

— Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

Articolul 166

(ex-articolul 150 TCE)

(1) Uniunea pune în aplicare o politică de formare profesională care sprijină și completează acțiunile statelor membre, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul și organizarea formării profesionale.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește:

— să faciliteze adaptarea la transformările industriale, în special prin formarea și reconversia profesională;

— să îmbunătățească formarea profesională inițială și formarea continuă, pentru a facilita inserția și reinserția profesională pe piața forței de muncă;

— să faciliteze accesul la formarea profesională și să favorizeze mobilitatea formatorilor și a persoanelor care urmează un program de formare și, în special, a tinerilor;

— să stimuleze cooperarea în domeniul formării dintre instituțiile de învățământ sau de formare profesională și întreprinderi;

— să dezvolte schimbul de informații și de experiență privind problemele comune sistemelor de formare ale statelor membre.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul formării profesionale.

(4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă măsuri pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre și Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

TITLUL XIII

CULTURA

Articolul 167

(ex-articolul 151 TCE)

(1) Uniunea contribuie la înflorirea culturilor statelor membre, respectând diversitatea națională și regională a acestora și punând în evidență, în același timp, moștenirea culturală comună.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește să încurajeze cooperarea dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, să sprijine și să completeze acțiunea acestora în următoarele domenii:

— îmbunătățirea cunoașterii și a diseminării culturii și istoriei popoarelor europene;

— conservarea și protejarea patrimoniului cultural de importanță europeană;

— schimburile culturale necomerciale;

— creația artistică și literară, inclusiv în sectorul audiovizualului.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul culturii și, în special, cu Consiliul Europei.

(4) În acțiunile întreprinse în temeiul celorlalte dispoziții ale tratatelor, Uniunea ține seama de aspectele culturale, în special pentru a respecta și a promova diversitatea culturilor sale.

(5) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol:

— Parlamentul European și Consiliul adoptă acțiuni de încurajare, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Regiunilor;

— Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

TITLUL XIV

SĂNĂTATEA PUBLICĂ

Articolul 168

(ex-articolul 152 TCE)

(1) În definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Uniunii se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane.

Acțiunea Uniunii, care completează politicile naționale, are în vedere îmbunătățirea sănătății publice și prevenirea bolilor și afecțiunilor umane, precum și a cauzelor de pericol pentru sănătatea fizică și mentală. Această acțiune cuprinde, de asemenea, combaterea marilor epidemii, favorizând cercetarea cauzelor, a transmiterii și prevenirii acestora, precum și informarea și educația în materie de sănătate, precum și supravegherea amenințărilor transfrontaliere grave privind sănătatea, alerta în cazul unor asemenea amenințări și combaterea acestora.

Uniunea completează acțiunea statelor membre în vederea reducerii efectelor nocive ale drogurilor asupra sănătății, inclusiv prin informare și prevenire.

(2) Uniunea încurajează cooperarea între statele membre în domeniile care intră sub incidența prezentului articol și, în cazul în care este necesar, sprijină acțiunea acestora. Aceasta încurajează, în special, cooperarea dintre statele membre pentru îmbunătățirea complementarității serviciilor lor de sănătate în regiunile transfrontaliere.

Statele membre își coordonează, în cooperare cu Comisia, politicile și programele în domeniile menționate la alineatul (1). Comisia poate adopta, în strâns contact cu statele membre, orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări, în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodică. Parlamentul European este pe deplin informat.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente în domeniul sănătății publice.

(4) Prin derogare de la articolul 2 alineatul (5) și de la articolul 6 litera (a) și în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) litera (k), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, contribuie la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol prin adoptarea, pentru a face față obiectivelor comune în materie de securitate:

- (a) de măsuri care instituie standarde ridicate de calitate și de securitate a organelor și substanțelor de origine umană, a sângelui și a derivatelor acestuia; aceste măsuri nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte;
- (b) de măsuri în domeniile veterinar și fitosanitar, având în mod direct ca obiectiv protecția sănătății publice;
- (c) de măsuri care instituie standarde înalte de calitate și de securitate a medicamentelor și a dispozitivelor de uz medical.

(5) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, pot adopta, de asemenea, măsuri de încurajare în scopul protecției și îmbunătățirii sănătății umane, în special în scopul combaterii epidemiilor transfrontaliere, măsuri privind supravegherea amenințărilor transfrontaliere grave asupra sănătății, alerta în cazul unor asemenea amenințări și combaterea acestora, precum și măsuri al căror obiectiv direct îl reprezintă protejarea sănătății publice în ceea ce privește tutunul și consumul excesiv de alcool, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(6) Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta, de asemenea, recomandări în scopurile enunțate de prezentul articol.

(7) Acțiunea Uniunii respectă responsabilitățile statelor membre în ceea ce privește definirea politicii lor de sănătate, precum și organizarea și prestarea de servicii de sănătate și de îngrijire medicală. Responsabilitățile statelor membre includ administrarea serviciilor de sănătate și de

îngrijire medicală, precum și repartizarea resurselor care sunt alocate acestora. Măsurile menționate la alineatul (4) litera (a) nu aduc atingere dispozițiilor naționale privind donarea de organe și de sânge sau privind utilizarea acestora în scopuri medicale.

TITLUL XV

PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Articolul 169

(ex-articolul 153 TCE)

- (1) Pentru a promova interesele consumatorilor și pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, Uniunea contribuie la protecția sănătății, a siguranței și a intereselor economice ale consumatorilor, precum și la promovarea dreptului acestora la informare, educare și organizare în vederea apărării intereselor lor.
- (2) Uniunea contribuie la realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) prin:
- (a) măsuri pe care le adoptă în temeiul articolului 114 în cadrul realizării pieței interne;
- (b) măsuri care sprijină și completează politica desfășurată de statele membre și care asigură continuarea acesteia.
- (3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsurile prevăzute la alineatul (2) litera (b).
- (4) Măsurile adoptate în temeiul alineatului (3) nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte. Aceste măsuri trebuie să fie compatibile cu tratatele. Acestea sunt notificate Comisiei.

TITLUL XVI

REȚELE TRANSEUROPENE

Articolul 170

(ex-articolul 154 TCE)

- (1) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate la articolele 26 și 174 și pentru a permite cetățenilor Uniunii, agenților economici, precum și colectivităților regionale și locale să beneficieze pe deplin de avantajele care decurg din realizarea unui spațiu fără frontiere interne, Uniunea contribuie la crearea și dezvoltarea de rețele transeuropene în sectoarele infrastructurilor de transporturi, telecomunicații și energie.

(2) În cadrul unui sistem de piețe deschise și concurențiale, acțiunea Uniunii urmărește să favorizeze interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale, precum și accesul la aceste rețele. Aceasta ține seama, în special, de necesitatea conectării regiunilor insulare, a celor fără ieșire la mare și a celor periferice cu regiunile centrale ale Uniunii.

Articolul 171

(ex-articolul 155 TCE)

(1) În scopul realizării obiectivelor menționate la articolul 170, Uniunea:

- stabilește un ansamblu de orientări care cuprinde obiectivele, prioritățile, precum și liniile directoare ale acțiunilor preconizate în domeniul rețelelor transeuropene; aceste orientări identifică proiecte de interes comun;
- pune în aplicare orice acțiune care se poate dovedi necesară pentru a asigura interoperabilitatea rețelelor, în special în domeniul armonizării standardelor tehnice;
- poate susține proiecte de interes comun susținute de statele membre și definite în cadrul orientărilor menționate la prima liniuță, în special sub formă de studii de fezabilitate, de garanții pentru împrumuturi sau de dobânzi reduse; de asemenea, Uniunea poate contribui la finanțarea, în statele membre, a unor proiecte specifice în domeniul infrastructurii de transporturi prin intermediul Fondului de Coeziune constituit în conformitate cu articolul 177.

Acțiunea Uniunii ține seama de viabilitatea economică potențială a proiectelor.

(2) Statele membre își coordonează între ele și în cooperare cu Comisia, politicile duse la nivel național care pot avea un impact semnificativ asupra realizării obiectivelor menționate la articolul 170. Comisia, în strânsă colaborare cu statele membre, poate adopta orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări.

(3) Uniunea poate decide să coopereze cu țări terțe pentru promovarea proiectelor de interes comun și pentru asigurarea interoperabilității rețelelor.

Articolul 172

(ex-articolul 156 TCE)

Orientările și celelalte măsuri menționate la articolul 171 alineatul (1) se adoptă de către Parlamentul European și Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Orientările și proiectele de interes comun care privesc teritoriul unui stat membru necesită aprobarea statului membru în cauză.

TITLUL XVII

INDUSTRIA

Articolul 173 (ex-articolul 157 TCE)

(1) Uniunea și statele membre asigură condițiile necesare competitivității industriei Uniunii.

În acest scop, în conformitate cu un sistem de piețe deschise și concurențiale, acțiunea acestora urmărește:

- să accelereze adaptarea industriei la schimbările structurale;
- să încurajeze un mediu favorabil inițiativei și dezvoltării întreprinderilor din întreaga Uniune și, în special, a întreprinderilor mici și mijlocii;
- să încurajeze un mediu propice cooperării dintre întreprinderi;
- să favorizeze o exploatare mai bună a potențialului industrial al politicilor de inovare, cercetare și dezvoltare tehnologică.

(2) Statele membre se consultă reciproc, în cooperare cu Comisia și, în măsura în care este necesar, își coordonează acțiunile. Comisia poate adopta orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări, în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

(3) Uniunea contribuie la realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) prin politicile și acțiunile pe care le desfășoară în temeiul altor dispoziții din tratate. Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, pot decide cu privire la unele măsuri specifice menite să sprijine acțiunile întreprinse în statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Prezentul titlu nu constituie un temei pentru introducerea, de către Uniune, a vreunei măsuri susceptibile să provoace denaturări ale concurenței sau să conțină dispoziții fiscale sau dispoziții referitoare la drepturile și interesele lucrătorilor salariați.

TITLUL XVIII

COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ

Articolul 174 (ex-articolul 158 TCE)

În scopul promovării unei dezvoltări armonioase a întregii Uniunii, aceasta își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale.

Uniunea urmărește, în special, reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor defavorizate.

Dintre regiunile avute în vedere, o atenție deosebită se acordă zonelor rurale, zonelor afectate de tranziția industrială, precum și regiunilor afectate de un handicap natural și demografic grav și permanent, cum ar fi regiunile cele mai nordice cu densitate foarte scăzută a populației, precum și regiunile insulare, transfrontaliere și muntoase.

Articolul 175 (ex-articolul 159 TCE)

Statele membre își conduc politicile economice și le coordonează în vederea realizării, în egală măsură, a obiectivelor menționate la articolul 174. Formularea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 174 și participă la realizarea acestora. De asemenea, Uniunea susține realizarea acestor obiective prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale (Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare”; Fondul Social European; Fondul European de Dezvoltare Regională), al Băncii Europene de Investiții și al celorlalte instrumente financiare existente.

La fiecare trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor un raport privind progresele înregistrate în realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale și modul în care au contribuit la acest progres diferitele mijloace prevăzute de prezentul articol. Acest raport este însoțit, dacă este cazul, de propuneri corespunzătoare.

În cazul în care se dovedesc necesare acțiuni specifice, în afara Fondurilor, și fără a aduce atingere măsurilor hotărâte în cadrul altor politici ale Uniunii, Parlamentul European și Consiliul pot adopta astfel de acțiuni, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Articolul 176 (ex-articolul 160 TCE)

Fondul European de Dezvoltare Regională este menit să contribuie la corectarea principalelor dezechilibre regionale din Uniune, prin participarea la dezvoltarea și ajustarea structurală a regiunilor rămase în urmă și la reconversia regiunilor industriale aflate în declin.

Articolul 177

(ex-articolul 161 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 178, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, definesc misiunile, obiectivele prioritare și organizarea fondurilor structurale, ceea ce poate să implice regrouparea fondurilor. De asemenea, se definesc, în conformitate cu aceeași procedură, normele generale aplicabile fondurilor, precum și dispozițiile necesare pentru a asigura eficiența și coordonarea fondurilor între ele și cu celelalte instrumente financiare existente.

Fondul de Coeziune, constituit prin aceeași procedură, contribuie financiar la realizarea de proiecte în domeniul mediului și în acela al rețelelor transeuropene de infrastructură a transporturilor.

Articolul 178

(ex-articolul 162 TCE)

Parlamentul și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor adoptă regulamentele de aplicare privind Fondul European de Dezvoltare Regională.

În ceea ce privește Fondul European de Orientare și de Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare”, și Fondul Social European, se aplică în continuare articolele 43 și, respectiv, 164.

TITLUL XIX**CERCETAREA ȘI DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI SPAȚIUL***Articolul 179*

(ex-articolul 163 TCE)

(1) Uniunea are ca obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice, prin crearea unui spațiu european de cercetare în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologiile să circule liber, precum și favorizarea creșterii competitivității sale, inclusiv în industrie, precum și promovarea activităților de cercetare considerate necesare în temeiul altor capitole din tratate.

(2) În acest scop, aceasta încurajează în întreaga Uniune întreprinderile, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, centrele de cercetare și universitățile, în eforturile lor de cercetare și dezvoltare tehnologică de înaltă calitate; aceasta susține eforturile de cooperare ale acestora, urmărind, în special, să permită cercetătorilor să coopereze liber, dincolo de frontiere, iar întreprinderilor să exploateze pe deplin potențialul pieței interne, îndeosebi prin deschiderea achizițiilor publice naționale, prin definirea normelor comune și prin eliminarea obstacolelor juridice și fiscale din calea acestei cooperări.

(3) Toate acțiunile Uniunii desfășurate în conformitate cu tratatele în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice, inclusiv acțiunile cu caracter demonstrativ, sunt decise și puse în aplicare în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu.

Articolul 180

(ex-articolul 164 TCE)

Urmărind aceste obiective, Uniunea desfășoară următoarele acțiuni care completează acțiunile întreprinse în statele membre:

- (a) pune în aplicare programele de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative, promovând cooperarea cu și între întreprinderi, centre de cercetare și universități;
- (b) promovează cooperarea în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă a Uniunii cu țările terțe și organizațiile internaționale;
- (c) diseminează și valorifică rezultatele activităților în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă ale Uniunii;
- (d) stimulează formarea profesională și mobilitatea cercetătorilor din Uniune.

Articolul 181

(ex-articolul 165 TCE)

- (1) Uniunea și statele membre își coordonează acțiunile în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice, în scopul asigurării coerenței reciproce a politicilor naționale și a politicii Uniunii.
- (2) Comisia, în strânsă colaborare cu statele membre, poate adopta orice inițiativă utilă promovării coordonării menționate la alineatul (1), în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

Articolul 182

(ex-articolul 166 TCE)

- (1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă un program-cadru multianual, în care sunt prevăzute toate acțiunile Uniunii.

Programul-cadru:

- stabilește obiectivele științifice și tehnologice care trebuie realizate prin acțiunile preconizate la articolul 180, precum și prioritățile conexe;

— indică liniile directoare ale acestor acțiuni;

— stabilește cuantumul global maxim și condițiile de participare financiară a Uniunii la programul-cadru, precum și cotele-părți alocate fiecărei acțiuni preconizate.

(2) Programul-cadru se adaptează sau completează în funcție de evoluția situației.

(3) Programul-cadru este pus în aplicare prin intermediul unor programe specifice, dezvoltate în cadrul fiecărei acțiuni. Fiecare program specific precizează condițiile de realizare, stabilește durata și prevede mijloacele considerate necesare. Totalul cuantumurilor considerate necesare, stabilite de programele specifice, nu poate depăși cuantumul global maxim stabilit pentru programul-cadru și pentru fiecare acțiune.

(4) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă programele specifice.

(5) În completarea activităților prevăzute în programul-cadru multianual, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a spațiului european de cercetare.

Articolul 183

(ex-articolul 167 TCE)

Pentru punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea:

— stabilește normele de participare a întreprinderilor, centrelor de cercetare și universităților;

— stabilește normele aplicabile difuzării rezultatelor cercetării.

Articolul 184

(ex-articolul 168 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual pot fi decise programe complementare, la care participă numai anumite state membre care le asigură finanțarea, sub rezerva unei participări eventuale a Uniunii.

Uniunea adoptă normele aplicabile programelor suplimentare, în special în domeniul diseminării cunoștințelor și al accesului altor state membre.

Articolul 185

(ex-articolul 169 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea poate să prevadă, în acord cu statele membre în cauză, participarea la programe de cercetare și dezvoltare derulate de mai multe state membre, inclusiv participarea la structurile create pentru realizarea acestor programe.

Articolul 186

(ex-articolul 170 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea poate să prevadă cooperarea în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă a Uniunii cu țări terțe sau cu organizații internaționale.

Condițiile acestei cooperări pot face obiectul unor acorduri între Uniune și terțele părți în cauză.

Articolul 187

(ex-articolul 171 TCE)

Uniunea poate constitui întreprinderi comune sau orice altă structură necesară bunei desfășurări a programelor de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative ale Uniunii.

Articolul 188

(ex-articolul 172 TCE)

Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile prevăzute la articolul 187.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile prevăzute la articolele 183, 184 și 185. Adoptarea programelor complementare necesită acordul statelor membre în cauză.

Articolul 189

(1) În scopul promovării progresului științific și tehnic, a competitivității industriale, precum și pentru punerea în aplicare a politicilor sale, Uniunea elaborează o politică europeană a spațiului. În acest scop, aceasta poate promova inițiative comune, poate sprijini cercetarea și dezvoltarea tehnologică și poate coordona eforturile necesare explorării și exploatării spațiului.

- (2) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare, care pot lua forma unui program spațial european, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.
- (3) Uniunea stabilește orice relație utilă cu Agenția Spațială Europeană.
- (4) Prezentul articol nu aduce atingere celorlalte dispoziții din prezentul titlu.

Articolul 190

(ex-articolul 173 TCE)

La începutul fiecărui an, Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului. Acest raport privește în special activitățile desfășurate în materie de cercetare și de dezvoltare tehnologică și de propagare a rezultatelor în cursul anului precedent, precum și programul de lucru pe anul în curs.

TITLUL XX

MEDIUL

Articolul 191

(ex-articolul 174 TCE)

- (1) Politica Uniunii în domeniul mediului contribuie la următoarele obiective:
- conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;
 - ocrotirea sănătății persoanelor;
 - utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;
 - promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială și în special lupta împotriva schimbărilor climatice.
- (2) Politica Uniunii în domeniul mediului urmărește un nivel ridicat de protecție, ținând seama de diversitatea situațiilor din diferitele regiuni ale Uniunii. Aceasta se bazează pe principiile precauției și acțiunii preventive, pe principiul remedierii, cu prioritate la sursă, a daunelor provocate mediului și pe principiul „poluatorul plătește”.

În acest context, măsurile de armonizare care răspund cerințelor în domeniul protecției mediului presupun, în cazurile adecvate, o clauză de salvagardare care autorizează statele membre să ia, din motive de protecție a mediului fără caracter economic, măsuri provizorii supuse unei proceduri de control din partea Uniunii.

(3) În elaborarea politicii sale în domeniul mediului, Uniunea ține seama de:

- datele științifice și tehnice disponibile;
- condițiile de mediu din diferitele regiuni ale Uniunii;
- avantajele și costurile care pot rezulta din acțiune sau din inacțiune;
- dezvoltarea economică și socială a Uniunii în ansamblul său și de dezvoltarea echilibrată a regiunilor sale.

(4) În cadrul competențelor lor, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente. Condițiile cooperării Uniunii pot face obiectul unor acorduri între aceasta și terțele părți în cauză.

Paragraful precedent nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia în cadrul organismelor internaționale și de a încheia acorduri internaționale.

Articolul 192

(ex-articolul 175 TCE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, decid cu privire la acțiunile pe care Uniunea urmează să le întreprindă în vederea realizării obiectivelor menționate la articolul 191.

(2) Prin derogare de la procedura de decizie prevăzută la alineatul (1) și fără a aduce atingere articolului 114, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă:

(a) dispoziții în special de natură fiscală;

(b) măsuri privind:

- amenajarea teritoriului;
- administrarea cantitativă a resurselor de apă sau care au legătură directă sau indirectă cu disponibilitatea resurselor menționate;
- exploatarea solurilor, cu excepția managementului deșeurilor;

(c) măsurile care aduc atingere în mod semnificativ opțiunii unui stat membru între diferite surse de energie și structura generală a alimentării sale cu energie.

Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, poate face ca procedura legislativă ordinară să fie aplicabilă domeniilor menționate la primul paragraf.

(3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă programe de acțiune cu caracter general prin care se stabilesc obiectivele prioritare ce trebuie realizate.

Măsurile necesare pentru punerea în aplicare a acestor programe se adoptă în conformitate cu condițiile prevăzute la alineatul (1) sau (2), după caz.

(4) Fără a aduce atingere anumitor măsuri adoptate de Uniune, statele membre asigură finanțarea și aplicarea politicii în domeniul mediului.

(5) Fără a aduce atingere principiului „poluatorul plătește”, în cazul în care o măsură întemeiată pe alineatul (1) presupune costuri considerate disproporționate pentru autoritățile publice dintr-un stat membru, această măsură prevede dispozițiile corespunzătoare sub forma:

— unor derogări temporare și

— unei asistențe financiare din partea Fondului de Coeziune constituit în conformitate cu articolul 177.

Articolul 193

(ex-articolul 176 TCE)

Măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 192 nu pot împiedica nici un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte. Aceste măsuri trebuie să fie compatibile cu tratatele. Acestea sunt notificate Comisiei.

TITLUL XXI

ENERGIA

Articolul 194

(1) În contextul instituirii și al funcționării pieței interne și din perspectiva necesității de a conserva și îmbunătăți mediul, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre:

(a) să asigure funcționarea pieței energiei;

(b) să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune,

(c) să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile; și

(d) să promoveze interconectarea rețelelor energetice.

(2) Fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1). Aceste măsuri se adoptă după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Acestea nu aduc atingere dreptului unui stat membru de a stabili condițiile de exploatare a propriilor resurse energetice, dreptului său de a alege diferite surse de energie și structurii generale a aprovizionării sale cu energie, fără a aduce atingere articolului 192 alineatul (2) litera (c).

(3) Prin derogare de la alineatul (2), Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, în unanimitate și după consultarea Parlamentului European, stabilește măsurile menționate la alineatul respectiv, în cazul în care acestea sunt în principal de natură fiscală.

TITLUL XXII

TURISMUL

Articolul 195

(1) Uniunea completează acțiunea statelor membre în sectorul turismului, în special prin promovarea competitivității întreprinderilor Uniunii în acest sector.

În acest scop, acțiunea Uniunii urmărește:

(a) să încurajeze crearea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor în acest sector;

(b) să promoveze cooperarea între statele membre, în special prin schimbul de bune practici.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile speciale destinate să completeze acțiunile întreprinse în statele membre, în vederea realizării obiectivelor prevăzute la prezentul articol, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

TITLUL XXIII

PROTECȚIA CIVILĂ

Articolul 196

(1) Uniunea încurajează cooperarea între statele membre pentru a spori eficacitatea sistemelor de prevenire a catastrofelor naturale sau provocate de om și de protecție împotriva acestora.

Acțiunea Uniunii urmărește:

- (a) să susțină și să completeze acțiunea statelor membre la nivel național, regional și local care are ca scop prevenirea riscurilor, pregătirea factorilor implicați în protecția civilă din statele membre și intervenția în caz de catastrofe naturale sau provocate de om, în cadrul Uniunii;
- (b) să promoveze o cooperare operațională rapidă și eficientă, în cadrul Uniunii, între serviciile naționale de protecție civilă;
- (c) să promoveze consecvența acțiunilor întreprinse la nivel internațional în materie de protecție civilă.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru a contribui la realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1), cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

TTILUL XXIV

COOPERAREA ADMINISTRATIVĂ

Articolul 197

- (1) Punerea în aplicare efectivă a dreptului Uniunii de către statele membre, care este esențială pentru buna funcționare a Uniunii, constituie o chestiune de interes comun.
- (2) Uniunea poate sprijini eforturile statelor membre pentru îmbunătățirea capacității lor administrative de punere în aplicare a dreptului Uniunii. Această acțiune poate consta, în special, în facilitarea schimburilor de informații și de funcționari publici, precum și în sprijinirea programelor de formare. Niciun stat membru nu este obligat să recurgă la acest sprijin. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare în acest scop, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.
- (3) Prezentul articol nu aduce atingere obligației statelor membre de a pune în aplicare dreptul Uniunii, nici atribuțiilor și îndatoririlor Comisiei. De asemenea, acesta nu aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, care prevăd o cooperare administrativă între statele membre, precum și între acestea și Uniune.

PARTEA A PATRA

ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI

Articolul 198 (ex-articolul 182 TCE)

Statele membre convin să asocieze la Uniune țările și teritoriile neeuropene care întrețin relații speciale cu Danemarca, Franța, Țările de Jos și Regatul Unit. Aceste țări și teritorii, numite în continuare „țări și teritorii”, sunt enumerate în lista care face obiectul anexei II.

Scopul asocierii este promovarea dezvoltării economice și sociale a țărilor și teritoriilor și stabilirea de relații economice strânse între acestea și Uniune în ansamblul său.

Conform principiilor enunțate în preambulul prezentului tratat, asocierea trebuie să permită în primul rând promovarea intereselor și a prosperității locuitorilor acestor țări și teritorii, astfel încât să conducă la dezvoltarea economică, socială și culturală la care aspiră.

Articolul 199 (ex-articolul 183 TCE)

Asocierea are următoarele obiective:

- (1) Statele membre aplică schimburilor lor comerciale cu țările și teritoriile același regim pe care și-l acordă reciproc în temeiul tratatelor.
- (2) Fiecare țară sau teritoriu aplică schimburilor sale comerciale cu statele membre și cu celelalte țări și teritorii același regim pe care îl aplică statului european cu care întreține relații speciale.
- (3) Statele membre contribuie la investițiile necesare dezvoltării treptate a acestor țări și teritorii.
- (4) În cazul investițiilor finanțate de Uniune, participarea la licitații și achiziții este deschisă, în condiții egale, tuturor persoanelor fizice și juridice resortisante ale statelor membre și ale țărilor și teritoriilor.
- (5) Sub rezerva dispozițiilor speciale adoptate în temeiul articolului 203, în relațiile dintre statele membre și aceste țări și teritorii, dreptul de stabilire al resortisanților și al societăților este reglementat în conformitate cu dispozițiile și procedurile prevăzute la capitolul privind dreptul de stabilire, precum și într-un mod nediscriminatoriu.

Articolul 200

(ex-articolul 184 TCE)

(1) Sunt interzise taxele vamale la importurile în statele membre a mărfurilor originare din țări și teritorii, în conformitate cu interzicerea taxelor vamale între statele membre în conformitate cu dispozițiile tratatelor.

(2) Sunt interzise taxele vamale la importurile în orice țară și teritoriu, din statele membre și din celelalte țări și teritorii, în conformitate cu dispozițiile articolului 30.

(3) Cu toate acestea, țările și teritoriile pot percepe taxe vamale care răspund necesităților dezvoltării și industrializării lor sau taxe vamale cu caracter fiscal care constituie venituri bugetare.

Taxele vamale menționate la paragraful precedent nu pot fi mai mari decât cele aplicate importurilor de produse originare din statul membru cu care fiecare țară sau teritoriu întreține relații speciale.

(4) Alineatul (2) nu se aplică țărilor și teritoriilor care, în temeiul unor obligații internaționale speciale asumate, aplică deja un tarif vamal nediscriminatoriu.

(5) Introducerea sau modificarea oricărei taxe vamale impuse mărfurilor importate în aceste țări și teritorii nu trebuie să dea naștere, în drept sau în fapt, unei discriminări directe sau indirecte între importurile originare din diferite state membre.

Articolul 201

(ex-articolul 185 TCE)

În cazul în care nivelul taxelor vamale aplicabile mărfurilor importate dintr-o țară terță poate cauza, la intrarea într-o țară sau într-un teritoriu, ținând seama de aplicarea articolului 200 alineatul (1), devierea schimburilor comerciale în detrimentul unuia dintre statele membre, acesta poate solicita Comisiei să propună celorlalte state membre măsurile necesare pentru remedierea acestei situații.

Articolul 202

(ex-articolul 186 TCE)

Sub rezerva dispozițiilor care reglementează sănătatea publică, siguranța publică și ordinea publică, libera circulație a lucrătorilor din țări și teritorii în statele membre și a lucrătorilor din statele membre în țări și teritorii este reglementată prin actele adoptate în conformitate cu articolul 203.

Articolul 203

(ex-articolul 187 TCE)

Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, stabilește, pornind de la realizările obținute în cadrul asocierii dintre țări și teritorii și Uniune și pe baza principiilor prevăzute în tratate, dispozițiile privind normele și procedura pentru asocierea țărilor și teritoriilor la Uniune. În cazul în care dispozițiile respective sunt adoptate de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, acesta hotărăște în unanimitate, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

Articolul 204

(ex-articolul 188 TCE)

Dispozițiile articolelor 198-203 se aplică Groenlandei sub rezerva dispozițiilor specifice pentru Groenlanda, prevăzute în Protocolul privind regimul special care se aplică Groenlandei, anexat la tratate.

PARTEA A CINCEA
ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII

Articolul 205

Acțiunea Uniunii pe scena internațională, în temeiul prezentei părți, are la bază principiile, urmărește realizarea obiectivelor și se desfășoară conform dispozițiilor generale prevăzute în titlul V capitolul 1 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

TITLUL II

POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ

Articolul 206

(ex-articolul 131 TCE)

Prin stabilirea unei uniuni vamale, în conformitate cu articolele 28-32, Uniunea contribuie, în interesul comun, la dezvoltarea armonioasă a comerțului mondial, la eliminarea treptată a restricțiilor în calea schimburilor comerciale internaționale și a investițiilor externe directe și la reducerea barierelor vamale și de altă natură.

Articolul 207

(ex-articolul 133 TCE)

(1) Politica comercială comună se întemeiază pe principii uniforme, în special în ceea ce privește modificările tarifare, încheierea de acorduri tarifare și comerciale privind schimburile de mărfuri și servicii și aspectele comerciale ale proprietății intelectuale, investițiile străine directe, uniformizarea măsurilor de liberalizare, politica exporturilor, precum și măsurile de protecție comercială, printre care și cele care se adoptă în caz de dumping și de subvenții. Politica comercială comună se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile care definesc cadrul în care este pusă în aplicare politica comercială comună.

(3) În cazul în care trebuie negociate și încheiate acorduri cu una sau mai multe țări terțe ori organizații internaționale, se aplică articolul 218, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului articol.

Comisia prezintă recomandări Consiliului, care o autorizează să deschidă negocierile necesare. Consiliului și Comisiei le revine răspunderea să asigure compatibilitatea acordurilor negociate cu politicile și normele interne ale Uniunii.

Aceste negocieri sunt desfășurate de Comisie, în consultare cu un comitet special desemnat de Consiliu pentru a o asista în această misiune și cu respectarea directivelor pe care Consiliul i le-ar putea adresa. Comisia raportează periodic comitetului special și Parlamentului European cu privire la stadiul negocierilor.

(4) Pentru negocierea și încheierea acordurilor prevăzute la alineatul (3), Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Pentru negocierea și încheierea unui acord în domeniul comerțului cu servicii și al aspectelor comerciale ale proprietății intelectuale, precum și în cel al investițiilor străine directe, Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acest acord cuprinde dispoziții pentru care este necesară unanimitatea pentru adoptarea de norme interne.

Consiliul hotărăște, de asemenea în unanimitate, negocierea și încheierea de acorduri:

- (a) în domeniul comerțului cu servicii culturale și audiovizuale, în cazul în care aceste acorduri riscă să aducă atingere diversității culturale și lingvistice a Uniunii;
- (b) în domeniul comerțului cu servicii sociale, de educație și de sănătate, în situația în care aceste acorduri pot să perturbe în mod grav organizarea acestor servicii la nivel național și să aducă atingere răspunderii statelor membre pentru prestarea acestor servicii.

(5) Negocierea și încheierea de acorduri internaționale în domeniul transporturilor sunt reglementate în partea a treia titlul VI și la articolul 218.

(6) Exercițarea competențelor atribuite prin prezentul articol în domeniul politicii comerciale comune nu aduce atingere delimitării competențelor între Uniune și statele membre și nu implică armonizarea dispozițiilor actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale statelor membre în măsura în care tratatele exclud o astfel de armonizare.

TITLUL III

COOPERAREA CU ȚĂRILE TERȚE ȘI AJUTORUL UMANITAR

CAPITOLUL 1

COOPERAREA PENTRU DEZVOLTARE

Articolul 208

(ex-articolul 177 TCE)

(1) Politica Uniunii în domeniul cooperării pentru dezvoltare se desfășoară cu respectarea principiilor și a obiectivelor acțiunii externe a Uniunii. Politica de cooperare pentru dezvoltare a Uniunii și politicile statelor membre se completează și se susțin reciproc.

Obiectivul principal al politicii Uniunii în acest domeniu îl reprezintă reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei. Uniunea ține seama de obiectivele cooperării pentru dezvoltare la punerea în aplicare a politicilor care pot afecta țările în curs de dezvoltare.

(2) Uniunea și statele membre își respectă angajamentele și țin seama de obiectivele pe care le-au acceptat în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații internaționale competente.

Articolul 209

(ex-articolul 179 TCE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a politicii de cooperare pentru dezvoltare, măsuri care pot consta în programe multianuale de cooperare cu țări în curs de dezvoltare sau în programe având o abordare tematică.

(2) Uniunea poate încheia cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente orice acord util pentru realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 208 din prezentul tratat.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia și de a încheia acorduri în cadrul organismelor internaționale.

(3) Banca Europeană de Investiții contribuie, în conformitate cu condițiile prevăzute de statutul său, la punerea în aplicare a măsurilor menționate la alineatul (1).

Articolul 210

(ex-articolul 180 TCE)

(1) Pentru a favoriza complementaritatea și eficacitatea acțiunilor lor, Uniunea și statele membre își coordonează politicile în domeniul cooperării pentru dezvoltare și se pun de acord cu privire la programele de asistență, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale și al conferințelor internaționale. Acestea pot întreprinde acțiuni comune. Statele membre contribuie, în cazul în care este necesar, la punerea în aplicare a programelor Uniunii de asistență.

(2) Comisia poate adopta orice inițiativă utilă pentru promovarea coordonării menționate la alineatul (1).

Articolul 211

(ex-articolul 181 TCE)

În cadrul competențelor lor, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente.

CAPITOLUL 2

COOPERAREA ECONOMICĂ, FINANCIARĂ ȘI TEHNICĂ CU ȚĂRILE TERȚE

Articolul 212

(ex-articolul 181 A TCE)

(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, în special articolelor 208-211, Uniunea desfășoară acțiuni de cooperare economică, financiară și tehnică, inclusiv de asistență, în special în domeniul financiar, cu țări terțe, altele decât țările în curs de dezvoltare. Aceste acțiuni sunt în concordanță cu politica de dezvoltare a Uniunii și se desfășoară cu respectarea principiilor și a obiectivelor acțiunii sale externe. Acțiunile Uniunii și ale statelor membre se completează și se susțin reciproc.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a alineatului (1).

(3) În cadrul competențelor lor respective, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente. Modalitățile de cooperare ale Uniunii pot face obiectul unor acorduri între aceasta și părțile terțe interesate.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia în cadrul organismelor internaționale și de a încheia acorduri internaționale.

Articolul 213

În cazul în care situația dintr-o țară terță necesită o asistență financiară cu caracter urgent din partea Uniunii, Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă deciziile necesare.

CAPITOLUL 3

AJUTORUL UMANITAR

Articolul 214

(1) Acțiunile Uniunii în domeniul ajutorului umanitar se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii. Aceste acțiuni vizează, în mod punctual, să acorde asistență și ajutor populației din țările terțe, victime ale unor catastrofe naturale sau provocate de om, precum și să le protejeze pentru a face față nevoilor umanitare care apar în aceste situații diferite. Acțiunile Uniunii și ale statelor membre se completează și se susțin reciproc.

(2) Acțiunile de ajutor umanitar se desfășoară în conformitate cu principiile dreptului internațional și cu principiile imparțialității, neutralității și nediscriminării.

(3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile de definire a cadrului în care sunt puse în aplicare acțiunile de ajutor umanitar ale Uniunii.

(4) Uniunea poate încheia cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente orice acord util pentru realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1) și la articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia și de a încheia acorduri în cadrul organismelor internaționale.

(5) Pentru a stabili un cadru al contribuțiilor comune ale tinerilor europeni la acțiunile de ajutor umanitar ale Uniunii, se creează un Corp voluntar european de ajutor umanitar. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc statutul și modalitățile de funcționare a acestuia.

(6) Comisia poate adopta orice inițiativă utilă pentru promovarea coordonării acțiunilor Uniunii cu cele ale statelor membre, în scopul consolidării eficienței și a complementarității mecanismelor de ajutor umanitar ale Uniunii și ale statelor naționale.

(7) Uniunea asigură ca acțiunile sale umanitare sunt coordonate și coerente cu cele ale organizațiilor și ale organismelor internaționale, îndeosebi cele care fac parte din sistemul Organizației Națiunilor Unite.

TITLUL IV

MĂSURILE RESTRICTIVE

Articolul 215 (ex-articolul 301 TCE)

- (1) În cazul în care o decizie, adoptată în conformitate cu titlul V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, prevede întreruperea sau restrângerea, totală sau parțială, a relațiilor economice și financiare cu una sau mai multe țări terțe, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea comună a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și a Comisiei, adoptă măsurile necesare. Consiliul informează Parlamentul European cu privire la aceasta.
- (2) În cazul în care se prevede într-o decizie, adoptată în conformitate cu titlul V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul poate adopta, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (1), măsuri restrictive împotriva unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal.
- (3) Actele menționate la prezentul articol cuprind dispozițiile necesare în materie de garanții juridice.

TITLUL V

ACORDURILE INTERNAȚIONALE

Articolul 216

- (1) Uniunea poate încheia acorduri cu una sau mai multe țări terțe sau organizații internaționale, în cazul în care se prevede astfel în tratate sau în cazul în care încheierea unui acord fie este necesară pentru realizarea, în cadrul politicilor Uniunii, a unuia dintre obiectivele stabilite prin tratate, fie este prevăzută printr-un act juridic obligatoriu al Uniunii, fie poate influența normele comune ori poate modifica domeniul de aplicare a acestora.
- (2) Acordurile încheiate de Uniune sunt obligatorii pentru instituțiile Uniunii și pentru statele membre.

Articolul 217 (ex-articolul 310 TCE)

Uniunea poate încheia acorduri cu una sau mai multe țări terțe sau organizații internaționale, pentru a crea o asociere caracterizată de drepturi și obligații reciproce, de acțiuni comune și proceduri speciale.

Articolul 218 (ex-articolul 300 TCE)

- (1) Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale articolului 207, acordurile dintre Uniune și țări terțe sau organizații internaționale sunt negociate și încheiate în conformitate cu procedura de mai jos.

- (2) Consiliul autorizează începerea negocierilor, adoptă directivele de negociere, autorizează semnarea și încheie acordurile.
- (3) Comisia sau Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în cazul în care acordul în cauză privește exclusiv sau în principal politica externă și de securitate comună, prezintă recomandări Consiliului care adoptă o decizie de autorizare a începerii negocierilor și desemnează, în funcție de domeniul acordului în cauză, negociatorul sau șeful echipei de negocieri a Uniunii.
- (4) Consiliul poate adresa directive negociatorului și poate desemna un comitet special, negocierile trebuind să fie conduse în consultare cu acest comitet.
- (5) Consiliul, la propunerea negociatorului, adoptă o decizie care autorizează semnarea acordului și, după caz, de aplicare a sa cu titlu provizoriu înainte de intrarea în vigoare.
- (6) Consiliul, la propunerea negociatorului, adoptă o decizie privind încheierea acordului.

Cu excepția cazului în care acordul se referă exclusiv la politica externă și de securitate comună, Consiliul adoptă decizia privind încheierea acordului:

(a) după aprobarea Parlamentului European în următoarele cazuri:

- i) acorduri de asociere;
- ii) acord privind aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- iii) acorduri de instituire a unui cadru instituțional specific prin organizarea procedurilor de cooperare;
- iv) acorduri care au implicații bugetare importante pentru Uniune;
- v) acorduri în domeniile în care se aplică procedura legislativă ordinară sau procedura legislativă specială în cazul în care este necesară aprobarea Parlamentului European.

În caz de urgență, Parlamentul European și Consiliul pot conveni un termen pentru aprobare;

(b) după consultarea Parlamentului European, în celelalte cazuri. Parlamentul European emite avizul într-un termen pe care Consiliul îl poate stabili în funcție de urgența problemei. În absența unui aviz emis în acest termen, Consiliul poate decide.

(7) Prin derogare de la dispozițiile alineatelor (5), (6) și (9), la încheierea unui acord, Consiliul poate împuternici negociatorul să aprobe, în numele Uniunii, modificarea acordului, în cazul în care acesta prevede că aceste modificări trebuie adoptate conform unei proceduri simplificate sau de către un organism creat prin respectivul acord. Consiliul poate însoți această împuternicire de condiții speciale.

(8) Pe parcursul întregii proceduri, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Cu toate acestea, Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acordul se referă la un domeniu pentru care este necesară unanimitatea în vederea adoptării unui act al Uniunii, precum și în cazul acordurilor de asociere și al acordurilor prevăzute la articolul 212 cu statele candidate la aderare. Consiliul hotărăște de asemenea în unanimitate în ceea ce privește acordul privind aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; decizia privind încheierea acestui acord intră în vigoare după aprobarea sa de către statele membre, în conformitate cu normele lor constituționale.

(9) Consiliul, la propunerea Comisiei sau a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, adoptă o decizie privind suspendarea aplicării unui acord și de stabilire a pozițiilor care trebuie adoptate în numele Uniunii în cadrul unui organism creat printr-un acord, în cazul în care acest organism trebuie să adopte acte cu efecte juridice, cu excepția actelor care modifică sau completează cadrul instituțional al acordului.

(10) Parlamentul European este informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii.

(11) Un stat membru, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia poate obține avizul Curții de Justiție cu privire la compatibilitatea unui acord preconizat cu dispozițiile tratatelor. În cazul unui aviz negativ al Curții, acordul respectiv poate intra în vigoare numai după modificarea acestuia sau revizuirea tratatelor.

Articolul 219

(ex-articolul 111 alineatele (1)-(3) și (5) TCE)

(1) Prin derogare de la articolul 218, Consiliul, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene în vederea realizării unui consens compatibil cu obiectivul stabilității prețurilor, poate încheia acorduri formale privind un sistem al cursului de schimb al monedei euro în raport cu monedele statelor terțe. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European și în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (3).

Consiliul, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene în vederea ajungerii la un consens compatibil cu obiectivul stabilității prețurilor, poate adopta, modifica sau renunța la cursurile centrale ale euro în sistemul cursurilor de schimb. Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la adoptarea, modificarea sau renunțarea la cursurile centrale ale euro.

(2) În absența unui sistem al cursului de schimb în raport cu una sau mai multe monede ale statelor terțe în înțelesul alineatului (1), Consiliul, la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, sau la recomandarea Băncii Centrale Europene, poate formula orientările generale ale politicii de schimb în raport cu aceste monede. Aceste orientări generale nu aduc atingere obiectivului principal al SEBC, și anume menținerea stabilității prețurilor.

(3) Prin derogare de la articolul 218, în cazul în care acordurile asupra unor chestiuni referitoare la regimul monetar sau de schimb trebuie să facă obiectul negocierilor între Uniune și unul sau mai multe state terțe sau organizații internaționale, Consiliul, la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, decide asupra modalităților de negociere și încheiere a acestor acorduri. Aceste modalități trebuie să asigure exprimarea de către Uniune a unei poziții unice. Comisia este asociată pe deplin în negocieri.

(4) Fără a aduce atingere competențelor și acordurilor Uniunii în domeniul uniunii economice și monetare, statele membre pot negocia în cadrul organismelor internaționale și pot încheia acorduri internaționale.

TITLUL VI

RELAȚIILE UNIUNII CU ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CU ȚĂRILE TERȚE ȘI DELEGAȚII ALE UNIUNII

Articolul 220

(ex-articolele 302-304 TCE)

(1) Uniunea stabilește orice formă de cooperare utilă cu organele Organizației Națiunilor Unite și cu instituțiile sale specializate, cu Consiliul Europei, cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Uniunea asigură, de asemenea, legăturile oportune cu alte organizații internaționale.

(2) Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisiei le revine responsabilitatea de a pune în aplicare dispozițiile prezentului articol.

Articolul 221

(1) Delegațiile Uniunii în țările terțe și pe lângă organizațiile internaționale asigură reprezentarea Uniunii.

(2) Delegațiile Uniunii se află sub autoritatea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. Delegațiile acționează în strânsă cooperare cu misiunile diplomatice și consulare ale statelor membre.

TITLUL VII

CLAUZA DE SOLIDARITATE

Articolul 222

(1) Uniunea și statele sale membre acționează în comun, în spiritul solidarității, în cazul în care un stat membru face obiectul unui atac terorist, ori al unei catastrofe naturale sau provocate de om. Uniunea mobilizează toate instrumentele de care dispune, inclusiv mijloacele militare puse la dispoziție de statele membre, pentru:

(a) — prevenirea amenințării teroriste pe teritoriul statelor membre;

— protejarea instituțiilor democratice și a populației civile de un eventual atac terorist;

— acordarea de asistență unui stat membru pe teritoriul acestuia, la solicitarea autorităților sale politice, în cazul unui atac terorist;

(b) acordarea de asistență unui stat membru pe teritoriul acestuia, la solicitarea autorităților sale politice, în cazul unei catastrofe naturale sau provocate de om.

(2) În cazul în care un stat membru face obiectul unui atac terorist sau este victima unui catastrofe naturale ori provocate de om, celelalte state membre îi oferă asistență la solicitarea autorităților politice ale acestuia. În acest scop, statele membre se coordonează în cadrul Consiliului.

(3) Modalitățile de punere în aplicare de către Uniune a prezentei clauze de solidaritate sunt definite printr-o decizie adoptată de Consiliu, la propunerea comună a Comisiei și a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. În cazul în care această decizie are implicații în domeniul apărării, Consiliul hotărăște în conformitate cu articolul 31 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Parlamentul European este informat.

În cadrul prezentului alineat și fără a aduce atingere articolului 240, Consiliul este asistat de Comitetul Politic și de Securitate, cu sprijinul structurilor dezvoltate în cadrul politicii de securitate și de apărare comune, și de comitetul prevăzut la articolul 71, care îi prezintă, după caz, avize comune.

(4) Pentru a permite Uniunii și statelor membre să acționeze în mod eficient, Consiliul European procedează periodic la evaluarea amenințărilor cu care se confruntă Uniunea.

PARTEA A ȘASEA

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE

TITLUL I

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

CAPITOLUL 1

INSTITUȚIILE

SECȚIUNEA 1

PARLAMENTUL EUROPEAN

Articolul 223

(ex-articolul 190 alineatele (4) și (5) TCE)

(1) Parlamentul European elaborează un proiect pentru a stabili dispozițiile necesare care să permită alegerea membrilor săi prin vot universal direct în conformitate cu o procedură uniformă în toate statele membre sau în conformitate cu principii comune tuturor statelor membre.

Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun, stabilește dispozițiile necesare. Respectivele dispoziții intră în vigoare după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

(2) După avizul Comisiei și cu aprobarea Consiliului, Parlamentul European, hotărând prin regulamente din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește statutul și condițiile generale privind exercitarea funcțiilor membrilor săi. Consiliul hotărăște în unanimitate cu privire la orice regulă și orice condiție referitoare la regimul fiscal al membrilor sau foștilor membri.

Articolul 224

(ex-articolul 191 al doilea paragraf TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc statutul partidelor politice la nivel european, menționate la articolul 10 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, în special regulile legate de finanțarea acestora.

Articolul 225

(ex-articolul 192 al doilea paragraf TCE)

Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, poate cere Comisiei să prezinte orice propunere corespunzătoare privind chestiunile despre care consideră că necesită elaborarea unui act al Uniunii pentru punerea în aplicare a tratatelor. În cazul în care nu prezintă propuneri, Comisia comunică Parlamentului European motivele sale.

Articolul 226

(ex-articolul 193 TCE)

În îndeplinirea misiunilor sale, Parlamentul European poate constitui, la cererea unei părți a membrilor care îl compun, o comisie temporară de anchetă pentru a examina, fără a aduce atingere atribuțiilor conferite prin prezentul tratat altor instituții, organe, oficii sau agenții, pretinsa încălcare a normelor de drept sau administrare defectuoasă în aplicarea dreptului Uniunii, cu excepția cazului în care pretinsele fapte sunt examinate de o instanță judecătorească și atât timp cât procedura jurisdicțională nu este încheiată.

Comisia temporară de anchetă își încetează existența prin depunerea raportului său.

Modalitățile de exercitare a dreptului de anchetă se stabilesc de Parlamentul European, hotărând prin regulamente, din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după aprobarea de către Consiliu și Comisie.

Articolul 227

(ex-articolul 194 TCE)

Orice cetățean al Uniunii, precum și orice persoană fizică sau juridică având reședința sau sediul social într-un stat membru are dreptul de a adresa Parlamentului European, cu titlu individual sau în asociere cu alți cetățeni sau cu alte persoane, o petiție privind un subiect care ține de domeniile de activitate ale Uniunii și care îl privește în mod direct.

Articolul 228

(ex-articolul 195 TCE)

(1) Ombudsmanul European, ales de Parlamentul European, este împuternicit să primească plângeri din partea oricărui cetățean al Uniunii sau a oricărei persoane fizice sau juridice cu reședința sau sediul social într-un stat membru, care privesc cazuri de administrare defectuoasă în activitatea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, cu excepția Curții de Justiție a Uniunii Europene în exercitarea funcțiilor jurisdicționale ale acesteia. Acesta investighează aceste plângeri și întocmește un raport cu privire la acestea.

Potrivit misiunii sale, Ombudsmanul efectuează investigațiile pe care le consideră justificate, din proprie inițiativă sau pe baza plângerilor care i-au fost adresate direct sau prin intermediul unui membru al Parlamentului European, cu excepția cazului în care pretinsele fapte fac sau au făcut obiectul unei proceduri judiciare. În cazul în care Ombudsmanul constată un caz de administrare defectuoasă, acesta sesizează instituția, organul, oficiul sau agenția în cauză, care dispune de un termen de trei luni pentru a-i comunica punctul său de vedere. Ombudsmanul transmite apoi un raport Parlamentului European și instituției în cauză. Persoana care a formulat plângerea este informată cu privire la rezultatul acestor investigații.

În fiecare an, Ombudsmanul prezintă un raport Parlamentului European cu privire la rezultatele investigațiilor sale.

(2) Ombudsmanul este ales, după fiecare alegere a Parlamentului European, pe durata legislaturii. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Ombudsmanul poate fi destituit de Curtea de Justiție, la plângerea Parlamentului European, în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau a comis o abatere gravă.

(3) Ombudsmanul își exercită funcțiile în deplină independență. În îndeplinirea îndatoririlor sale, acesta nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni din partea vreunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție. Pe durata exercitării funcțiilor sale, Ombudsmanul nu poate exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu.

(4) Parlamentul European, hotărând prin regulamente din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește statutul și condițiile generale de exercitare a funcțiilor Ombudsmanului, după avizul Comisiei și cu aprobarea Consiliului.

Articolul 229

(ex-articolul 196 TCE)

Parlamentul European se întrunește în sesiune anuală. Parlamentul se întrunește de drept în a doua zi de marți a lunii martie.

Parlamentul European se poate întruni în perioada de sesiune extraordinară, la cererea majorității membrilor care îl compun, a Consiliului sau a Comisiei.

Articolul 230

(ex-articolul 197 al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Comisia poate asista la toate ședințele și, la cererea sa, este audiată.

Comisia răspunde oral sau în scris la întrebările pe care i le adresează Parlamentul European sau membrii acestuia.

Consiliul European și Consiliul sunt audiate de Parlamentul European în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură al Consiliului European și al Consiliului.

Articolul 231

(ex-articolul 198 TCE)

Cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel, Parlamentul European hotărăște cu majoritatea voturilor exprimate.

Cvorumul se stabilește prin regulamentul de procedură.

Articolul 232

(ex-articolul 199 TCE)

Parlamentul European își adoptă regulamentul de procedură cu majoritatea voturilor membrilor săi.

Actele Parlamentului European se publică în condițiile prevăzute în tratate și de acest regulament.

Articolul 233

(ex-articolul 200 TCE)

Parlamentul European dezbate, în ședință publică, raportul general anual care îi este prezentat de către Comisie.

Articolul 234

(ex-articolul 201 TCE)

Parlamentul European, sesizat printr-o moțiune de cenzură privind activitatea Comisiei, se poate pronunța asupra acestei moțiuni numai după cel puțin trei zile de la depunerea acesteia și numai prin vot deschis.

În cazul în care moțiunea de cenzură se adoptă cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate și de către majoritatea membrilor care compun Parlamentul European, membrii Comisiei trebuie să demisioneze colectiv din funcțiile lor, iar Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate trebuie să demisioneze din funcțiile pe care le exercită în cadrul Comisiei. Aceștia rămân în funcție și continuă să gestioneze afacerile curente până la înlocuirea lor în conformitate cu articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În acest caz, mandatul membrilor Comisiei numiți pentru a-i înlocui expiră la data la care ar fi trebuit să expire mandatul membrilor Comisiei obligați să demisioneze colectiv din funcțiile lor.

SECȚIUNEA 2

CONSILIUL EUROPEAN

Articolul 235

(1) În caz de vot, fiecare membru al Consiliului European poate primi delegare din partea unui singur alt membru.

În cazul în care hotărăște cu majoritate calificată, Consiliul European i se aplică articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolul 238 alineatul (2) din prezentul tratat. În cazul în care Consiliul European se pronunță prin vot, președintele acestuia și președintele Comisiei nu participă la vot.

Abținerile membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea deliberărilor Consiliului European pentru care este necesară unanimitatea.

- (2) Președintele Parlamentului European poate fi invitat de Consiliul European pentru a fi audiat.
- (3) Consiliul European hotărăște cu majoritate simplă în chestiuni de procedură, precum și pentru adoptarea regulamentului de procedură.
- (4) Consiliul European este asistat de Secretariatul General al Consiliului.

Articolul 236

Consiliul European adoptă cu majoritate calificată:

- (a) o decizie de stabilire a listei formațiunilor Consiliului, altele decât cea Afaceri Generale și cea Afaceri Externe, în conformitate cu articolul 16 alineatul (6) din Tratatul privind Uniunea Europeană;
- (b) o decizie referitoare la președinția formațiunilor Consiliului, cu excepția celei Afaceri Externe, în conformitate cu articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană.

SECȚIUNEA 3

CONSILIUL

Articolul 237

(ex-articolul 204 TCE)

Consiliul se întrunește la convocarea președintelui său, la inițiativa acestuia, a unuia dintre membrii săi ori a Comisiei.

Articolul 238

(ex-articolul 205 TCE)

- (1) În cazul deliberărilor pentru care este necesară majoritatea simplă, Consiliul hotărăște cu majoritatea membrilor care îl compun.
- (2) Prin derogare de la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, începând cu 1 noiembrie 2014 și sub rezerva dispozițiilor stabilite prin Protocolul privind dispozițiile tranziatorii, în cazul în care Consiliul nu hotărăște la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al

Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, majoritatea calificată se definește ca fiind egală cu cel puțin 72 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația Uniunii.

(3) Începând cu 1 noiembrie 2014 și sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite prin Protocolul privind dispozițiile tranzitorii, în cazul în care, în temeiul tratatelor, nu toți membrii Consiliului participă la vot, majoritatea calificată se definește după cum urmează:

(a) Majoritatea calificată este definită ca fiind egală cu cel puțin 55 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația acestor state.

Minoritatea de blocare trebuie să includă cel puțin numărul minim de membri din Consiliu, care reprezintă mai mult de 35 % din populația statelor membre participante, plus un membru, în caz contrar majoritatea calificată se consideră a fi întrunită.

(b) Prin derogare de la litera (a), în cazul în care Consiliul nu hotărăște la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, majoritatea calificată se definește ca fiind egală cu cel puțin 72 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația respectivelor state.

(4) Abținerile membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea hotărârilor Consiliului pentru care este necesară unanimitatea.

Articolul 239

(ex-articolul 206 TCE)

În caz de vot, fiecare membru al Consiliului poate primi mandat din partea unui singur alt membru.

Articolul 240

(ex-articolul 207 TCE)

(1) Un comitet constituit din reprezentanții permanenți ai guvernelor statelor membre răspunde de pregătirea lucrărilor Consiliului și de executarea mandatelor care îi sunt încredințate de către acesta. Comitetul poate adopta decizii de procedură în cazurile prevăzute de regulamentul de procedură al Consiliului.

(2) Consiliul este asistat de Secretariatul General, aflat sub autoritatea unui secretar general numit de Consiliu.

Consiliul hotărăște cu majoritate simplă în privința organizării Secretariatului General.

(3) Consiliul hotărăște cu majoritate simplă în chestiunile de procedură, precum și în privința adoptării regulamentului său de procedură.

Articolul 241

(ex-articolul 208 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă poate solicita Comisiei să efectueze toate studiile pe care acesta le consideră oportune pentru realizarea obiectivelor comune și să îi prezinte orice propuneri corespunzătoare. În cazul în care Comisia nu prezintă nicio propunere, aceasta comunică motivele Consiliului.

Articolul 242

(ex-articolul 209 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă adoptă, după consultarea Comisiei, statutul comitetelor prevăzute de tratate.

Articolul 243

(ex-articolul 210 TCE)

Consiliul stabilește salariile, indemnizațiile și pensiile președintelui Consiliului European, ale președintelui Comisiei, ale Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, ale membrilor Comisiei, ale președinților, membrilor și grefierilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și ale secretarului general al Consiliului. Consiliul stabilește, de asemenea, toate indemnizațiile care țin loc de remunerație.

SECȚIUNEA 4

COMISIA

Articolul 244

În conformitate cu articolul 17 alineatul (5) din Tratatul privind Uniunea Europeană, membrii Comisiei sunt aleși printr-un sistem de rotație stabilit în unanimitate de către Consiliul European, care se întemeiază pe următoarele principii:

- (a) statele membre sunt tratate în mod absolut egal în ceea ce privește stabilirea ordinii de rotație și a duratei prezenței reprezentanților lor în cadrul Comisiei; în consecință, diferența dintre numărul total de mandate deținute de resortisanții a două state membre date nu poate fi niciodată mai mare de unu;
- (b) sub rezerva dispozițiilor de la litera (a), fiecare dintre Comisiile succesive este constituită astfel încât să reflecte în mod satisfăcător diversitatea demografică și geografică a statelor membre.

Articolul 245

(ex-articolul 213 TCE)

Membrii Comisiei se abțin de la orice act incompatibil cu natura funcțiilor lor. Statele membre respectă independența acestora și nu încearcă să îi influențeze în îndeplinirea sarcinilor lor.

Pe durata mandatului lor, membrii Comisiei nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje. În cazul nerespectării acestor obligații, Curtea de Justiție, sesizată de Consiliu, hotărând cu majoritate simplă, sau de Comisie, poate hotărî, după caz, destituirea persoanei în cauză în condițiile articolului 247 sau decăderea din dreptul la pensie ori la alte avantaje echivalente.

Articolul 246

(ex-articolul 215 TCE)

În afara de înlocuirea ordinară și de deces, funcțiile membrilor Comisiei încetează în mod individual prin demisie sau prin destituire.

Membrul Comisiei care a demisionat sau a decedat este înlocuit pe perioada rămasă până la încheierea mandatului de un nou membru având aceeași cetățenie, numit de Consiliu, de comun acord cu președintele Comisiei, după consultarea Parlamentului European și în conformitate cu criteriile menționate la articolul 17 alineatul (3) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea președintelui Comisiei, poate decide că nu este necesară înlocuirea, în special în cazul în care durata rămasă până la încheierea mandatului membrului Comisiei este scurtă.

În caz de demisie, de destituire sau de deces, președintele este înlocuit pentru restul mandatului. Pentru înlocuirea acestuia se aplică procedura prevăzută la articolul 17 alineatul (7) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

În caz de demisie, de destituire sau de deces, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate este înlocuit, până la încheierea mandatului, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană.

În cazul demisiei tuturor membrilor Comisiei, aceștia rămân în funcție și continuă, în perioada rămasă până la încheierea mandatului, până la înlocuirea lor, să gestioneze afacerile curente în conformitate cu articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 247

(ex-articolul 216 TCE)

În cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau în care a comis o abatere gravă, orice membru al Comisiei poate fi destituit de Curtea de Justiție, la plângerea Consiliului hotărând cu majoritate simplă sau a Comisiei.

Articolul 248

(ex-articolul 217 alineatul (2) TCE)

Fără a aduce atingere articolului 18 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, responsabilitățile care îi revin Comisiei sunt structurate și repartizate între membrii săi de către președinte, în conformitate cu articolul 17 alineatul (6) din respectivul tratat. Președintele poate modifica repartizarea acestor responsabilități în cursul mandatului. Membrii Comisiei își exercită funcțiile atribuite de președinte sub autoritatea acestuia.

Articolul 249

(ex-articolul 218 alineatul (2) și ex-articolul 212 TCE)

- (1) Comisia își stabilește regulamentul de procedură pentru a asigura funcționarea sa și a serviciilor sale. Comisia asigură publicarea acestui regulament.
- (2) Comisia publică în fiecare an, cu cel puțin o lună înainte de deschiderea sesiunii Parlamentului European, un raport general privind activitatea Uniunii.

Articolul 250

(ex-articolul 219 TCE)

Hotărârile Comisiei sunt valabil adoptate cu majoritatea membrilor săi.

Cvorumul este stabilit prin regulamentul de procedură al acesteia.

SECȚIUNEA 5

CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

Articolul 251

(ex-articolul 221 TCE)

Curtea de Justiție se întrunește în camere sau în Marea Cameră, în conformitate cu regulile prevăzute în acest sens de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Curtea de Justiție se poate întruni și în ședință plenară atunci când Statutul prevede aceasta.

Articolul 252

(ex-articolul 222 TCE)

Curtea de Justiție este asistată de opt avocați generali. La cererea Curții de Justiție, Consiliul, hotărând în unanimitate, poate mări numărul de avocați generali.

Avocatul general are rolul de a prezenta în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa.

Articolul 253

(ex-articolul 223 TCE)

Judecătorii și avocații generali ai Curții de Justiție, aleși dintre personalități care oferă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile cerute pentru exercitarea, în țările lor, a celor mai înalte funcții jurisdicționale, sau care sunt jurisconsulți ale căror competențe sunt recunoscute, sunt numiți de comun acord de către guvernele statelor membre, pentru o perioadă de șase ani, după consultarea comitetului prevăzut la articolul 255.

La fiecare trei ani are loc o înlocuire parțială a judecătorilor și avocaților generali, în condițiile prevăzute de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Judecătorii desemnează dintre ei pe președintele Curții de Justiție, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Judecătorii și avocații generali care își încheie mandatul pot fi numiți din nou.

Curtea de Justiție își numește grefierul și îi stabilește statutul.

Curtea de Justiție își stabilește regulamentul de procedură. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Articolul 254

(ex-articolul 224 TCE)

Numărul de judecători ai Tribunalului se stabilește prin Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Statutul poate prevedea ca Tribunalul să fie asistat de avocați generali.

Membrii Tribunalului sunt aleși dintre persoane care oferă depline garanții de independență și care au capacitatea cerută pentru exercitarea unor înalte funcții jurisdicționale. Aceștia sunt numiți de comun acord de către guvernele statelor membre, pentru o perioadă de șase ani, după consultarea comitetului prevăzut la articolul 255. La fiecare trei ani are loc o înlocuire parțială. Membrii care și-au încheiat mandatul pot fi numiți din nou.

Judecătorii desemnează dintre ei pe președintele Tribunalului, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Tribunalul își numește grefierul și îi stabilește statutul.

Tribunalul își stabilește regulamentul de procedură în acord cu Curtea de Justiție. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Cu excepția cazului în care Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene dispune altfel, dispozițiile prezentului tratat referitoare la Curtea de Justiție sunt aplicabile și Tribunalului.

Articolul 255

Se instituie un comitet care emite un aviz cu privire la capacitatea candidaților de a exercita funcțiile de judecător și avocat general în cadrul Curții de Justiție și al Tribunalului, înainte ca guvernele statelor membre să facă nominalizările, în conformitate cu dispozițiile articolelor 253 și 254.

Comitetul este format din șapte personalități alese dintre foștii membri ai Curții de Justiție și ai Tribunalului, dintre membrii instanțelor naționale supreme și din juriști reputați, dintre care unul este propus de Parlamentul European. Consiliul adoptă o decizie care stabilește regulamentul de funcționare al acestui comitet, precum și o decizie prin care sunt desemnați membrii comitetului. Comitetul hotărăște la inițiativa președintelui Curții de Justiție.

Articolul 256

(ex-articolul 225 TCE)

(1) Tribunalul are competența să judece în primă instanță acțiunile menționate la articolele 263, 265, 268, 270 și 272, cu excepția celor care sunt atribuite unui tribunal specializat, instituit în conformitate cu articolul 257 și a celor rezervate prin statut Curții de Justiție. Statutul poate să prevadă pentru Tribunal competențe în alte categorii de acțiuni.

Deciziile pronunțate de Tribunal în temeiul prezentului alineat pot face obiectul unui recurs la Curtea de Justiție, limitat la chestiuni de drept, în condițiile și limitele prevăzute de statut.

(2) Tribunalul are competența să judece căile de atac formulate împotriva deciziilor tribunalelor specializate.

Deciziile pronunțate de Tribunal în temeiul prezentului alineat pot face, în mod excepțional, obiectul unei reexaminări de către Curtea de Justiție, în condițiile și limitele prevăzute de statut, în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii.

(3) Tribunalul are competența să judece trimiteri preliminare adresate în temeiul articolului 267, în domenii specifice stabilite de statut.

În cazul în care consideră că respectiva cauză necesită o decizie de principiu susceptibilă de a aduce atingere unității sau coerenței dreptului Uniunii, Tribunalul poate trimite cauza spre soluționare Curții de Justiție.

Deciziile pronunțate de Tribunal în trimiteri preliminare pot face, în mod excepțional, obiectul unei reexaminări de către Curtea de Justiție, în condițiile și limitele prevăzute de statut, în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii.

Articolul 257

(ex-articolul 225 A TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot înființa tribunale specializate pe lângă Tribunal, care să aibă competența de a judeca în primă instanță anumite categorii de acțiuni în materii speciale. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc prin regulamente, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Curții de Justiție, fie la solicitarea Curții de Justiție și după consultarea Comisiei.

Regulamentul de înființare a unui tribunal specializat stabilește normele referitoare la compunerea acestui tribunal și precizează întinderea competențelor care îi sunt atribuite.

Deciziile tribunalelor specializate pot face obiectul unui recurs în fața Tribunalului, limitat la chestiuni de drept sau, în cazul în care regulamentul privind înființarea tribunalului specializat prevede aceasta, referitor și la chestiuni de fapt.

Membrii tribunalului specializat sunt aleși dintre persoane care oferă depline garanții de independență și care au capacitatea cerută pentru exercitarea unor funcții jurisdicționale. Aceștia sunt numiți de Consiliu, care hotărăște în unanimitate.

Tribunalele specializate își stabilesc regulamentul de procedură în acord cu Curtea de Justiție. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Cu excepția cazului în care regulamentul de înființare a tribunalului specializat dispune altfel, dispozițiile tratatelor referitoare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și dispozițiile Statutului Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică și tribunalelor specializate. Titlul I și articolul 64 din Statut se aplică în orice situație tribunalelor specializate.

Articolul 258

(ex-articolul 226 TCE)

În cazul în care Comisia consideră că un stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, aceasta emite un aviz motivat cu privire la acest aspect, după ce a oferit statului în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile.

În cazul în care statul în cauză nu se conformează acestui aviz în termenul stabilit de Comisie, aceasta poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 259

(ex-articolul 227 TCE)

Oricare dintre statele membre poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul în care consideră că un alt stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor.

Înainte ca un stat membru să introducă împotriva unui alt stat membru o acțiune întemeiată pe o pretinsă încălcare a obligațiilor care îi revin în temeiul tratatelor, acesta trebuie să sesizeze Comisia.

Comisia emite un aviz motivat, după ce a oferit posibilitatea statelor în cauză să își prezinte în contradictoriu observațiile scrise și orale.

În cazul în care Comisia nu a emis avizul în termen de trei luni de la introducerea cererii, absența avizului nu împiedică sesizarea Curții.

Articolul 260

(ex-articolul 228 TCE)

(1) În cazul în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene constată că un stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, acest stat este obligat să ia măsurile pe care le impune executarea hotărârii Curții.

(2) În cazul în care consideră că statul membru în cauză nu a luat măsurile pe care le impune executarea hotărârii Curții, Comisia poate sesiza Curtea, după ce a dat statului în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile. Comisia indică cuantumul sumei forfetare sau al penalității cu titlu cominatoriu pe care statul membru în cauză trebuie să le plătească și pe care îl consideră adecvat situației.

În cazul în care Curtea constată că statul membru în cauză nu a respectat hotărârea sa, aceasta îi poate impune plata unei sume forfetare sau a unor penalități cu titlu cominatoriu.

Această procedură nu aduce atingere articolului 259.

(3) În cazul în care sesizează Curtea printr-o acțiune în temeiul articolului 258, considerând că statul respectiv nu și-a îndeplinit obligația de a comunica măsurile de transpunere a unei directive adoptate în conformitate cu o procedură legislativă, Comisia poate indica, în cazul în care consideră necesar, cuantumul sumei forfetare sau al penalității cu titlu cominatoriu care urmează a fi plătită de statul respectiv și pe care îl consideră adecvat situației.

În cazul în care constată neîndeplinirea obligației, Curtea poate impune statului membru respectiv plata unei sume forfetare sau a unei penalități cu titlu cominatoriu, în limita valorii indicate de Comisie. Obligația de plată intră în vigoare la data stabilită de Curte prin hotărârea sa.

Articolul 261

(ex-articolul 229 TCE)

Regulamentele adoptate de Consiliu și cele adoptate în comun de Parlamentul European și de Consiliu în conformitate cu dispozițiile tratatelor pot să confere Curții de Justiție a Uniunii Europene competența de fond în ceea ce privește sancțiunile prevăzute de aceste regulamente.

Articolul 262

(ex-articolul 229 A TCE)

Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, poate adopta dispoziții prin care atribuie Curții de Justiție a Uniunii Europene, în măsura stabilită de Consiliu, competența de a judeca litigii legate de aplicarea actelor adoptate în temeiul tratatelor care creează titluri comunitare de proprietate intelectuală. Respectivile dispoziții intră în vigoare după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

Articolul 263

(ex-articolul 230 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative, a actelor Consiliului, ale Comisiei și ale Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările și avizele, și a actelor Parlamentului European și ale Consiliului European menite să producă efecte juridice față de terți. Aceasta controlează, de asemenea, legalitatea actelor organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii destinate să producă efecte juridice față de terți.

În acest scop, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de un stat membru, de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie, pentru motive de neкомпetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere.

În aceleași condiții, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de Curtea de Conturi, de Banca Centrală Europeană și de Comitetul Regiunilor, care urmăresc salvagardarea prerogativelor acestora.

Orice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile prevăzute la primul și al doilea paragraf, o acțiune împotriva actelor al căror destinatar este sau care o privesc direct și individual, precum și împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare.

Actele de constituire a organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii pot să prevadă condiții și proceduri speciale privind acțiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenții care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele.

Acțiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv.

Articolul 264

(ex-articolul 231 TCE)

În cazul în care acțiunea este întemeiată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene declară actul contestat nul și neavenit.

Cu toate acestea, Curtea indică, în cazul în care consideră că este necesar, care sunt efectele actului anulat, care trebuie considerate ca fiind irevocabile.

Articolul 265

(ex-articolul 232 TCE)

În cazul în care, prin încălcarea prevederilor tratatelor, Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul, Comisia sau Banca Centrală Europeană se abțin să hotărască, statele membre și celelalte instituții ale Uniunii pot sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene pentru a constata această încălcare. Prezentul articol se aplică, în aceleași condiții, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii care se abțin să hotărască.

Această acțiune este admisibilă numai în cazul în care instituția, organul, oficiul sau agenția respectivă a fost solicitată în prealabil să acționeze. În cazul în care, la expirarea unui termen de două luni de la data acestei solicitări, instituția, organul, oficiul sau agenția nu și-a precizat poziția, acțiunea poate fi formulată într-un nou termen de două luni.

Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Curtea în condițiile stabilite la paragrafele precedente în legătură cu omisiunea unei instituții, organ, oficiu sau agenție a Uniunii de a-i adresa un act, altul decât o recomandare sau un aviz.

Articolul 266

(ex-articolul 233 TCE)

Instituția, organul, oficiul sau agenția emitentă a actului anulat sau a cărei abținere a fost declarată contrară tratatelor este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Această obligație nu aduce atingere obligației care poate rezulta din aplicarea articolului 340 al doilea paragraf.

Articolul 267

(ex-articolul 234 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

(a) interpretarea tratatelor;

(b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe judecătorești naționale privind o persoană supusă unei măsuri privative de libertate, Curtea hotărăște în cel mai scurt termen.

Articolul 268

(ex-articolul 235 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să judece litigiile care au ca obiect repararea prejudiciilor menționate la articolul 340 al doilea paragraf și al treilea paragraf.

Articolul 269

Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe în privința legalității unui act adoptat de Consiliul European sau de Consiliu în temeiul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană numai la solicitarea statului membru care face obiectul unei constatări a Consiliului European sau a Consiliului și numai în privința respectării dispozițiilor de procedură prevăzute de respectivul articol.

Această cerere trebuie prezentată în termen de o lună de la data respectivei constatări. Curtea hotărăște în termen de o lună de la data cererii.

Articolul 270

(ex-articolul 236 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe asupra oricărui litigiu dintre Uniune și agenții acesteia, în limitele și condițiile stabilite prin Statutul funcționarilor Uniunii și regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii.

Articolul 271

(ex-articolul 237 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă, în limitele prevăzute în continuare, să judece litigiile privind:

- (a) îndeplinirea obligațiilor statelor membre care rezultă din Statutul Băncii Europene de Investiții. Consiliul de administrație al Băncii dispune în această privință de atribuțiile recunoscute Comisiei prin articolul 258,
- (b) hotărârile Consiliului guvernatorilor Băncii Europene de Investiții. Fiecare stat membru, Comisia și Consiliul de administrație al Băncii pot formula o acțiune în această materie, în condițiile prevăzute la articolul 263,
- (c) hotărârile Consiliului de administrație al Băncii Europene de Investiții. Acțiunile împotriva acestor hotărâri pot fi formulate, în condițiile prevăzute la articolul 263, numai de către statele membre sau de către Comisie și numai pentru nerespectarea procedurilor prevăzute la articolul 19 alineatele (2) și (5)-(7) din statutul Băncii,
- (d) îndeplinirea de către băncile centrale naționale a obligațiilor care rezultă din tratate și din Statutul SEBC și al BCE. În această privință, Consiliul guvernatorilor Băncii Centrale Europene dispune, față de băncile centrale naționale, de competențele recunoscute Comisiei prin articolul 258 în raport cu statele membre. În cazul în care Curtea constată că o bancă centrală națională nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, această bancă este obligată să adopte măsurile impuse de executarea hotărârii Curții.

Articolul 272

(ex-articolul 238 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe în temeiul unei clauze compromisorii cuprinsă într-un contract de drept public sau de drept privat, încheiat de Uniune sau în numele acesteia.

Articolul 273

(ex-articolul 239 TCE)

Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe asupra oricărui diferend dintre statele membre în legătură cu obiectul tratatelor, în cazul în care este sesizată cu privire la acest diferend în temeiul unui compromis.

Articolul 274

(ex-articolul 240 TCE)

Calitatea de parte a Uniunii nu înlătură competența instanțelor naționale cu privire la litigiile respective, cu excepția cazurilor în care prin tratate competența este atribuită Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 275

Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă în ceea ce privește dispozițiile privind politica externă și de securitate comună, nici în ceea ce privește actele adoptate în temeiul acestora.

Cu toate acestea, Curtea este competentă să controleze respectarea dispozițiilor articolului 40 din Tratatul privind Uniunea Europeană și să se pronunțe în ceea ce privește acțiunile formulate în condițiile prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf din prezentul tratat, privind controlul legalității deciziilor care prevăd măsuri restrictive împotriva persoanelor fizice sau juridice adoptate de Consiliu în temeiul titlului V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 276

În exercitarea atribuțiilor sale privind dispozițiile părții a treia titlul V capitolele 4 și 5, referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție, Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă să verifice legalitatea sau proporționalitatea operațiunilor efectuate de poliție sau de alte servicii de aplicare a legii într-un stat membru și nici să hotărască cu privire la exercitarea responsabilităților care le revin statelor membre în vederea menținerii ordinii publice și a apărării securității interne.

Articolul 277

(ex-articolul 241 TCE)

Sub rezerva expirării termenului prevăzut la articolul 263 al șaselea paragraf, în cazul unui litigiu privind un act cu caracter general adoptat de o instituție, un organ, un oficiu sau o agenție a Uniunii, orice parte se poate prevala de motivele de drept prevăzute la articolul 263 al doilea paragraf pentru a invoca în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene inaplicabilitatea respectivului act.

Articolul 278

(ex-articolul 242 TCE)

Acțiunile cu care este sesizată Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu au efect suspensiv. Cu toate acestea, în măsura în care consideră că împrejurările o impun, Curtea poate ordona suspendarea executării actului atacat.

Articolul 279

(ex-articolul 243 TCE)

În cauzele cu care este sesizată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate dispune măsurile provizorii necesare.

Articolul 280

(ex-articolul 244 TCE)

Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene au forță executorie în condițiile stabilite la articolul 299.

Articolul 281

(ex-articolul 245 TCE)

Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene se stabilește printr-un protocol separat.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot modifica dispozițiile Statutului, cu excepția titlului I și a articolului 64. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc fie la solicitarea Curții de Justiție și după consultarea Comisiei, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Curții de Justiție.

SECȚIUNEA 6

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

Articolul 282

- (1) Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale constituie Sistemul European al Băncilor Centrale („SEBC”). Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro, care constituie Eurosistemul, conduc politica monetară a Uniunii.
- (2) SEBC este condus de organele de decizie ale Băncii Centrale Europene. Obiectivul principal al SEBC îl reprezintă menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere acestui obiectiv, SEBC sprijină politicile economice generale în cadrul Uniunii pentru a contribui la realizarea obiectivelor acesteia.
- (3) Banca Centrală Europeană are personalitate juridică. Aceasta este singura abilitată să autorizeze emisiunea de monedă euro. Aceasta este independentă în exercitarea competențelor și în administrarea finanțelor sale. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre, respectă această independență.
- (4) Banca Centrală Europeană adoptă măsurile necesare îndeplinirii misiunilor sale în conformitate cu articolele 127-133 și cu articolul 138 și în condițiile prevăzute în Statutul SEBC și al BCE. Statele membre a căror monedă nu este euro, precum și băncile lor centrale, își păstrează competențele în domeniul monetar, în conformitate cu articolele menționate.
- (5) În domeniile în care are atribuții, Banca Centrală Europeană este consultată asupra oricărui proiect de act al Uniunii, precum și asupra oricărui proiect de reglementare la nivel național și poate emite avize.

Articolul 283

(ex-articolul 112 TCE)

(1) Consiliul guvernatorilor Băncii Centrale Europene este constituit din membrii Comitetului executiv al Băncii Centrale Europene și din guvernatorii băncilor centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro.

(2) Comitetul executiv este constituit din președinte, un vicepreședinte și alți patru membri.

Președintele, vicepreședintele și ceilalți membri ai Comitetului executiv sunt numiți de Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, la recomandarea Consiliului și după consultarea Parlamentului European și a Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene, dintre persoane a căror autoritate și experiență profesională în domeniul monetar sau bancar sunt recunoscute.

Mandatul acestora este pe termen de opt ani și nu poate fi reînnoit.

Doar resortisanții statelor membre pot fi membri ai Comitetului executiv.

Articolul 284

(ex-articolul 113 TCE)

(1) Președintele Consiliului și un membru al Comisiei pot să participe fără drept de vot la reuniunile Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene.

Președintele Consiliului poate propune o moțiune spre deliberare Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene.

(2) Președintele Băncii Centrale Europene este invitat să participe la reuniunile Consiliului în cazul în care acesta deliberează asupra problemelor referitoare la obiectivele și misiunile SEBC.

(3) Banca Centrală Europeană prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, precum și Consiliului European un raport anual privind activitatea SEBC și politica monetară din anul precedent și din anul în curs. Președintele Băncii Centrale Europene prezintă acest raport Consiliului și Parlamentului European, care poate organiza o dezbateră generală pe acest temei.

Președintele Băncii Centrale Europene și ceilalți membri ai Comitetului executiv pot, la cererea Parlamentului European sau din proprie inițiativă, să fie audiați de comisiile competente ale Parlamentului European.

SECȚIUNEA 7

CURTEA DE CONTURI

Articolul 285

(ex-articolul 246 TCE)

Curtea de Conturi asigură controlul conturilor Uniunii.

Curtea de Conturi este formată din câte un resortisant din fiecare stat membru. Membrii săi își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii.

Articolul 286

(ex-articolul 247 TCE)

(1) Membrii Curții de Conturi sunt aleși dintre personalitățile care fac parte ori au făcut parte, în statul lor, din instituțiile de control financiar extern sau care au o calificare deosebită pentru această funcție. Aceștia trebuie să prezinte toate garanțiile de independență.

(2) Membrii Curții de Conturi se numesc pentru o perioadă șase ani. Consiliul, după consultarea Parlamentului European, adoptă lista membrilor stabilită în conformitate cu propunerile făcute de fiecare stat membru. Mandatul membrilor Curții de Conturi poate fi reînnoit.

Membrii Curții de Conturi desemnează dintre ei pe președintele Curții de Conturi, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

(3) În îndeplinirea îndatoririlor lor, membrii Curții de Conturi nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni de la nici un guvern și de la nici un alt organism. Aceștia se abțin de la orice act incompatibil cu funcțiile lor.

(4) Pe durata mandatului lor, membrii Curții de Conturi nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje.

(5) În afară de schimbarea ordinară și de deces, funcțiile membrilor Curții de Conturi încetează în mod individual prin demisie sau prin destituire, declarată de Curtea de Justiție în conformitate cu alineatul (6).

Persoana în cauză este înlocuită până la încheierea mandatului.

Cu excepția destituirii, membrii Curții de Conturi rămân în funcție până la înlocuirea lor.

(6) Membrii Curții de Conturi pot fi destituiți din funcțiile lor sau pot fi declarați decăzuți din dreptul la pensie sau la alte avantaje echivalente numai în cazul în care Curtea de Justiție constată, la cererea Curții de Conturi, că au încetat să corespundă condițiilor cerute sau să îndeplinească obligațiile care decurg din funcția lor.

(7) Consiliul stabilește condițiile de încadrare în muncă și, în special, salariile, indemnizațiile și pensiile președintelui și ale membrilor Curții de Conturi. Consiliul stabilește, de asemenea, orice indemnizație care ține loc de remunerație.

(8) Dispozițiile Protocolului privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene care se aplică judecătorilor Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică, de asemenea, membrilor Curții de Conturi.

Articolul 287

(ex-articolul 248 TCE)

(1) Curtea de Conturi verifică totalitatea conturilor de venituri și cheltuieli ale Uniunii. De asemenea, aceasta verifică totalitatea conturilor de venituri și cheltuieli ale oricărui organ, oficiu sau agenție înființată de Uniune, în măsura în care actul constitutiv nu exclude acest control.

Curtea de Conturi prezintă Parlamentului European și Consiliului o declarație de asigurare referitoare la veridicitatea conturilor, precum și la legalitatea operațiunilor și înregistrarea acestora în conturi, declarație care se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Declarația poate fi completată cu aprecieri specifice pentru fiecare domeniu major de activitate a Uniunii.

(2) Curtea de Conturi examinează legalitatea și corectitudinea veniturilor și cheltuielilor și asigură buna gestiune financiară. În acest context, Curtea de Conturi semnalează îndeosebi orice neregulă.

Controlul veniturilor se efectuează pe baza veniturilor de realizat și a celor realizate efectiv de Uniune.

Controlul cheltuielilor se efectuează pe baza angajamentelor, precum și a plăților.

Aceste controale pot fi efectuate înainte de încheierea conturilor exercițiului bugetar avut în vedere.

(3) Controlul se efectuează asupra actelor justificative și, dacă este cazul, la fața locului, la celelalte instituții ale Uniunii, în sediile oricărui organ, oficiu sau agenție care administrează venituri sau cheltuieli făcute în numele Uniunii și în statele membre, inclusiv în imobilele oricărei persoane fizice sau juridice care beneficiază de vărsăminte provenite de la buget. În statele membre, controlul se efectuează în colaborare cu instituțiile naționale de control sau, în cazul în care acestea nu dispun de competențele necesare, cu serviciile naționale competente. Curtea de Conturi și instituțiile naționale de control ale statelor membre practică o cooperare bazată pe încredere și pe respectarea independenței acestora. Aceste instituții sau servicii informează Curtea de Conturi în cazul în care intenționează să participe la control.

Orice document sau informație necesară îndeplinirii misiunii sale se comunică Curții de Conturi, la cererea sa, de către celelalte instituții ale Uniunii, de către orice organ, oficiu sau agenție care gestionează venituri sau cheltuieli în numele Uniunii, de către persoanele fizice sau juridice care beneficiază de vărsăminte de la buget și de către instituțiile naționale de control sau, în cazul în care acestea nu dispun de competențele necesare, de către serviciile naționale competente.

În ceea ce privește activitatea de gestionare a veniturilor și cheltuielilor Uniunii exercitată de Banca Europeană de Investiții, dreptul de acces al Curții la informațiile deținute de Bancă este reglementat printr-un acord încheiat între Curte, Bancă și Comisie. În lipsa acestui acord, Curtea are, cu toate acestea, acces la informațiile necesare pentru a efectua controlul veniturilor și cheltuielilor Uniunii administrate de Bancă.

(4) Curtea de Conturi întocmește un raport anual după încheierea fiecărui exercițiu financiar. Acest raport se transmite celorlalte instituții ale Uniunii și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* împreună cu răspunsurile formulate de aceste instituții la observațiile Curții de Conturi.

În plus, Curtea de Conturi își poate prezenta în orice moment observațiile, în special sub forma unor rapoarte speciale cu privire la chestiuni specifice și poate emite avize la cererea uneia dintre celelalte instituții ale Uniunii.

Curtea de Conturi adoptă rapoarte anuale, rapoarte speciale sau avize cu majoritatea membrilor care o compun. Cu toate acestea, în vederea adoptării unor categorii de rapoarte sau de avize, aceasta își poate înființa camere interne, în condițiile prevăzute de regulamentul său de procedură.

Aceasta sprijină Parlamentul European și Consiliul în exercitarea funcției lor de control al execuției bugetare.

Curtea de Conturi își stabilește regulamentul de procedură. Acest regulament se aprobă de către Consiliu.

CAPITOLUL 2

ACTELE JURIDICE ALE UNIUNII, PROCEDURILE DE ADOPTARE ȘI ALTE DISPOZIȚII

SECȚIUNEA 1

ACTELE JURIDICE ALE UNIUNII

Articolul 288

(ex-articolul 249 TCE)

Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Decizia este obligatorie în toate elementele sale. În cazul în care se indică destinatarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Recomandările și avizele nu sunt obligatorii.

Articolul 289

(1) Procedura legislativă ordinară constă în adoptarea în comun de către Parlamentul European și Consiliu a unui regulament, a unei directive sau a unei decizii, la propunerea Comisiei. Această procedură este definită la articolul 294.

(2) În cazurile specifice prevăzute în tratate, adoptarea unui regulament, a unei directive sau a unei decizii de către Parlamentul European cu participarea Consiliului sau de către Consiliu cu participarea Parlamentului European constituie o procedură legislativă specială.

(3) Actele juridice adoptate prin procedură legislativă constituie acte legislative.

(4) În cazurile specifice prevăzute în tratate, actele legislative se pot adopta la inițiativa unui grup de state membre sau a Parlamentului European, la recomandarea Băncii Centrale Europene sau la solicitarea Curții de Justiție sau a Băncii Europene de Investiții.

Articolul 290

(1) Un act legislativ poate delega Comisiei competența de a adopta acte fără caracter legislativ și cu domeniu de aplicare general, care completează sau modifică anumite elemente neesențiale ale actului legislativ.

Actele legislative definesc în mod expres obiectivele, conținutul, domeniul de aplicare și durata delegării de competențe. Elementele esențiale ale unui anumit domeniu sunt rezervate actului legislativ și nu pot face, prin urmare, obiectul delegării de competențe.

(2) Actele legislative stabilesc în mod expres condițiile de aplicare a delegării; aceste condiții pot fi următoarele:

(a) Parlamentul European sau Consiliul pot decide revocarea delegării;

(b) actul delegat poate intra în vigoare numai în cazul în care, în termenul stabilit prin actul legislativ, Parlamentul European sau Consiliul nu formulează obiecțiuni.

În înțelesul literelor (a) și (b), Parlamentul European hotărăște cu majoritatea membrilor care îl compun, iar Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

(3) În titlul actelor delegate se introduce adjectivul „delegat” sau „delegată”.

Articolul 291

- (1) Statele membre iau toate măsurile de drept intern necesare pentru a pune în aplicare actele obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii.
- (2) În cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii, aceste acte conferă Comisiei competențe de executare sau, în cazuri speciale și temeinic justificate, precum și în cazurile prevăzute la articolele 24 și 26 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliului.
- (3) În înțelesul alineatului (2), Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc, în prealabil, normele și principiile generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie.
- (4) În titlul actelor de punere în aplicare se introduc cuvintele „de punere în aplicare”.

Articolul 292

Consiliul adoptă recomandări. Acesta hotărăște, la propunerea Comisiei, în toate cazurile în care tratatele prevăd că adoptă acte la propunerea Comisiei. Consiliul hotărăște în unanimitate în domeniile în care este necesară unanimitatea pentru adoptarea unui act al Uniunii. Comisia, precum și Banca Centrală Europeană în cazurile specifice prevăzute în tratate, adoptă recomandări.

SECȚIUNEA 2

PROCEDURI DE ADOPTARE A ACTELOR ȘI ALTE DISPOZIȚII

Articolul 293

(ex-articolul 250 TCE)

- (1) În cazul în care, în temeiul tratatelor, Consiliul hotărăște la propunerea Comisiei, acesta poate modifica propunerea numai hotărând în unanimitate, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 294 alineatele (10) și (13), la articolele 310, 312, 314 și la articolul 315 al doilea paragraf.
- (2) Atât timp cât Consiliul nu a luat o hotărâre, Comisia își poate modifica propunerea pe tot parcursul procedurilor care duc la adoptarea unui act al Uniunii.

Articolul 294

(ex-articolul 251 TCE)

- (1) În cazul în care, în tratate, se face trimitere la procedura legislativă ordinară pentru adoptarea unui act, se aplică procedura de mai jos.
- (2) Comisia prezintă o propunere Parlamentului European și Consiliului.

Prima lectură

- (3) Parlamentul European adoptă poziția sa în primă lectură și o transmite Consiliului.
- (4) În cazul în care poziția Parlamentului European este aprobată de Consiliu, actul respectiv se adoptă cu formularea care corespunde poziției Parlamentului European.
- (5) În cazul în care poziția Parlamentului European nu este aprobată de Consiliu, acesta adoptă poziția sa în primă lectură și o transmite Parlamentului European.
- (6) Consiliul informează pe deplin Parlamentul asupra motivelor care l-au condus la adoptarea poziției sale în primă lectură. Comisia informează pe deplin Parlamentul European cu privire la poziția sa.

A doua lectură

- (7) În cazul în care, în termen de trei luni de la data transmiterii, Parlamentul European:
- (a) aprobă poziția Consiliului din prima lectură sau nu s-a pronunțat, actul respectiv se consideră adoptat cu formularea care corespunde poziției Consiliului;
- (b) respinge, cu majoritatea membrilor care îl compun, poziția Consiliului din prima lectură, actul propus este considerat ca nefiind adoptat;
- (c) propune, cu majoritatea membrilor care îl compun, modificări la poziția Consiliului din prima lectură, textul astfel modificat se transmite Consiliului și Comisiei, care emite un aviz cu privire la aceste modificări.
- (8) În cazul în care, în termen de trei luni de la primirea modificărilor Parlamentului European, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată:
- (a) aprobă toate aceste modificări, actul respectiv este considerat aprobat;
- (b) nu aprobă toate modificările, președintele Consiliului, în consens cu președintele Parlamentului European, convoacă comitetul de conciliere, într-un termen de șase săptămâni.
- (9) Consiliul hotărăște în unanimitate cu privire la modificările care au făcut obiectul unui aviz negativ din partea Comisiei.

Concilierea

- (10) Comitetul de conciliere, care reunește membrii Consiliului sau reprezentanții lor și tot atâția membri care reprezintă Parlamentul European, are misiunea de a ajunge la un acord asupra unui proiect comun, cu majoritatea calificată a membrilor Consiliului sau a reprezentanților acestora și cu majoritatea membrilor care reprezintă Parlamentul European, în termen de șase săptămâni de la data convocării, pe baza pozițiilor Parlamentului și ale Consiliului din a doua lectură.

(11) Comisia participă la lucrările comitetului de conciliere și ia toate inițiativele necesare pentru promovarea unei apropieri între pozițiile Parlamentului European și ale Consiliului.

(12) În cazul în care, în termen de șase săptămâni de la convocare, comitetul de conciliere nu aprobă niciun proiect comun, actul propus este considerat neadoptat.

A treia lectură

(13) În cazul în care, în acest termen, comitetul de conciliere aprobă un proiect comun, Parlamentul European și Consiliul dispun fiecare de un termen de șase săptămâni de la această aprobare, pentru a adopta actul respectiv în conformitate cu acest proiect, Parlamentul European hotărând cu majoritatea voturilor exprimate iar Consiliul cu majoritate calificată. În caz contrar, actul propus este considerat neadoptat.

(14) Termenele de trei luni și șase săptămâni prevăzute la prezentul articol sunt prelungite cu cel mult o lună și, respectiv, două săptămâni, la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Dispoziții speciale

(15) În cazul în care, în situațiile prevăzute în tratate, un act legislativ face obiectul procedurii legislative ordinare la inițiativa unui grup de state membre sau la recomandarea Băncii Centrale Europene ori la solicitarea Curții de Justiție, alineatul (2), alineatul (6) a doua teză și alineatul (9) nu se aplică.

În aceste cazuri, Parlamentul European și Consiliul transmit Comisiei proiectul de act, precum și pozițiile lor din prima și din a doua lectură. Parlamentul European sau Consiliul poate solicita avizul Comisiei în orice fază a procedurii, aviz pe care Comisia îl poate emite și din proprie inițiativă. Comisia poate, de asemenea, în cazul în care consideră necesar, să participe la comitetul de conciliere în condițiile prevăzute la alineatul (11).

Articolul 295

Parlamentul European, Consiliul și Comisia se consultă reciproc și organizează, de comun acord, condițiile cooperării lor. În acest scop, acestea pot, cu respectarea tratatelor, să încheie acorduri interinstituționale care pot avea un caracter obligatoriu.

Articolul 296

(ex-articolul 253 TCE)

În cazul în care tratatele nu prevăd tipul actului care trebuie adoptat, instituțiile îl aleg de la caz la caz, cu respectarea procedurilor aplicabile și a principiului proporționalității.

Actele juridice se motivează și fac trimitere la propunerile, inițiativele, recomandările, cererile sau avizele prevăzute în tratate.

În cazul în care examinează un proiect de act legislativ, Parlamentul European și Consiliul se abțin de la adoptarea de acte care nu au fost prevăzute de procedura legislativă aplicabilă domeniului respectiv.

Articolul 297

(ex-articolul 254 TCE)

(1) Actele legislative adoptate în conformitate cu procedura legislativă ordinară se semnează de președintele Parlamentului European și de președintele Consiliului.

Actele legislative adoptate în conformitate cu o procedură legislativă specială se semnează de președintele instituției care le-a adoptat.

Actele legislative se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la publicare.

(2) Actele fără caracter legislativ, adoptate sub formă de regulamente, directive și decizii, în cazul în care acestea din urmă nu indică destinatarii, se semnează de președintele instituției care le-a adoptat.

Regulamentele și directivele care se adresează tuturor statelor membre, precum și deciziile, în cazul în care acestea nu indică destinatarii, se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la data publicării.

Celelalte directive, precum și deciziile care se adresează unui destinatar se notifică destinatarilor lor și produc efecte prin această notificare.

Articolul 298

(1) În îndeplinirea misiunilor lor, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii sunt susținute de o administrație europeană transparentă, eficientă și independentă.

(2) În scopul respectării Statutului și a regimului adoptate în temeiul articolului 336, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc dispozițiile necesare.

Articolul 299

(ex-articolul 256 TCE)

Actele Consiliului, ale Comisiei sau ale Băncii Centrale Europene care impun o obligație pecuniară în sarcina altor persoane decât statele membre constituie titlu executoriu.

Executarea silită este reglementată de normele de procedură civilă în vigoare în statul pe teritoriul căruia are loc această procedură. Decizia este investită cu formulă executorie, fără îndeplinirea nici unei alte formalități decât cea a verificării autenticității acestui titlu de către autoritatea națională pe care guvernul fiecărui stat membru o desemnează în acest scop și a cărei desemnare este adusă la cunoștința Comisiei și Curții de Justiție a Uniunii Europene.

După îndeplinirea acestor formalități, la cererea părții interesate, aceasta poate proceda la executarea silită, sesizând direct autoritatea competentă în conformitate cu legislația internă.

Executarea silită poate fi suspendată numai în temeiul unei decizii a Curții. Cu toate acestea, controlul legalității măsurilor de executare este de competența instanțelor naționale.

CAPITOLUL 3

ORGANELE CONSULTATIVE ALE UNIUNII

Articolul 300

- (1) Parlamentul European, Consiliul și Comisia sunt asistate de un Comitet Economic și Social și de un Comitet al Regiunilor, care exercită funcții consultative.
- (2) Comitetul Economic și Social este format din reprezentanți ai organizațiilor patronale, salariale și ai altor reprezentanți ai societății civile, în special din domeniile socio-economic, civic, profesional și cultural.
- (3) Comitetul Regiunilor este format din reprezentanți ai colectivităților regionale și locale care sunt fie titularii unui mandat electoral în cadrul unei autorități regionale sau locale, fie răspund din punct de vedere politic în fața unei adunări alese.
- (4) Mandatul membrilor Comitetului Economic și Social și ai Comitetului Regiunilor nu este imperativ. Aceștia își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii.
- (5) Normele menționate la alineatele (2) și (3) referitoare la natura compunerii acestor Comitete sunt revizuite periodic de Consiliu, pentru a ține seama de evoluția economică, socială și demografică a Uniunii. Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă decizii în acest scop.

SECȚIUNEA 1

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Articolul 301

(ex-articolul 258 TCE)

Numărul de membri ai Comitetului Economic și Social nu poate depăși trei sute cincizeci.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie care stabilește componența Comitetului.

Consiliul stabilește indemnizațiile membrilor Comitetului.

Articolul 302

(ex-articolul 259 TCE)

(1) Membrii Comitetului sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Consiliul adoptă lista membrilor stabilită potrivit propunerilor fiecărui stat membru. Mandatul membrilor Comitetului poate fi reînnoit.

(2) Consiliul hotărăște după consultarea Comisiei. Acesta poate obține opinia organizațiilor europene reprezentative pentru diferitele sectoare economice și sociale și ale societății civile, pe care activitatea Uniunii le privește.

Articolul 303

(ex-articolul 260 TCE)

Comitetul își desemnează, dintre membrii săi, președintele și biroul pentru un mandat de doi ani și jumătate.

Comitetul își adoptă regulamentul de procedură.

Comitetul este convocat de președinte, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei. Acesta se poate întruni și din proprie inițiativă.

Articolul 304

(ex-articolul 262 TCE)

Comitetul este consultat de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie în cazurile prevăzute de tratate. Comitetul poate fi consultat de aceste instituții în toate cazurile în care acestea consideră oportun. Acesta poate emite un aviz și din proprie inițiativă, în toate cazurile în care consideră oportun.

În cazul în care consideră necesar, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia acordă Comitetului un termen pentru ca acesta să își prezinte avizul, termen care nu poate fi mai mic de o lună de la data la care comunicarea este adresată președintelui în acest scop. După expirarea termenului acordat, lipsa avizului nu împiedică desfășurarea procedurilor.

Avizul Comitetului, precum și procesul verbal al dezbaterilor sale se transmit Parlamentului European, Consiliului și Comisiei.

SECȚIUNEA 2

COMITETUL REGIUNILOR

Articolul 305

(ex-articolul 263 al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Numărul de membri ai Comitetului Regiunilor nu poate depăși trei sute cincizeci.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie care stabilește componența Comitetului.

Membrii Comitetului, precum și un număr egal de supleanți se numesc pentru o perioadă de cinci ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit. Consiliul adoptă lista membrilor și a supleanților stabilită în conformitate cu propunerile fiecărui stat membru. La încheierea mandatului menționat la articolul 300 alineatul (3), în temeiul căruia au fost propuși, mandatul membrilor Comitetului încetează din oficiu și aceștia sunt înlocuiți pentru restul mandatului respectiv în conformitate cu aceeași procedură. Aceștia nu pot fi în același timp și membri ai Parlamentului European.

Articolul 306

(ex-articolul 264 TCE)

Comitetul Regiunilor își desemnează dintre membrii săi președintele și biroul, pentru un mandat de doi ani și jumătate.

Comitetul își stabilește regulamentul de procedură.

Comitetul este convocat de președinte, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei. Acesta se poate întruni și din proprie inițiativă.

Articolul 307

(ex-articolul 265 TCE)

Comitetul Regiunilor este consultat de către Parlamentul European, Consiliu sau Comisie în cazurile prevăzute de tratate și în toate celelalte cazuri și, în special, în care acestea privesc cooperarea transfrontalieră sau în cazul în care una dintre instituții consideră oportun acest lucru.

În cazul în care consideră necesar, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia acordă Comitetului un termen pentru ca acesta să își prezinte avizul, termen care nu poate fi mai mic de o lună de la data la care comunicarea este adresată președintelui în acest scop. După expirarea termenului acordat, lipsa avizului nu împiedică desfășurarea procedurilor.

În cazul în care Comitetul Economic și Social este consultat în conformitate cu articolul 304, Comitetul Regiunilor este informat de Parlamentul European, Consiliu sau de Comisie cu privire la cererea de aviz. În cazul în care consideră că sunt în joc interese regionale specifice, Comitetul Regiunilor poate emite un aviz în acest sens.

Acesta poate emite un aviz din proprie inițiativă, în cazurile în care consideră util acest lucru.

Avizul Comitetului, precum și procesul verbal al dezbaterilor sale se transmit Parlamentului European, Consiliului și Comisiei.

CAPITOLUL 4
BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII

Articolul 308
(ex-articolul 266 TCE)

Banca Europeană de Investiții are personalitate juridică.

Membrii Băncii Europene de Investiții sunt statele membre.

Statutul Băncii Europene de Investiții face obiectul unui protocol anexat la tratate. Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială, la cererea Băncii Europene de Investiții și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, sau la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Europene de Investiții, poate modifica Statutul Băncii.

Articolul 309
(ex-articolul 267 TCE)

Banca Europeană de Investiții are misiunea de a contribui, recurgând la piețele de capital și la resursele proprii, la dezvoltarea echilibrată și neîntreruptă a pieței interne în interesul Uniunii. În acest scop, Banca facilitează, prin acordarea de împrumuturi și garanții și fără a urmări un scop lucrativ, finanțarea proiectelor de mai jos în toate sectoarele economiei:

- (a) proiecte care urmăresc punerea în valoare a regiunilor mai puțin dezvoltate;
- (b) proiecte care urmăresc modernizarea sau conversia întreprinderilor ori crearea de noi activități care sunt rezultatul realizării sau funcționării pieței interne și care, prin amploarea sau natura lor, nu pot fi finanțate în întregime prin diferitele mijloace de finanțare existente în fiecare dintre statele membre;
- (c) proiecte de interes comun pentru mai multe state membre care, prin amploarea sau natura lor, nu pot fi finanțate în întregime prin diferitele mijloace de finanțare existente în fiecare dintre statele membre.

În îndeplinirea misiunii sale, Banca facilitează finanțarea programelor de investiții în legătură cu intervențiile fondurilor structurale și ale altor instrumente financiare ale Uniunii.

TITLUL II

DISPOZIȚII FINANCIARE

Articolul 310 (ex-articolul 268 TCE)

(1) Toate veniturile și cheltuielile Uniunii trebuie estimate pentru fiecare exercițiu bugetar și trebuie înscrise în buget.

Bugetul anual al Uniunii este stabilit de Parlamentul European și de Consiliu, în conformitate cu articolul 314.

Veniturile și cheltuielile bugetare trebuie să fie echilibrate.

(2) Cheltuielile înscrise în buget sunt autorizate pe durata exercițiului bugetar anual, în conformitate cu regulamentul prevăzut la articolul 322.

(3) Execuția cheltuielilor înscrise în buget necesită adoptarea în prealabil a unui act al Uniunii având forță juridică obligatorie, care conferă un temei juridic acțiunii Uniunii și execuției cheltuielii corespunzătoare, în conformitate cu regulamentul prevăzut la articolul 322, cu excepția cazurilor prevăzute de respectivul regulament.

(4) În vederea asigurării disciplinei bugetare, Uniunea nu adoptă acte care ar putea avea implicații importante asupra bugetului fără a oferi garanția că cheltuielile care decurg din aceste acte pot fi finanțate în limita resurselor proprii ale Uniunii și cu respectarea cadrului financiar multianual prevăzut la articolul 312.

(5) Bugetul Uniunii se execută în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare. Statele membre și Uniunea cooperează pentru a face posibilă utilizarea alocărilor înscrise în buget, în conformitate cu acest principiu.

(6) Uniunea și statele membre, în conformitate cu articolul 325, combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii.

CAPITOLUL 1

RESURSELE PROPRII ALE UNIUNII

Articolul 311 (ex-articolul 269 TCE)

Uniunea își asigură mijloacele necesare pentru atingerea obiectivelor sale și pentru realizarea politicilor sale.

Bugetul este finanțat integral din resurse proprii, fără a aduce atingere altor venituri.

Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, adoptă o decizie care prevede dispozițiile aplicabile sistemului de resurse proprii ale Uniunii. În acest cadru, se pot stabili categorii de resurse noi sau se poate abroga o categorie existentă. Această decizie intră în vigoare numai după aprobarea de către statele membre, în conformitate cu normele lor constituționale.

Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește măsurile de punere în aplicare a sistemului de resurse proprii ale Uniunii, în măsura în care decizia adoptată în temeiul celui de-al treilea paragraf prevede acest lucru. Consiliul hotărăște după aprobarea Parlamentului European.

CAPITOLUL 2

CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL

Articolul 312

(1) Cadrul financiar multianual vizează asigurarea evoluției ordonate a cheltuielilor Uniunii în limita resurselor proprii.

Acesta se adoptă pentru o perioadă de cel puțin cinci ani.

Bugetul anual al Uniunii respectă cadrul financiar multianual.

(2) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, adoptă un regulament care stabilește cadrul financiar multianual. Consiliul hotărăște în unanimitate după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun.

Consiliul European poate adopta, în unanimitate, o decizie care autorizează Consiliul să hotărască cu majoritate calificată în cazul în care adoptă regulamentul menționat la primul paragraf.

(3) Cadrul financiar stabilește valorile plafoanelor anuale ale alocărilor pentru angajamente pe categorii de cheltuieli și ale plafonului anual de credite pentru plăți. Categoriile de cheltuieli, al căror număr este limitat, corespund marilor sectoare de activitate ale Uniunii.

Cadrul financiar prevede orice alte dispoziții utile bunei desfășurări a procedurii bugetare anuale.

(4) În cazul în care regulamentul Consiliului de stabilire a unui nou cadru financiar nu a fost adoptat la încheierea cadrului financiar precedent, plafoanele și celelalte dispoziții corespunzătoare ultimului an al acestui cadru se prorogă până la adoptarea acestui act.

(5) Pe tot parcursul procedurii care conduce la adoptarea cadrului financiar, Parlamentul European, Consiliul și Comisia iau toate măsurile necesare pentru a facilita adoptarea.

CAPITOLUL 3 BUGETUL ANUAL AL UNIUNII

Articolul 313 (ex-articolul 272 alineatul (1) TCE)

Exercițiul bugetar începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie.

Articolul 314 (ex-articolul 272 alineatele (2)-(10) TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, adoptă bugetul anual al Uniunii, în conformitate cu următoarele dispoziții.

(1) Fiecare instituție, cu excepția Băncii Centrale Europene, întocmește, înainte de 1 iulie, o situație estimativă a cheltuielilor sale pentru exercițiul bugetar următor. Comisia grupează aceste situații într-un proiect de buget ce poate conține previziuni divergente.

Acest proiect cuprinde veniturile și cheltuielile estimate.

(2) Propunerea care cuprinde proiectul de buget se prezintă de către Comisie Parlamentului European și Consiliului până la data de 1 septembrie a anului care precede anul execuției bugetului.

Comisia poate modifica proiectul de buget în cursul procedurii până la convocarea comitetului de conciliere prevăzut la alineatul (5).

(3) Consiliul adoptă poziția sa asupra proiectului de buget și o transmite Parlamentului European până la data de 1 octombrie a anului care precede anul execuției bugetului. Acesta informează pe deplin Parlamentul European asupra motivelor care l-au condus la adoptarea poziției respective.

(4) În cazul în care, în termen de patruzeci și două de zile de la transmitere, Parlamentul European:

(a) aprobă poziția Consiliului, bugetul este adoptat;

(b) nu a luat o hotărâre, bugetul este considerat aprobat;

(c) adoptă amendamente cu majoritatea membrilor care îl compun, proiectul astfel modificat se transmite Consiliului și Comisiei. Președintele Parlamentului European, în consens cu președintele

Consiliului, convoacă fără întârziere comitetul de conciliere. Cu toate acestea, comitetul de conciliere nu se întrunește în cazul în care, în termen de zece zile, Consiliul informează Parlamentul European că aprobă toate amendamentele sale.

(5) Comitetul de conciliere, ce reunește membrii Consiliului sau reprezentanții acestora și tot atâția membri reprezentând Parlamentul European, are misiunea de a ajunge, pe baza pozițiilor Parlamentului European și ale Consiliului, la un acord asupra unui proiect comun, cu majoritatea calificată a membrilor Consiliului sau a reprezentanților lor și cu majoritatea membrilor reprezentând Parlamentul European, în termen de douăzeci și una de zile de la data convocării sale.

Comisia participă la lucrările comitetului de conciliere și adoptă toate inițiativele necesare pentru promovarea apropierei pozițiilor Parlamentului European și ale Consiliului.

(6) În cazul în care, în termenul de douăzeci și una de zile prevăzut la alineatul (5), comitetul de conciliere ajunge la un acord asupra unui proiect comun, Parlamentul European și Consiliul dispun fiecare de un termen de paisprezece zile calculat de la data acordului pentru aprobarea proiectului comun.

(7) În cazul în care, în termenul de paisprezece zile prevăzut la alineatul (6):

- (a) Parlamentul European și Consiliul aprobă fiecare proiectul comun sau nu iau o hotărâre, ori în cazul în care una dintre aceste instituții aprobă proiectul comun iar cealaltă nu ia o hotărâre, bugetul este considerat adoptat definitiv în conformitate cu proiectul comun, sau
- (b) Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, și Consiliul resping proiectul comun, ori în cazul în care una dintre aceste instituții respinge proiectul comun iar cealaltă nu ia o hotărâre, Comisia prezintă un nou proiect de buget, sau
- (c) Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, respinge proiectul comun, iar Consiliul îl aprobă, Comisia prezintă un nou proiect de buget, sau
- (d) Parlamentul European aprobă proiectul comun dar Consiliul îl respinge, Parlamentul European poate decide, într-un termen de paisprezece zile de la data respingerii de către Consiliu și hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun și a trei cincimi din totalul voturilor exprimate, confirmarea tuturor sau doar a anumitor amendamente prevăzute la alineatul (4) litera (c). În cazul în care unul dintre amendamentele Parlamentului European nu este confirmat, se reține poziția aprobată în cadrul comitetului de conciliere referitoare la linia bugetară care face obiectul acestui amendament. Pe această bază, bugetul este considerat adoptat definitiv.

(8) În cazul în care, în termenul de douăzeci și una de zile prevăzut la alineatul (5), comitetul de conciliere nu ajunge la un acord asupra unui proiect comun, Comisia prezintă un nou proiect de buget.

(9) La încheierea procedurii prevăzute la prezentul articol, președintele Parlamentului European constată că bugetul este adoptat definitiv.

(10) Fiecare instituție își exercită atribuțiile care îi sunt acordate prin prezentul articol cu respectarea tratatelor și a actelor adoptate în temeiul acestora, în special în ceea ce privește resursele proprii ale Uniunii și echilibrul veniturilor și cheltuielilor.

Articolul 315

(ex-articolul 273 TCE)

În cazul în care, la începutul unui exercițiu bugetar, bugetul nu a fost încă adoptat definitiv, cheltuielile pot fi efectuate lunar pe capitole, în funcție de dispozițiile regulamentului adoptat pentru punerea în aplicare a articolului 322, în limita unei doisprezecimi din creditele deschise în capitolul corespunzător din bugetul din exercițiul precedent, fără să poată depăși o doisprezecime din creditele prevăzute la același capitol din proiectul de buget.

Consiliul, la propunerea Comisiei și sub rezerva respectării celorlalte condiții stabilite la primul paragraf, poate autoriza cheltuieli care depășesc doisprezecimea prevăzută, în conformitate cu dispozițiile regulamentului adoptat pentru punerea în aplicare a articolului 322. Acesta transmite de îndată decizia Parlamentului European.

Decizia menționată la al doilea paragraf prevede măsurile necesare în materie de resurse pentru asigurarea aplicării prezentului articol, cu respectarea actelor prevăzute la articolul 311.

Aceasta intră în vigoare la treizeci de zile de la data adoptării în cazul în care, în acest termen, Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, nu decide să reducă aceste cheltuieli.

Articolul 316

(ex-articolul 271 TCE)

În condițiile care se stabilesc în conformitate cu articolul 322, creditele, altele decât cele pentru cheltuielile de personal, neutilizate până la sfârșitul exercițiului financiar, pot fi reportate exclusiv pentru exercițiul următor.

Creditele sunt clasificate pe capitole care grupează cheltuielile după natura și destinația lor și pe subdiviziuni, în conformitate cu regulamentul elaborat în temeiul articolului 322.

Cheltuielile Parlamentului European, ale Consiliului European și ale Consiliului, ale Comisiei și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene fac obiectul unor părți separate din buget, fără a aduce atingere regimului special al anumitor cheltuieli comune.

CAPITOLUL 4

EXECUȚIA BUGETULUI ȘI DESCĂRCAREA

Articolul 317 (ex-articolul 274 TCE)

Comisia, în cooperare cu statele membre, execută bugetul, în conformitate cu dispozițiile regulamentelor adoptate pentru punerea în aplicare a articolului 322, pe propria răspundere și în limita creditelor alocate, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare. Statele membre cooperează cu Comisia astfel încât creditele să fie folosite în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare.

Regulamentul prevede obligațiile de control și de audit ale statelor membre în execuția bugetului, precum și răspunderile care decurg din acestea. Acesta stabilește, de asemenea, răspunderile și normele potrivit cărora fiecare instituție participă la execuția propriilor cheltuieli.

În cadrul bugetului, Comisia poate proceda, în limitele și condițiile prevăzute de regulamentul elaborat în temeiul articolului 322, la transferarea de credite dintr-un capitol în altul sau dintr-o subdiviziune în alta.

Articolul 318 (ex-articolul 275 TCE)

Comisia prezintă anual Parlamentului European și Consiliului conturile exercițiului încheiat, aferente operațiunilor bugetare. De asemenea, aceasta le comunică un bilanț financiar care descrie activul și pasivul Uniunii.

De asemenea, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a finanțelor Uniunii bazat pe rezultatele obținute, în special raportându-se la indicațiile date de Parlamentul European și de Consiliu în temeiul articolului 319.

Articolul 319 (ex-articolul 276 TCE)

(1) Parlamentul European adoptă, la recomandarea Consiliului, descărcarea Comisiei de execuția bugetară. În acest scop, Parlamentul European analizează, ulterior Consiliului, conturile, bilanțul financiar și raportul de evaluare prevăzute la articolul 318, raportul anual al Curții de Conturi însoțit de răspunsurile instituțiilor controlate la observațiile Curții de Conturi, declarația de certificare prevăzută la articolul 287 alineatul (1) al doilea paragraf, precum și rapoartele speciale corespunzătoare ale Curții de Conturi.

(2) Înainte de a da descărcare Comisiei sau în orice alt scop care se încadrează în exercitarea atribuțiilor acesteia în materie de execuție bugetară, Parlamentul European poate cere să audieze Comisia cu privire la efectuarea cheltuielilor sau la funcționarea sistemelor de control financiar. Comisia prezintă Parlamentului European, la cererea acestuia, orice informație necesară.

(3) Comisia depune toate eforturile pentru a da curs observațiilor care însoțesc deciziile de descărcare și celelalte observații ale Parlamentului European cu privire la executarea cheltuielilor, precum și a comentariilor care însoțesc recomandările de descărcare adoptate de Consiliu.

La cererea Parlamentului European sau a Consiliului, Comisia face un raport referitor la măsurile luate pe baza acestor observații și comentarii și, în special, cu privire la instrucțiunile date serviciilor însărcinate cu execuția bugetară. Aceste rapoarte se transmit și Curții de Conturi.

CAPITOLUL 5 DISPOZIȚII COMUNE

Articolul 320 (ex-articolul 277 TCE)

Cadrul financiar multianual și bugetul anual se stabilesc în euro.

Articolul 321 (ex-articolul 278 TCE)

Sub rezerva informării autorităților competente ale statelor interesate, Comisia poate transfera în moneda unuia dintre statele membre active pe care le deține în moneda unui alt stat membru, în măsura necesară utilizării lor pentru obiectivele cărora le sunt destinate prin tratate. Comisia evită, în măsura în care este posibil, să efectueze astfel de transferuri, în cazul în care deține active disponibile sau care pot fi mobilizate în monedele de care are nevoie.

Comisia comunică cu fiecare dintre statele membre prin intermediul autorității desemnate de statul în cauză. Pentru efectuarea operațiunilor financiare, Comisia poate recurge la serviciile băncii de emisiune a statului membru în cauză sau la o altă instituție financiară autorizată de acesta.

Articolul 322 (ex-articolul 279 TCE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Curții de Conturi, adoptă prin regulamente:

(a) normele financiare care definesc în special procedura care trebuie adoptată pentru stabilirea și execuția bugetului și pentru predarea și verificarea conturilor;

(b) normele de organizare a controlului răspunderii participanților la execuția bugetului, în special a ordonatorilor și contabililor.

(2) Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Curții de Conturi, stabilește metodele și procedura prin care veniturile bugetare prevăzute de regimul resurselor proprii ale Uniunii se pun la dispoziția Comisiei și definește măsurile care trebuie aplicate pentru a răspunde, dacă este cazul, necesităților trezoreriei.

Articolul 323

Parlamentul European, Consiliul și Comisia asigură disponibilitatea mijloacelor financiare care permit Uniunii să își îndeplinească obligațiile juridice față de terți.

Articolul 324

La inițiativa Comisiei se convoacă întâlniri periodice între președinții Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, în cadrul procedurilor bugetare prevăzute de prezentul titlu. Președinții iau toate măsurile necesare pentru a promova concertarea și apropierea pozițiilor instituțiilor pe care le conduc, în vederea facilitării punerii în aplicare a dispozițiilor prezentului titlu.

CAPITOLUL 6

COMBATEREA FRAUDEI

Articolul 325

(ex-articolul 280 TCE)

(1) Uniunea și statele membre combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri luate în conformitate cu prezentul articol, măsuri care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.

(2) Pentru a combate fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, statele membre adoptă aceleași măsuri pe care le adoptă pentru a combate fraudă care aduce atingere propriilor lor interese financiare.

(3) Fără a aduce atingere altor dispoziții ale tratatelor, statele membre își coordonează acțiunea urmărind să apere interesele financiare ale Uniunii împotriva fraudei. În acest scop, statele membre organizează, împreună cu Comisia, o cooperare strânsă și constantă între autoritățile competente.

(4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, după consultarea Curții de Conturi, măsurile necesare în domeniul prevenirii fraudei care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și al combaterii acestei fraude, pentru a oferi o protecție efectivă și echivalentă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.

(5) Comisia, în cooperare cu statele membre, prezintă anual Parlamentului European și Consiliului un raport privind măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a prezentului articol.

TITLUL III

FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ

Articolul 326

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Formele de cooperare consolidată respectă tratatele și dreptul Uniunii.

Acestea nu pot aduce atingere pieței interne și nici coeziunii economice, sociale și teritoriale. Formele de cooperare consolidată nu pot să constituie o barieră sau o discriminare în schimburile dintre statele membre ori să provoace o denaturare a concurenței între acestea.

Articolul 327

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Formele de cooperare consolidată trebuie să respecte competențele, drepturile și obligațiile statelor membre neparticipante. Acestea din urmă nu împiedică punerea lor în aplicare de către statele membre participante.

Articolul 328

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) De la data stabilirii lor, formele de cooperare consolidată sunt deschise tuturor statelor membre, sub rezerva respectării eventualelor condiții de participare stabilite prin decizia de autorizare. De asemenea, acestea rămân deschise oricând pe durata funcționării lor, sub rezerva respectării, pe lângă condițiile menționate anterior, și a actelor deja adoptate în cadrul lor.

Comisia și statele membre participante la o formă de cooperare consolidată asigură promovarea participării unui număr cât mai mare de state membre.

(2) Comisia și, după caz, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate informează periodic Parlamentul European și Consiliul cu privire la evoluția formelor de cooperare consolidată.

Articolul 329

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) Statele membre care doresc să stabilească între ele o formă de cooperare consolidată într-unul din domeniile prevăzute în tratate, cu excepția domeniilor de competență exclusivă și a politicii externe și de securitate comune, înaintează Comisiei o cerere precizând domeniul de aplicare și obiectivele urmărite prin forma de cooperare consolidată preconizată. Comisia poate prezenta Consiliului o propunere în acest sens. În cazul în care nu prezintă o astfel de propunere, Comisia comunică statelor membre în cauză motivele pentru care a procedat astfel.

Autorizarea de a recurge la o formă de cooperare consolidată prevăzută la primul paragraf se acordă de către Consiliu, care hotărăște la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European.

(2) Cererea statelor membre care doresc să stabilească între ele o formă de cooperare consolidată în cadrul politicii externe și de securitate comună este adresată Consiliului. Aceasta se transmite Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care își dă avizul asupra coerenței formei de cooperare consolidată preconizată cu politica externă și de securitate comună a Uniunii, precum și Comisiei, care își dă avizul în special asupra coerenței formei de cooperare consolidată preconizată cu celelalte politici ale Uniunii. Cererea se transmite, de asemenea, Parlamentului European spre informare.

Autorizarea de a recurge la o formă de cooperare consolidată este acordată prin decizie a Consiliului, care hotărăște în unanimitate.

Articolul 330

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Toți membrii Consiliului pot participa la deliberări, dar la vot participă numai membrii Consiliului care reprezintă statele membre participante la o formă de cooperare consolidată.

Unanimitatea se constituie numai prin voturile reprezentanților statelor participante.

Majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3).

Articolul 331

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) Orice stat membru care dorește să participe la o formă de cooperare consolidată în curs într-unul dintre domeniile prevăzute la articolul 329 alineatul (1) notifică intenția sa Consiliului și Comisiei.

În termen de patru luni de la data primirii notificării, Comisia confirmă participarea statului membru în cauză. După caz, aceasta constată îndeplinirea condițiilor de participare și adoptă orice măsuri tranzitorii necesare privind aplicarea actelor deja adoptate în cadrul formei de cooperare consolidate.

Cu toate acestea, în cazul în care consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de participare, Comisia indică dispozițiile ce trebuie adoptate pentru îndeplinirea lor și stabilește un termen pentru a reexamina cererea de participare. La expirarea acestui termen, Comisia reexaminează cererea, în conformitate cu procedura prevăzută la al doilea paragraf. În cazul în care Comisia consideră că în continuare nu sunt îndeplinite condițiile de participare, statul membru în cauză poate sesiza în legătură cu aceasta Consiliul, care se pronunță asupra cererii. Consiliul hotărăște în conformitate cu articolul 330. Acesta poate, de asemenea, să adopte, la propunerea Comisiei, măsurile tranzitorii prevăzute la al doilea paragraf.

(2) Orice stat membru care dorește să participe la o formă de cooperare consolidată în cadrul politicii externe și de securitate comune notifică intenția sa Consiliului, Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisiei.

Consiliul confirmă participarea statului membru în cauză după consultarea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și după ce a constatat, după caz, îndeplinirea eventualelor condiții de participare. Consiliul, la propunerea Înalțului Reprezentant, poate să adopte, de asemenea, orice măsuri tranzitorii necesare privind aplicarea actelor deja adoptate în cadrul formei de cooperare consolidată. Cu toate acestea, în cazul în care consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de participare, Consiliul indică dispozițiile care trebuie adoptate pentru îndeplinirea acestor condiții și stabilește un termen pentru reexaminarea cererii de participare.

În înțelesul prezentului alineat, Consiliul hotărăște în unanimitate și în conformitate cu articolul 330.

Articolul 332

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Cheltuielile care rezultă din punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată, altele decât costurile administrative necesare instituțiilor, sunt în sarcina statelor membre participante, cu excepția cazului în care Consiliul, hotărând în unanimitate, după consultarea Parlamentului European, decide altfel.

Articolul 333

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) În cazul în care o dispoziție a tratatelor, care poate fi aplicată în cadrul unei forme de cooperare consolidată, prevede adoptarea în unanimitate a hotărârii Consiliului, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 330, poate adopta o decizie care să prevadă faptul că acesta va hotărî cu majoritate calificată.

(2) În cazul în care o dispoziție a tratatelor, care poate fi aplicată în cadrul unei forme de cooperare consolidată, prevede adoptarea de către Consiliu a actelor în conformitate cu o procedură legislativă specială, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 330, poate adopta o decizie care să prevadă faptul că acesta va hotărî în conformitate cu procedura legislativă ordinară. Consiliul hotărăște după consultarea Parlamentului European.

- (3) Alineatele (1) și (2) nu se aplică deciziilor care au implicații militare sau în domeniul apărării.

Articolul 334

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Consiliul și Comisia asigură coerența acțiunilor întreprinse în cadrul unei forme de cooperare consolidată, precum și coerența acestor acțiuni cu politicile Uniunii, și cooperează în acest scop.

PARTEA A ȘAPTEA

DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE

Articolul 335

(ex-articolul 282 TCE)

În fiecare dintre statele membre, Uniunea are cea mai largă capacitate juridică recunoscută persoanelor juridice de către legislațiile intern; Uniunea poate, în special, să dobândească sau să înstrăineze bunuri mobile și imobile și poate sta în justiție. În acest scop, Uniunea este reprezentată de Comisie. Cu toate acestea, Uniunea este reprezentată de fiecare instituție, în temeiul autonomiei lor administrative, pentru chestiunile referitoare la funcționarea lor.

Articolul 336

(ex-articolul 283 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea celorlalte instituții interesate, adoptă Statutul funcționarilor Uniunii Europene și Regimul aplicabil altor agenți ai Uniunii.

Articolul 337

(ex-articolul 284 TCE)

Pentru îndeplinirea sarcinilor care îi sunt încredințate, Comisia poate solicita și primi toate informațiile și poate proceda la toate verificările necesare, în limitele și condițiile stabilite de Consiliu hotărând cu majoritate simplă, în conformitate cu dispozițiile tratatelor.

Articolul 338

(ex-articolul 285 TCE)

- (1) Fără a aduce atingere articolului 5 din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în vederea elaborării de statistici, în cazul în care acest lucru este necesar pentru îndeplinirea activităților Uniunii.

(2) Elaborarea statisticilor se face respectând imparțialitatea, fiabilitatea, obiectivitatea, independența științifică, eficiența costurilor și confidențialitatea informațiilor statistice; aceasta nu trebuie să implice costuri excesive pentru operatorii economici.

Articolul 339

(ex-articolul 287 TCE)

Membrii instituțiilor Uniunii, membrii comitetelor, precum și funcționarii și agenții Uniunii sunt obligați, chiar și după încetarea funcțiilor lor, să nu divulge informațiile care, prin natura lor, constituie secret profesional și, îndeosebi, informațiile referitoare la întreprinderi și la relațiile lor comerciale sau la elementele de preț de cost.

Articolul 340

(ex-articolul 288 TCE)

Răspunderea contractuală a Uniunii este guvernată de legea aplicabilă contractului respectiv.

În materie de răspundere extracontractuală, Uniunea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiilor lor.

Prin derogare de la dispozițiile celui de-al doilea paragraf, Banca Centrală Europeană trebuie să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de aceasta sau de agenții săi în exercitarea funcțiilor lor.

Răspunderea personală a agenților față de Uniune este reglementată de dispozițiile care le stabilesc statutul sau regimul care li se aplică.

Articolul 341

(ex-articolul 289 TCE)

Sediul instituțiilor Uniunii se stabilește de comun acord de către guvernele statelor membre.

Articolul 342

(ex-articolul 290 TCE)

Regimul lingvistic al instituțiilor Uniunii se stabilește, fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, de către Consiliu, hotărând în unanimitate prin regulamente.

Articolul 343

(ex-articolul 291 TCE)

Uniunea se bucură, pe teritoriile statelor membre, de privilegiile și imunitățile necesare pentru îndeplinirea misiunii sale, în condițiile definite în Protocolul încheiat la 8 aprilie 1965 privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene. Același regim se aplică și în cazul Băncii Centrale Europene și al Băncii Europene de Investiții.

Articolul 344

(ex-articolul 292 TCE)

Statele membre se angajează să nu supună un diferend cu privire la interpretarea sau aplicarea tratatelor unui alt mod de soluționare decât cele prevăzute de acestea.

Articolul 345

(ex-articolul 295 TCE)

Tratatele nu aduc atingere regimului proprietății în statele membre.

Articolul 346

(ex-articolul 296 TCE)

- (1) Dispozițiile tratatelor nu contravin următoarelor norme:
 - (a) nici un stat membru nu are obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale siguranței sale;
 - (b) orice stat membru poate lua măsurile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale și care se referă la producția sau comerțul cu armament, muniție și material de război; aceste măsuri nu trebuie să modifice condițiile de concurență pe piața internă în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare.
- (2) Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, poate modifica lista stabilită la 15 aprilie 1958 cuprinzând produsele cărora li se aplică dispozițiile alineatului (1) litera (b).

Articolul 347

(ex-articolul 297 TCE)

Statele membre se consultă în vederea adoptării în comun a dispozițiilor necesare pentru a evita ca funcționarea pieței interne să fie afectată de măsurile la care un stat membru poate fi obligat să le adopte în caz de probleme interne grave care aduc atingere ordinii publice, în caz de război sau de tensiune internațională gravă care constituie o amenințare de război ori pentru a face față angajamentelor contractate de acesta în vederea menținerii păcii și securității internaționale.

Articolul 348

(ex-articolul 298 TCE)

În cazul în care măsurile adoptate în cazurile prevăzute la articolele 346 și 347 au ca efect denaturarea condițiilor concurenței pe piața internă, Comisia examinează împreună cu statul în cauză condițiile în care aceste măsuri pot fi adaptate normelor prevăzute de tratate.

Prin derogare de la procedura prevăzută la articolele 258 și 259, Comisia sau orice stat membru poate sesiza direct Curtea de Justiție în cazul în care consideră că un alt stat membru abuzează de competențele prevăzute la articolele 346 și 347. Curtea de Justiție hotărăște în camera de consiliu.

Articolul 349

(ex-articolul 299 alineatul (2) al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Ținând seama de situația economică și socială structurală din Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Reunion, Saint-Barthelemy și Saint-Martin, a insulelor Azore, Madeira și Canare, situație care este agravată de depărtare, insularitate, suprafața redusă, relieful și clima dificile, dependența economică de un număr redus de produse, factori a căror persistență și combinare dăunează grav dezvoltării acestora, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, adoptă măsuri specifice care urmăresc să stabilească, în special, condițiile de aplicare a tratatelor în regiunile respective, inclusiv în ceea ce privește politicile comune. În cazul în care măsurile respective sunt adoptate de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, acesta hotărăște, de asemenea, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

Măsurile prevăzute la primul paragraf se referă în special la politicile vamale și comerciale, politica fiscală, zonele libere, politicile din domeniul agriculturii și pescuitului, condițiile de aprovizionare cu materii prime și bunuri de consum de primă necesitate, ajutoarele de stat și condițiile de acces la fondurile structurale și la programele orizontale ale Uniunii.

Consiliul adoptă măsurile prevăzute la primul paragraf ținând seama de caracteristicile și constrângerile specifice regiunilor ultraperiferice fără să aducă atingere integrității și coerenței ordinii juridice a Uniunii, inclusiv pieței interne și politicilor comune.

Articolul 350

(ex-articolul 306 TCE)

Dispozițiile tratatelor nu împiedică existența și realizarea uniunilor regionale între Belgia și Luxemburg, ca și între Belgia, Luxemburg și Țările de Jos, în măsura în care obiectivele acestor uniuni regionale nu sunt atinse prin aplicarea tratatelor.

Articolul 351

(ex-articolul 307 TCE)

Dispozițiile tratatelor nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care rezultă din convențiile încheiate până la 1 ianuarie 1958 sau, pentru statele membre aderente, înainte de data aderării acestora, între unul sau mai multe state membre pe de o parte și unul sau mai multe state terțe pe de altă parte.

În măsura în care aceste convenții nu sunt compatibile cu tratatele, statul sau statele membre în cauză recurg la toate mijloacele corespunzătoare pentru a elimina incompatibilitățile constatate. La nevoie, statele membre își acordă reciproc sprijin în vederea atingerii acestui scop și adoptă, dacă este cazul, o poziție comună.

În aplicarea convențiilor menționate la primul paragraf, statele membre iau în considerare faptul că avantajele consimțite prin tratate de fiecare dintre statele membre fac parte integrantă din instituirea Uniunii și, din această cauză, sunt inseparabil legate de crearea instituțiilor comune, de atribuirea de competențe în favoarea acestora și de acordarea acelorași avantaje de către toate celelalte state membre.

Articolul 352

(ex-articolul 308 TCE)

(1) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară în cadrul politicilor definite în tratate, pentru a atinge unul dintre obiectivele menționate în tratate, fără ca acestea să fi prevăzut atribuțiile necesare în acest sens, Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European, adoptă măsurile corespunzătoare. În cazul în care dispozițiile respective sunt adoptate de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, acesta hotărăște în unanimitate, la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European.

(2) Comisia, în cadrul procedurii de control al principiului subsidiarității menționate la articolul 5 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, atrage atenția parlamentelor naționale asupra propunerilor întemeiate pe prezentul articol.

(3) Măsurile întemeiate pe prezentul articol nu pot implica armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în cazul în care tratatele exclud o astfel de armonizare.

(4) Prezentul articol nu poate fi folosit pentru atingerea obiectivelor din domeniul politicii externe și de securitate comună și orice act adoptat în conformitate cu prezentul articol trebuie să respecte limitele prevăzute la articolul 40 al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 353

Articolul 48 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană nu se aplică următoarelor articole:

- articolul 311 al treilea și al patrulea paragraf;
- articolul 312 alineatul (2) primul paragraf;
- articolul 352 și
- articolul 354.

Articolul 354

(ex-articolul 309 TCE)

În înțelesul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană, în ceea ce privește suspendarea anumitor drepturi care decurg din apartenența la Uniune, membrul Consiliului European sau al Consiliului care reprezintă statul membru în cauză nu participă la vot, iar statul membru în cauză nu este luat în considerare la calcularea treimii sau a patru cincimi din statele membre prevăzute la alineatele (1) și (2) din articolul menționat anterior. Abținerea membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea deciziilor menționate la alineatul (2) din articolul menționat anterior.

Pentru adoptarea deciziilor prevăzute la articolul 7 alineatele (3) și (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, majoritatea calificată se definește în conformitate cu dispozițiile articolului 238 alineatul (3) litera (b) din prezentul tratat.

În cazul în care, ca urmare a unei decizii de suspendare a drepturilor de vot adoptate în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, pe baza uneia dintre dispozițiile tratatelor, această majoritate calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (b) din prezentul tratat sau, în cazul în care Consiliul acționează la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

În înțelesul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Parlamentul European hotărăște cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate, reprezentând majoritatea membrilor care îl compun.

Articolul 355

(ex-articolul 299 alineatul (2) primul paragraf și alineatele (3)-(6) TCE)

Pe lângă dispozițiile articolului 52 din Tratatul privind Uniunea Europeană cu privire la domeniul de aplicare teritorială a tratatelor, se aplică următoarele dispoziții:

- (1) Dispozițiile tratatelor se aplică în Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Reunion, Saint-Barthelemy, Saint-Martin și insulelor Azore, Madeira și Canare, în conformitate cu dispozițiile articolului 349.
- (2) Țările și teritoriile de peste mări, a căror listă figurează în anexa II, fac obiectul unui regim special de asociere definit în partea a patra.

Tratatele nu se aplică țărilor și teritoriilor care au relații speciale cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și nu figurează în lista menționată.

- (3) Dispozițiile tratatelor se aplică teritoriilor europene ale căror relații externe sunt asumate de către un stat membru.
- (4) Dispozițiile tratatelor se aplică insulelor Åland în conformitate cu dispozițiile cuprinse în Protocolul nr. 2 la Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei.
- (5) Prin derogare de la articolul 52 din Tratatul privind Uniunea Europeană și de la alineatele (1)-(4) din prezentul articol:
- (a) tratatele nu se aplică insulelor Ferøe;
- (b) tratatele se aplică zonelor de suveranitate ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Cipru, Akrotiri și Dhekelia, numai în măsura necesară asigurării aplicării regimului prevăzut de protocol cu privire la zonele de suveranitate ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Cipru anexat la Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Ceha, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și în conformitate cu prevederile respectivului protocol;
- (c) dispozițiile tratatelor se aplică insulelor Anglo-Normande și insulei Man numai în măsura necesară pentru a se asigura aplicarea regimului prevăzut pentru aceste insule prin Tratatul privind aderarea de noi state membre la Comunitatea Economică Europeană și la Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, semnat la 22 ianuarie 1972.
- (6) Consiliul European, la inițiativa statului membru în cauză, poate adopta o decizie de modificare a statutului în raport cu Uniunea al unei țări sau teritoriu danez, francez sau olandez prevăzut la alineatele (1) și (2). Consiliul European hotărăște în unanimitate, după consultarea Comisiei.

Articolul 356

(ex-articolul 312 TCE)

Prezentul tratat se încheie pe durată nelimitată.

Articolul 357

(ex-articolul 313 TCE)

Prezentul tratat se ratifică de către Înaltele Părți Contractante în conformitate cu normele lor constituționale. Instrumentele de ratificare se depun la Guvernul Republicii Italiene.

Prezentul tratat intră în vigoare în prima zi a lunii următoare depunerii instrumentului de ratificare de către ultimul stat semnatar care îndeplinește această formalitate. Cu toate acestea, în cazul în care această depunere are loc la mai puțin de cincisprezece zile înaintea începerii lunii următoare, intrarea în vigoare a tratatului va fi reportată la prima zi a celei de-a doua luni, după data depunerii.

Articolul 358

Dispozițiile articolului 55 din Tratatul privind Uniunea Europeană se aplică prezentului tratat.

DREPTCARE subsemnații plenipotențari au semnat prezentul tratat.

Încheiat la Roma la douăzeci și cinci martie una mie nouă sute cincizeci și șapte.

(lista semnatarilor nu este reprodusă)
